

Butlletí del Consell General

Núm. 106/2014

Casa de la Vall, 10 de desembre del 2014

SUMARI

2- PROCEDIMENT LEGISLATIU COMÚ

2.2 Proposicions de llei

Publicació de l'informe de la Ponència i l'informe de la Comissió Legislativa d'Economia en relació a la **Proposició de llei d'arbitratge del Principat d'Andorra.** *pàg. 2*

2- PROCEDIMENT LEGISLATIU COMÚ

2.2 Proposicions de llei

Edicte

El síndic general, d'acord amb les previsions de l'article 100.2 del Reglament del Consell General,

Disposa

Publicar l'informe de la Ponència i l'informe de la Comissió Legislativa d'Economia en relació a la **Proposició de llei d'arbitratge del Principat d'Andorra.**

Tot el que es fa públic per a general coneixement i efectes.

Casa de la Vall, 10 de desembre del 2014

Vicenç Mateu Zamora
Síndic General

Informe de la Ponència de la Comissió Legislativa d'Economia a la Proposició de llei d'arbitratge del Principat d'Andorra

La M. I. Sra. Sílvia Eloïsa Bonet Perot, del Grup Mixt, nomenada ponent per la Comissió Legislativa d'Economia el dia 7 de novembre del 2014, a la vista de la Proposició de llei d'arbitratge del Principat d'Andorra, proposa, segons el que disposa l'article 97 del Reglament del Consell General, l'informe següent:

Proposició de llei d'arbitratge del Principat d'Andorra

Exposició de motius

- I -

L'arbitratge ha tingut un fort arrelament al Principat d'Andorra com a mecanisme de resolució de litigis. La preocupació de l'arbitratge ve d'antic, com es desprèn d'algunes màximes del Manual Digest (capítol VI): *“però se deu advertir que los Batlles deuen procurar que las parts no pleidegin, sinos que se Compongán, y no tingan Verbal, o que deixin sas Questions a declaracio de Arbitres, cedint los Batlles per lo amor a la quietut y be publich cedir a sos particular interesos, que tindrian en las declaraciones y sas Sequelas.”*

En aquest sentit, històricament, els capítols matrimonials o els testaments han previst clàusules que remetien a l'arbitri d'un tercer (“home bo”) per resoldre els eventuais litigis que es puguin produir en

aquest àmbit. També ha estat habitual que en els estatuts de les societats mercantils o de les comunitats de copropietaris s'hagin inclòs convenis resoldre els litigis mitjançant l'arbitratge.

No obstant això, la manca de regulació legal d'aquesta institució ha comportat que, a la pràctica, aquesta opció hagi estat sovint descartada per les parts, fins i tot en aquells casos en què s'havia previst inicialment. D'aquesta manera, les qüestions litigioses han acabat essent objecte de procediment judicial.

D'altra banda, des del món del comerç, s'ha estat reclamant una llei que reguli l'arbitratge com a mecanisme de resolució ràpida de conflictes entre empreses, la dinàmica de les quals no es pot permetre suportar la durada que es pot produir davant els òrgans judicials.

En efecte, l'extraordinària expansió de l'empresa i el comerç nacional i internacional del Principat d'Andorra exigeix fórmules ràpides i senzilles per resoldre les controvèrsies que es puguin originar en una activitat tan dinàmica com la mercantil.

L'arbitratge ofereix els avantatges que s'han esmentat i, per aquesta raó, una llei moderna que reguli l'arbitratge i el seu procediment com la present es fa necessària. A més, tenint en compte que una part rellevant de l'activitat mercantil està absorbida per les relacions de veïnatge amb Espanya i França, països on l'arbitratge està molt assentat i és utilitzat pels empresaris, fa més aconsellable encara l'existència d'una llei d'arbitratge al Principat d'Andorra.

Aquesta Llei es promulga amb vocació de facilitar l'arbitratge i també de fomentar-lo i, indirectament, de promoure l'activitat mercantil, el comerç nacional i internacional al Principat d'Andorra. Un país no pot evolucionar econòmicament si no disposa de mecanismes moderns, àgils i fiables per resoldre els conflictes que tot progrés econòmic ineluctablement comporta.

- II -

La Llei regula l'arbitratge propi o formal, és a dir, aquell que s'ajusta a la Llei d'arbitratge i que té un conveni i laude amb plena eficàcia jurídica. Per la seva base normativa, la Llei preveu l'arbitratge de dret, que és el que es basa en normes de dret positiu, i el d'equitat o *ex aequo et bono*, que es fonamenta en el lleial saber i entendre de l'àrbitre per trobar una solució justa. També permet optar entre l'arbitratge *ad hoc* (administrat directament per les parts) i l'institucional (administrat per una institució arbitral i d'acord amb el seus reglaments), que es defineix seguint un criteri mixt i comprensiu. La Llei pretén ser una llei general que regula els arbitratges

comercials que tenen la seu al Principat d'Andorra, sense perjudici de ser aplicada com a supletòria de les normes que es puguin dictar atenent les especificitats de l'arbitratge laboral, de consum o altres arbitratges especials.

La Llei distingeix entre l'arbitratge amb seu al territori del Principat d'Andorra i aquell amb laudes dictats a l'estranger i, dintre dels primers, entre els arbitratges interns i els internacionals.

La Llei estableix un sistema dualista i regula separatament l'arbitratge intern i l'internacional, a cadascun dels quals dedica un títol separat, malgrat que un gran nombre de normes són d'aplicació als dos. No es tracta tant d'una regulació separada, sinó de subratllar una concepció diferenciada dels dos arbitratges. Això s'ha fet amb ànim de reforçar la importància de l'arbitratge internacional, tenint en compte la situació geopolítica i comercial del Principat d'Andorra, la seva multiculturalitat i, encara que sigui un país petit, la seva gran projecció comercial internacional.

- III -

L'arbitratge sol venir regulat per tres nivells de normes. En primer lloc, per la llei nacional d'arbitratge; en segon lloc, si l'arbitratge és institucional, pel reglament de la institució arbitral escollida per les parts; i finalment, per les normes que les parts s'autoimposen en el conveni arbitral o ulteriorment. La Llei no regula, doncs, tots els diversos aspectes de l'arbitratge, sinó aquelles matèries més transcendents. I, dintre de les normes legals, s'ha de distingir entre les que són imperatives o d'ordre públic i, per tant, de compliment obligat, i les que només regeixen de forma supletòria segons la voluntat de les parts.

- IV -

La Llei s'estructura en 3 títols, 18 capítols, 74 articles, una disposició transitòria i una disposició final. La majoria del seus preceptes són de naturalesa dispositiva i regeixen per defecte, és a dir, llevat que les parts acordin altrament.

El títol I es dedica a les disposicions generals, fa referència al que s'entén per arbitratge i el seu àmbit d'aplicació, que és substancialment l'arbitratge de comerç. S'exclouen de l'àmbit de la Llei els arbitratges especials com l'arbitratge laboral i l'arbitratge de consum, que hauran de ser desenvolupats en altres normes, sense perjudici que la Llei sigui complementària o supletòria d'aquelles. Pel que fa a les matèries arbitrables, s'ha prescindit de fer-ne una relació i s'ha optat per una fórmula general que determina que són arbitrables totes les matèries de lliure disposició.

Per tal de complementar el que s'ha exposat anteriorment, el títol I també conté unes regles d'interpretació de la Llei, còmput de terminis i comunicacions d'importància especial en l'arbitratge, en no regir les lleis de procediment civil ni tan sols com a supletòries. Finalment, aquest títol conté una norma sobre la renúncia tàcita a les facultats d'impugnació.

La Llei regula els arbitratges amb seu al Principat d'Andorra, tinguin caràcter intern o internacional, si bé el capítol X del títol II regula el reconeixement i l'execució dels laudes estrangers. El títol II es dedica a l'arbitratge intern, malgrat que la majoria dels seus articles són també aplicables a l'arbitratge internacional tal com es recull al títol III.

El títol III es consagra íntegrament a l'arbitratge internacional que, degut a l'increment del comerç i les relacions econòmiques internacionals, s'estén cada vegada més. Tenint en compte els seus trets específics, aquesta forma d'arbitratge, on l'autonomia de la voluntat és, si escau, encara més palesa, sovint respon a exigències de l'arbitratge intern i reclama una especial flexibilitat processal, i per tant, mereix una regulació pròpia encara que li siguin d'aplicació moltes normes de l'arbitratge intern. L'arbitratge internacional es defineix sobre la base d'un criteri comprensiu mixt, en el sentit que engloba elements subjectius basats en el domicili i la residència de les parts, i no pas en la nacionalitat, i en criteris objectius relatius a la relació jurídica de la qual dimana el litigi, o en fer referència a interessos del comerç internacional.

Esmena 1

De modificació

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (1)

Es proposa modificar l'exposició de motius per adaptar-la i completar-la a totes les aportacions i esmenes proposades, amb el següent text:

"Exposició de motius

- I -

L'arbitratge ha tingut un fort arrelament al Principat d'Andorra com a mecanisme de resolució de controvèrsies. La preocupació de l'arbitratge ve d'antic, com es desprèn d'algunes màximes del Manual Digest (capítol VI): "però se deu advertir que los Batlles deuen procurar que las parts no pleidegin, sino que se Compongan, y no tengan Verbal, o que deixin sas Questions a declaracio de Arbitres, cedint los Batlles per lo amor a la quietut y be publich ceder a sos particular interesos, que tindrian en las declaraciones y sas Sequelas."

En aquest sentit, històricament, els capítols matrimonials o els testaments han previst

clàusules que remetien a l'arbitri d'un tercer ("home bo") per resoldre els eventuais litigis que es puguin produir en aquest àmbit. També ha estat habitual que en els estatuts de les societats mercantils o de les comunitats de copropietaris s'hagin inclòs convenis per resoldre els litigis mitjançant l'arbitratge.

No obstant això, la manca de regulació legal d'aquesta institució ha comportat que, a la pràctica, aquesta opció hagi estat sovint descartada per les parts, fins i tot en aquells casos en què s'havia previst inicialment. D'aquesta manera, les qüestions litigioses han acabat essent objecte de procediment judicial.

D'altra banda, des del món del comerç, s'ha estat reclamant una llei que reguli l'arbitratge com a mecanisme de resolució ràpida de conflictes entre empreses, la dinàmica de les quals no es pot permetre suportar la durada que es pot produir davant els òrgans judicials.

En efecte, l'extraordinària expansió de l'empresa i el comerç nacional i internacional del Principat d'Andorra exigeix fórmules ràpides i senzilles per resoldre les controvèrsies que es puguin originar en una activitat tan dinàmica com la mercantil.

L'arbitratge ofereix els avantatges que s'han esmentat i, per aquesta raó, una llei moderna que reguli l'arbitratge i el seu procediment com la present es fa necessària. A més, tenint en compte que una part rellevant de l'activitat mercantil està absorbida per les relacions de veïnatge amb Espanya i França, països on l'arbitratge està molt assentat i és utilitzat pels empresaris, fa més aconsellable encara l'existència d'una llei d'arbitratge al Principat d'Andorra.

És precisament la tradició del comerç mercantil internacional el que ha propiciat que tots els operadors concurrents s'hagin preocupat de dotar a l'arbitratge d'un marc comú, el més homogeneïtzat possible, per resoldre les seves controvèrsies. Amb aquest objecte, les Nacions Unides, a través de la "Comissió de les Nacions Unides per al Dret Mercantil Internacional" CNUDMI, va formular un model l'any 1985, amb posteriors esmenes aprovades el 2006, en el que els Estats es poguessin basar a l'hora de fer les seves Lleis arbitral.

Aquest model de la "Comissió de les Nacions Unides per al Dret Mercantil Internacional" CNUDMI de 1985 amb les esmenes aprovades el 2006, reflecteix un consens mundial sobre els principis i aspectes més importants de la pràctica de l'arbitratge, a fi de representar una pauta legislativa internacional acceptada, sent un instrument d'harmonització que augmenti la

confiança de les parts estrangeres, buscant superar el fet que en l'elaboració de les respectives Lleis d'arbitratge, cada estat tingui en compte només el seu arbitratge nacional, imposant als casos internacionals els principis locals tradicionals que no donen satisfacció a les necessitats de la pràctica arbitral moderna, a la vegada que frustren les expectatives de les parts, en haver-se de regir per un conjunt de normes aplicables o disposicions supletòries, que imposin requisits desconeguts o indesitjats per les parts.

Es per aquest motiu que la CNUDMI recomana i insta als estats a incorporar el seu model al dret intern amb les mínimes modificacions possibles, al temps que fa entendre que els principis generals sobre els que s'ha d'interpretar aquesta Llei, no seran mai els principis locals, sinó que seran els principis processals internacionals en què s'ha inspirat el propi model CNUDMI.

És per tot això que si la Proposició de llei, vol tenir vocació de mitjà especialment dedicat a l'àmbit mercantil, que seguint un model internacional pugui convertir al Principat d'Andorra en una plataforma arbitral internacional, on parts d'altres Estats vinguin a resoldre les seves controvèrsies, aprofitant la confiança de país neutral i la tradició de comerç internacional; resulta convenient que la Llei d'Arbitratge vagi encaminada especialment cap a introduir en el seu si, un harmonitzat conjunt normatiu internacional.

Amb aquesta voluntat, s'ha incorporat principalment el referit model de la "Comissió de les Nacions Unides per al Dret Mercantil Internacional" CNUDMI.

La Llei es promulga amb vocació de facilitar l'arbitratge i també de fomentar-lo i, indirectament, de promoure l'activitat mercantil, el comerç nacional i internacional al Principat d'Andorra. Un país no pot evolucionar econòmicament si no disposa de mecanismes moderns, àgils i fiables per resoldre els conflictes que tot progrés econòmic ineluctablement comporta.

- II -

La Llei regula l'arbitratge propi o formal, és a dir, aquell que s'ajusta a la Llei d'arbitratge i que té un conveni i laude amb plena eficàcia jurídica. Per la seva base normativa, la Llei preveu l'arbitratge de dret, que és el que es basa en normes de dret positiu, i el d'equitat o ex aequo et bono, que es fonamenta en el lleial saber i entendre de l'àrbitre per trobar una solució justa. També permet optar entre l'arbitratge ad hoc (administrat directament per les parts) i

l'institucional (administrat per una institució arbitral i d'acord amb el seus reglaments), que es defineix seguint un criteri mixt i comprensiu. La Llei pretén ser una llei general que regula els arbitratges comercials que tenen la seu al Principat d'Andorra, sense perjudici de ser aplicada com a supletòria de les normes que es puguin dictar atenent les especificitats de l'arbitratge laboral, de consum o altres arbitratges especials.

La Llei distingeix entre l'arbitratge amb seu al territori del Principat d'Andorra i aquell amb laudes dictats a l'estranger i, dintre dels primers, fixa algunes especificacions per als arbitratges internacionals.

La Llei fuig d'un sistema dualista de regulació separada de l'arbitratge intern i l'internacional, i opta per la seva regulació unitària, remarcant les seves possibles diferències i especificitats. Això s'ha fet amb ànim de reforçar la importància de l'arbitratge internacional, tenint en compte la situació geopolítica i comercial del Principat d'Andorra, la seva multiculturalitat i, encara que sigui un país petit, la seva gran projecció comercial internacional.

- III -

L'arbitratge sol venir regulat per tres nivells de normes. En primer lloc, per les normes que regulen i s'autoimposen les pròpies parts, en el conveni arbitral o ulteriorment; en segon lloc, si l'arbitratge és institucional, pel reglament de la institució arbitral escollida per les parts; i finalment, per la llei nacional d'arbitratge. La Llei no regula, doncs, tots els diversos aspectes de l'arbitratge, sinó aquelles matèries més transcendents. I, dintre de les normes legals, s'ha de distingir entre les que són imperatives o d'ordre públic i, per tant, de compliment obligat, i les que només regeixen de forma supletòria segons la voluntat de les parts.

- IV -

La Llei s'estructura en 2 títols, 10 capítols, 63 articles, una disposició transitòria i una disposició final. La majoria del seus preceptes són de naturalesa dispositiva i regeixen per defecte, és a dir, llevat que les parts acordin altrament.

El títol I es dedica a les disposicions generals, fa referència al que s'entén per arbitratge i el seu àmbit d'aplicació, que és substancialment l'arbitratge de comerç. S'exclouen de l'àmbit de la Llei els arbitratges especials com l'arbitratge laboral i l'arbitratge de consum, que hauran de ser desenvolupats en altres normes, sense perjudici que la Llei sigui complementària o

supletòria d'aquelles. Pel que fa a les matèries arbitrables, s'ha prescindit de fer-ne una relació i s'ha optat per una fórmula general que determina que són arbitrables totes les matèries de lliure disposició.

Per tal de complementar el que s'ha exposat anteriorment, el títol I també conté unes regles d'interpretació de la Llei, còmput de terminis i comunicacions d'importància especial en l'arbitratge, en no regir les lleis de procediment civil ni tan sols com a supletòries. Finalment, aquest títol conté una norma sobre la renúncia tàcita a les facultats d'impugnació.

La Llei regula els arbitratges amb seu al Principat d'Andorra, tinguin caràcter intern o internacional, si bé el capítol X del títol II regula el reconeixement i l'execució dels laudes estrangers. El títol II es dedica a l'arbitratge intern i a l'arbitratge internacional en el seu conjunt, donant especial preponderància a l'arbitratge internacional que, degut a l'increment del comerç i les relacions econòmiques internacionals, s'estén cada vegada més. Tenint en compte els seus trets específics, aquesta forma d'arbitratge, on l'autonomia de la voluntat és, si escau, encara més palesa, sovint respon a exigències de l'arbitratge intern i reclama una especial flexibilitat processal. L'arbitratge internacional es defineix sobre la base d'un criteri comprensiu mixt, en el sentit que engloba elements subjectius basats en el domicili i la residència de les parts, i no pas en la nacionalitat, i en criteris objectius relatius a la relació jurídica de la qual dimana el litigi, o en fer referència a interessos del comerç internacional."

MOTIVACIÓ

Es modifica l'exposició de motius per adaptar-la i completar-la amb les esmenes que es proposen a la Llei d'Arbitratge, destacant especialment el fet que s'ha suprimit tot el Títol III de la Proposició de llei, dedicat a l'Arbitratge Internacional, fent una regulació unitària i molt uniforme junt amb l'Arbitratge intern, amb el car objecte de donar la màxima importància i preponderància a l'Arbitratge internacional dins la Proposició de llei.

Igualment, es fa constar expressament en l'exposició de motius, que aquesta Llei es basa i incorpora el model legislatiu proposat per les Nacions Unides, a través de la "Comissió de les Nacions Unides per al Dret Mercantil Internacional" CNUDMI, que es va formular l'any 1985, amb les posteriors esmenes aprovades el 2006.

Resulta molt convenient la ratificació pel Principat d'Andorra del Conveni sobre reconeixement i l'execució de laudes arbitrals estrangers, fet a Nova York el 10 de juny de 1958, sent molt favorable que la Proposició de Llei ens digui que l'exequàtur es regirà per aquest Conveni, en un clar missatge a les parts internacionals de la seva voluntat d'atenir-se a les normes globalment acceptades i harmonitzades en el procediment arbitral de resolució de conflictes.

És de desitjar que aquest Conveni sigui ratificat pel Principat d'Andorra sense reserva alguna, el que faria que fos aplicable amb independència de que la controvèrsia a dirimir fos de l'àmbit comercial o de qualsevol altre, i també amb independència de què l'Estat que hagi dictat el laude formi part del Conveni.

Esmena 2 De modificació

Grup Mixt (1)

Es proposa modificar el redactat del paràgraf 13 de l'exposició de motius quedant com segueix:

"El títol I es dedica a les disposicions generals, fa referència al que s'entén per arbitratge i el seu àmbit d'aplicació, que és substancialment l'arbitratge de comerç. S'exclou de l'àmbit de la Llei l'arbitratge especial **l'arbitratge laboral**, que haurà de ser desenvolupat en altra norma, sense perjudici que la Llei sigui complementària o supletòria d'aquella. Pel que fa a les matèries arbitrables, s'ha prescindit de fer-ne una relació i s'ha optat per una fórmula general que determina que són arbitrables totes les matèries de lliure disposició."

MOTIVACIÓ

Eliminar la referència a l'exclusió del comerç de la Proposició de Llei.

Títol I. Disposicions generals

Article 1. Objecte de la llei

L'objecte d'aquesta Llei és la regulació de l'arbitratge, entès com el procés en virtut del qual les parts sotmeten voluntàriament un o diversos litigis entre elles, abans de sorgir o després d'haver sorgit, a la decisió d'un tercer o tercers independents i imparcials (tribunal arbitral). El membre o membres del tribunal arbitral són nomenats, directament o indirectament, per les parts que, per mitjà d'un procediment igualment convingut per elles, resolen els esmentats litigis sobre la base de les al·legacions fetes i les proves practicades, mitjançant una resolució (laude) que les parts accepten com a final i

executiva i que equival a una sentència judicial ferma.

Esmena 3 De modificació

Grup Mixt (2)

Es proposa modificar el redactat de l'article 1 quedant com segueix:

"Article 1. Objecte de la Llei

L'objecte d'aquesta Llei és la regulació de l'arbitratge, entès com el **conveni** en virtut del qual les parts sotmeten voluntàriament un o diversos litigis entre elles, abans de sorgir o després d'haver sorgit, a la decisió d'un tercer o tercers independents i imparcials i **denominats àrbitres**.

L'àrbitre o els àrbitres són nomenats directament o indirectament..."

MOTIVACIÓ

L'arbitratge és un conveni i no un procés, com de fet admet la mateixa Proposició de Llei a molts dels seus preceptes (per exemple, a l'art. 4.e) on defineix el "conveni d'arbitratge" D'altra banda, l'expressió "tribunal arbitral" -encara que admesa a alguns països- hauria de ser evitada, ja que els àrbitres no formen part de l'organització jurisdiccional.

Article 2. Àmbit d'aplicació

1. La Llei s'aplica als arbitratges, la seu dels quals estigui dins el territori del Principat d'Andorra, siguin de caràcter intern o internacional, amb subjecció al que estableixen els tractats internacionals dels quals el Principat d'Andorra sigui part o a les lleis que continguin disposicions especials sobre arbitratge.

2. Les normes que contenen els articles 9, 10, 11, 12 i els capítols IX i X del títol II de la Llei s'apliquen encara que la seu de l'arbitratge estigui fora del territori andorrà.

3. Queden exclosos de l'àmbit d'aplicació de la Llei els arbitratges laborals i els de consum.

4. La Llei és aplicable supletòriament als arbitratges que preveuen altres lleis.

5. La Llei no és aplicable als supòsits en els quals les parts d'una relació jurídica incompleta encomanen a un tercer "arbitrador" la determinació d'un element integrador d'aquesta relació.

Esmena 4 De modificació

Grup Mixt (3)

Es proposa modificar el redactat dels punts 3 i 5 de l'article 2 quedant el redactat com segueix:

“3. Queden exclosos de l'àmbit d'aplicació de la Llei els **arbitratges laborals**.

5. La Llei no és aplicable als supòsits **als quals** les parts d'una relació jurídica incompleta encomanen a un tercer la determinació d'un element integrador d'aquesta relació.”

MOTIVACIÓ

Retirar l'exclusió de l'àmbit d'aplicació al comerç. L'arbitratge de consum és un procediment de resolució de conflictes amb fort arrelament a molts països del nostre entorn que han desenvolupat diverses institucions arbitrals per poder oferir als consumidors una opció per atendre i resoldre les diferents controvèrsies ocorregudes en el marc de la relació de consum.

Del punt 5 hem suprimit el mot entre cometes “arbitrador”, que no era necessari. La redacció final ja s'entén perfectament.

Article 3. Matèries objecte d'arbitratge

1. Són susceptibles d'arbitratge els litigis sobre matèries que segons el dret són de lliure disposició i sobre les quals es permet transigir.

2. Els estatuts de les societats de capital poden establir que se sotmeten a arbitratge els litigis que es plantegen en el seu si, inclosa la impugnació dels acords socials pels socis o els administradors.

3. Es poden sotmetre a l'arbitratge instituit per disposició testamentària els litigis entre hereus no forçosos o legataris, per qüestions relatives a la distribució o l'administració de l'herència.

4. També són susceptibles d'arbitratge els aspectes civils dels litigis en matèria de competència efectiva, amb efectes entre les parts.

Esmena 5

De modificació

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (3)

Es proposa modificar el punt 1 de l'article 3 amb el següent text:

“1. Són susceptibles d'arbitratge les controvèrsies sobre matèries que segons el dret són de lliure disposició per les parts.”

MOTIVACIÓ

Materialment parlant, ens indicava la Proposició de Llei, que poden ser objecte d'arbitratge totes les matèries de lliure disposició “i sobre les quals es permet transigir”.

Si bé en l'exposició de motius se'ns diu que s'ha optat per la fórmula material general que determina que són arbitrables totes les matèries de lliure disposició, després, en l'articulat, s'afegeix un plus que acota aquesta lliure disposició, dient que a més a més ha de ser una

matèria sobre la qual es permet transigir. Aquest punt podria donar lloc a debats sobre allò que permet aquesta Llei que sigui arbitrable ja que els requisits d'una transacció queden subsumits dins de les matèries de lliure disposició i en tot cas, la possibilitat de transacció no és l'única derivada de la lliure disposició ja que hi altres com poden ser el desistiment, l'aplanament i la pròpia submissió a arbitratge.

No resulta clar que aquesta sigui la veritable voluntat de la Proposició de Llei d'arbitratge, raó per la qual s'entén convenient treure de l'articulat la referència a “les matèries sobre les quals es permet transigir”. Si es permet transigir sobre elles, és que són de lliure disposició.

Un exemple el podem trobar en matèria dels drets de menors i incapacitats, que en la majoria de legislacions es preveu una autorització judicial per poder transigir sobre els mateixos. En aquest cas, resulta evident que no permetent-se la transacció sense una autorització judicial, estem davant d'una matèria que no és de lliure disposició per les parts.

Esmena 6

De modificació

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (4)

Es proposa modificar el punt 2 de l'article 3 amb el següent text:

“2. Els estatuts de les societats de capital poden establir que se sotmeten a arbitratge les controvèrsies que es plantegen en el seu si, inclosa la impugnació dels acords socials pels socis o els administradors.

La introducció en els estatuts de les societats de capital d'una clàusula de compromís d'arbitratge requerirà el vot favorable de la majoria del capital social present o representat, sempre que aquesta majoria signifiqui almenys la meitat del capital social de la societat.”

MOTIVACIÓ

Respecte al primer paràgraf, la motivació és la mateixa que en l'esmena 58 (esmena 2 del Grup Parlamentari Socialdemòcrata).

Quant a la incorporació d'un segon paràgraf: Atès que en el paràgraf primer d'aquest article es permet que els estatuts de les societats de capital puguin establir que se sotmeten a arbitratge les seves controvèrsies internes, resulta llavors adient fixar la majoria social necessària per poder-ho fer.

En aquest sentit, la majoria del dret comparat es decanta per una majoria social qualificada (i no una majoria simple), i vista la Llei 20/2007, de 18 d'octubre, de societats anònimes i de

responsabilitat limitada, recentment modificada per la Llei 28/2013, de 19 de desembre, en què es decanta per un tipus de majoria qualificada determinat per la modificació d'estatus (art. 38.2 Llei 20/2007), procedeix traslladar a la Proposició de Llei d'arbitratge tal forma de majoria qualificada ja establerta en la Llei mercantil.

Esmena 7

D'addició

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (5)

Es proposa afegir un nou apartat 5 a l'article 3 amb el següent text:

“5. Els estatus de les comunitats de propietaris poden establir que se sotmeten a arbitratge les controvèrsies que es plantegen en el seu si, inclosa la impugnació dels acords comunitaris pels propietaris.

La introducció en els estatuts de les comunitats de propietaris d'una clàusula de compromís d'arbitratge requerirà el vot favorable d'una majoria de les tres quartes parts del total de propietaris que, al seu torn, representin les tres quartes parts de les quotes de participació.”

MOTIVACIÓ

Atès que en el paràgraf segon de l'exposició de motius de la Proposició de Llei s'indica que històricament ha estat habitual que en els estatuts de les societats mercantils o de les comunitats de copropietaris s'hagin inclòs convenis arbitrals, i vist que es regula en la Proposició de Llei d'arbitratge el corresponent a les societats mercantils, però la Proposició s'oblida de les comunitats de propietaris; s'entén que procedeix també explicitar expressament la possibilitat de què les comunitats de propietaris puguin gaudir igualment de l'agilitat del mateix procediment arbitral.

Tanmateix, igual que en matèria societària, caldria establir la majoria necessària per poder-ho fer. A tal objecte, el text refós de l'articulat i de les disposicions transitòries de la Llei 12/2004, del 30 de juny, de propietat horitzontal, es decanta per un tipus de majoria qualificada determinat (art. 26.1 Llei 12/2004) al referir-se a la modificació dels estatuts, que procedeix traslladar a la Proposició de Llei d'arbitratge.

Esmena 8

D'addició

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (6)

Es proposa afegir un nou article 4 amb el següent text:

“**Article 4. Anul·lació o modificació per laude d'acords o actes inscribibles**

1. El Laude que declari la nul·litat o la modificació d'un acord o acte inscribible en un Registre Públic, haurà d'inscriure's en aquest Registre, amb la publicitat i requisits que aquest Registre tingui establerts.

2. En el cas que afecti a la nul·litat o modificació d'una inscripció en el Registre de la Propietat o Mercantil, el laude haurà de determinar la corresponent cancel·lació o modificació registral, així com la dels assentaments posteriors que resultin contradictoris.”

(L'acceptació d'aquesta esmena comportarà una nova numeració de l'articulat de la Proposició de Llei).

MOTIVACIÓ

Atès que en aquest article de la Proposició de Llei, es permet expressament l'arbitratge en relació als conflictes i impugnacions d'acords i actes, tant de les societats mercantils com de les comunitats de propietaris, resulta que estem davant d'una matèria que té directa transcendència en els Registres Mercantils i de la Propietat, per la qual cosa, en atenció als principis de seguretat jurídica i publicitat registral, resulta necessari i indispensable el procedir a la inscripció de tots els laudes que tractin qüestions que incideixin en qualsevol inscripció registral, a la vegada que cal cancel·lar aquelles inscripcions posteriors que resultin afectades, quant que contradictòries al laude ferm que s'inscriu.

Article 4. Definicions

Als efectes de la Llei, es defineixen els conceptes bàsics següents:

a) Arbitratge intern. Significa qualsevol arbitratge entès en els termes que s'estableixen a l'article 1, que tingui la seu al Principat d'Andorra, sempre que totes les parts hi tinguin el seu domicili i que no concorri cap de les circumstàncies que defineixen l'arbitratge internacional.

b) Arbitratge internacional. És aquell arbitratge que té seu al Principat d'Andorra i en el qual concorre alguna o algunes de les circumstàncies següents:

i. que, en el moment de celebració del conveni d'arbitratge, les parts tinguin els seus domicilis en estats diferents.

ii. que la seu de l'arbitratge determinat en el conveni d'arbitratge o d'acord amb el que aquest preveu, estigui situat fora de l'estat en què les parts tinguin els seus domicilis.

iii. que el lloc de compliment d'una part substancial de les obligacions de la relació jurídica de la qual

dimani el litigi estigui situat fora de l'estat en què les parts tinguin els seus domicilis.

iv. que la relació jurídica de la qual dimana el litigi afecti interessos del comerç internacional.

Si alguna de les parts té més d'un domicili, s'ha de tenir en compte el que tingui una relació més estreta amb el conveni d'arbitratge i, si una part no té cap domicili, cal atènyer-se a la seva residència habitual.

v. que les parts han convingut expressament que la qüestió objecte del conveni arbitral està relacionada amb més d'un estat.

c) Tribunal arbitral. És l'òrgan decisor de l'arbitratge, integrat per un o més àrbitres, sempre en nombre senar, nomenats directament o indirectament per les parts.

d) Comunicació electrònica. És aquella informació, en suport digital, generada, emesa, rebuda, processada o arxivada per mitjans electrònics, digitals, magnètics, òptics o similars.

e) Conveni d'arbitratge. Significa el conveni en mèrits del qual les parts manifesten la seva voluntat de sotmetre a arbitratge tots o alguns litigis que hagin sorgit o puguin sorgir entre elles respecte d'una relació jurídica determinada, sigui contractual o no contractual.

f) Laude. Significa resolució del tribunal arbitral.

g) Laude parcial. Significa la resolució del tribunal arbitral que, durant el procediment arbitral, resol qüestions puntuals de fons o de forma.

h) Laude definitiu. Significa la resolució final del tribunal arbitral que posa fi a les actuacions arbitrals i resol el fons del litigi.

i) Laude ferm. Significa el laude que no permet cap recurs o acció d'anul·lació salvat el recurs de revisió.

j) Laude estranger. Significa el laude dictat fora del territori del Principat d'Andorra, amb independència de la nacionalitat o el domicili de les parts, de la matèria en què vers i del lloc de desenvolupament de l'arbitratge.

k) Arbitratge de dret. És l'arbitratge que basa la resolució del conflicte en raonaments jurídics.

l) Arbitratge d'equitat. És l'arbitratge que basa la resolució del conflicte en el sentit natural del que és just, atenent les particularitats de la matèria objecte d'arbitratge.

m) Litigi. Significa la controvèrsia o la disputa sotmesa a arbitratge.

n) Ordre preliminar. És el manament dictaminat pel tribunal arbitral amb l'objectiu que alguna de les parts no pugui frustrar una mesura cautelar.

o) Mesura cautelar. Significa tota mesura temporal ordenada pel tribunal arbitral o l'òrgan jurisdiccional

estatal, atorgada en forma o no de laude i prèvia a l'emissió del laude pel qual es dirimeix definitivament el litigi.

p) Seu de l'arbitratge. És el lloc on es desenvolupa el procediment arbitral i es dicta el laude.

Esmena 9

De modificació

Grup Mixt (4)

Es proposa modificar diferents apartats de l'article 4 amb el redactat següent:

“c) **Junta arbitral.** És l'òrgan decisor de l'arbitratge, ...”.

f) “Laude. És la resolució de la **junta arbitral**”.

g) “Laude parcial. És la resolució final de la **junta arbitral**...”

n) “Ordre preliminar. És el manament acordat per la **junta arbitral** amb l'objectiu que alguna de les parts no pugui frustrar una mesura cautelar.”

o) “Mesura cautelar. És la mesura temporal ordenada per la **junta arbitral** o per un òrgan jurisdiccional estatal i prèvia a l'emissió del laude pel qual es dirimeix efectivament el litigi.”

(En cas d'acceptar-se l'esmena s'haurà de substituir l'expressió “tribunal arbitral” per “junta arbitral” al llarg de tota la Proposició de llei.)

MOTIVACIÓ

Totes les anteriors esmenes responen a la idea de més claredat en la redacció i de introducció dels mots “junta arbitral” en comptes de “tribunal arbitral”.

Article 5. Regles d'interpretació

1. Quan una disposició de la Llei:

a) concedeixi a les parts la facultat de decidir lliurement sobre un assumpte concret, aquesta facultat comprèn la d'autoritzar un tercer, inclosa una institució arbitral, perquè adopti aquesta decisió, excepte en els casos que preveuen els apartats 1 a 3 de l'article 49.

b) es refereixi al conveni d'arbitratge o a qualsevol altre acord entre les parts, s'entén que integren el seu contingut les disposicions del reglament d'arbitratge al qual les parts s'hagin sotmès, si s'escau. Aquest reglament es considera fruit de la voluntat de les parts i, en conseqüència, preval sobre les normes dispositives de la Llei.

c) es refereixi a la demanda, també s'aplica a la reconvenció, i quan es refereixi a la contesta, també s'aplica a la contesta a la reconvenció, excepte en els casos que preveu el paràgraf a) de l'article 45 i paràgraf a) de l'apartat 3 de l'article 53.

2. Les qüestions relatives a les matèries que es regeixen per la Llei que no estiguin expressament resoltes en aquesta, es dirimiran de conformitat als principis generals en què es basa la Llei.

Esmena 10 **De modificació**

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (7)

Es proposa modificar l'article 5.1.c) en el sentit de corregir la remissió normativa que es fa cap a l'article 45.a), canviant-la per la remissió a l'article 46.a); amb el següent text:

“c) es refereixi a la demanda, també s'aplica a la reconvençió, i quan es refereixi a la contesta, també s'aplica a la contesta a la reconvençió, excepte en el casos que preveu el paràgraf a) de l'article 46 i el paràgraf a) de l'apartat 3 de l'article 53.”

MOTIVACIÓ

S'entén que la remissió a l'article 45.a) de la Proposició de llei és un simple error material, ja que el sentit del precepte va referit a l'excepció d'aquells moments processals en què no es pot considerar iguals efectes a la demanda que a la contestació, sent precisament aquest punt el regulat per l'article 46.a) i article 53.3.a), en lloc de l'indicat per simple error article 45.a).

Esmena 11 **De modificació**

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (8)

Es proposa modificar l'article 5.2 amb el següent text:

“2. Les qüestions relatives a les matèries que es regeixen per la present Llei que no estiguin expressament resoltes en aquesta, es dirimiran de conformitat als principis generals internacionals en què es basa la present Llei.”

MOTIVACIÓ

El model en què es basa la present Llei, és el corresponent a la “Comissió de les Nacions Unides per al Dret Mercantil Internacional” (CNUDMI) de 1985 amb les esmenes aprovades el 2006. Model que en la seva nota explicativa reflecteix un consens mundial sobre els principis i els aspectes més importants de la pràctica de l'arbitratge, a fi de representar una pauta legislativa internacional acceptada, sent un instrument d'harmonització que augmenti la confiança de les parts estrangeres, buscant superar el fet que en l'elaboració de les respectives lleis d'arbitratge, cada Estat tingui en compte només el seu arbitratge nacional, imposant als casos internacionals els principis locals tradicionals que no donen satisfacció a les necessitats de la pràctica arbitral moderna, a la

vegada que frustren las expectatives de les parts en haver-se de regir per un conjunt de normes aplicables o disposicions supletòries, que imposin requisits desconeguts o indesitjats per a les parts.

És per aquest motiu que la CNUDMI recomana i insta als estats a incorporar el seu model al dret intern amb les mínimes modificacions possibles, al temps que fa entendre que els principis generals sobre els quals s'ha d'interpretar aquesta Llei, no seran mai els principis locals sinó que seran els principis internacional en què s'ha inspirat el propi model CNUDMI.

En aquest sentit, i tenint en compte el criteri del Govern relatiu a la Proposició de llei d'arbitratge del Principal d'Andorra publicat en el Butlletí del Consell General núm. 59/2014, del 23 de juliol, en la seva primera consideració, que correspon a l'apartat 2 del present article 5, en què recomana incloure un catàleg de principis generals en la Proposició de la llei, si bé s'entén que no resultaria del tot adient fer constar en la Proposició de llei aquest catàleg ja que per molt exhaustivament que es fes sempre hi hauria algun principi general obviat que podria donar lloc a confusions, sí que seria interessant fer constar que els principis generals interpretatius de la Llei d'arbitratge, no han de ser els locals, sinó els internacionals en què s'ha inspirat el model CNUDMI.

Esmena 12 **De modificació**

Grup Mixt (5)

Es proposa modificar els punts 1 i 2 de l'article 5 amb el redactat següent:

“1. Quan una disposició d'aquesta Llei...”

2. Les qüestions relatives a les matèries que es regeixen per aquesta Llei i que no estiguin expressament resoltes, es dirimiran de conformitat amb els seus principis generals.”

MOTIVACIÓ

Millorar la redacció, que és més clara en referir-se a “aquesta Llei”.

Esmena 13 **D'addició**

Grup Mixt (6)

Es proposa incorporar un nou article 6 amb el redactat següent:

“**Article 6. Principis de l'arbitratge**

Els principis que regeixen l'arbitratge com a mitjà alternatiu de solució de controvèrsies són:

a) Principi de llibertat, que consisteix en el reconeixement de facultats potestatives a les

parts per adoptar mitjans alternatius al procés judicial per a la resolució de controvèrsies.

b) Principi de flexibilitat, que consisteix en l'establiment d'actuacions informals, adaptables i simples.

c) Principi de privacitat, que consisteix en el manteniment obligatori de la necessària reserva i confidencialitat.

d) Principi d'idoneïtat, que consisteix en la capacitat per a exercir-se com àrbitre o conciliador.

e) Principi de celeritat, que consisteix en la continuïtat dels procediments per a la solució de les controvèrsies.

f) Principi d'igualtat, que consisteix a donar a cada part les mateixes oportunitats de fer valer els seus drets.

g) Principi d'audiència, que consisteix en l'oralitat dels procediments alternatius.

h) Principi de contradicció, que consisteix en l'oportunitat de confrontació entre les parts.”

MOTIVACIÓ: Incloure un catàleg de principis generals millora la Llei qualitativament.

Article 6. Actes de comunicació i còmput de terminis

1. Llevat que les parts acordin altrament s'apliquen les disposicions següents:

a) qualsevol notificació, citació o comunicació es considera rebuda el dia en què hagi estat lliurada personalment al destinatari o en què hagi estat lliurada al seu domicili, residència habitual, establiment o adreça. Així mateix, seran vàlides les fetes per fax, correu electrònic o un altre mitjà de telecomunicació electrònic, telemàtic o d'una altra classe semblant que permeti la tramesa i la recepció d'escrius i documents que deixi constància de la seva remissió i recepció i que hagin estat designats per l'interessat. Posat el cas que no s'identifiqui, després d'una indagació raonable, cap d'aquests llocs, es considera rebuda el dia en què hagi estat lliurada o intentat el lliurament, per correu certificat o qualsevol altre mitjà que deixi constància, en l'últim domicili, residència habitual, direcció o establiment coneguts del destinatari.

b) els terminis establerts en la Llei es computen des del dia següent al de la recepció de la notificació o la comunicació. Si l'últim dia del termini és dia festiu en el lloc de recepció de la notificació o la comunicació, es prorrogarà fins al primer dia laborable següent. Quan hi hagi establert un termini per presentar un escrit, el termini s'entén respectat si l'escrit es remet dins el termini, encara que la recepció es produeixi posteriorment. Els terminis

establerts per dies es computen per dies naturals. Els terminis establerts per mesos es computen de data a data.

2. Les disposicions d'aquest article no s'apliquen a les notificacions, les comunicacions, les citacions i els còmputos de terminis dins un procediment davant d'un òrgan jurisdiccional estatal, en la funció de control de l'arbitratge, que es regeixen per les seves normes pròpies.

Esmena 14

De modificació

Grup Mixt (7)

Es proposa modificar l'apartat a) del punt 1 de l'article 6 amb el redactat següent:

“a) **qualsevulla** notificació, citació o comunicació es considera rebuda el dia **que** hagi estat lliurada personalment al destinatari o que hagi estat lliurada al seu domicili, residència habitual, establiment o adreça. Així mateix, **són** vàlides les fetes per fax, **burofax**, correu electrònic o un altre mitjà de telecomunicació electrònic, telemàtic o d'una altra classe semblant que permeti la tramesa i la recepció d'escrius i documents que deixi constància de la seva remissió i recepció i que hagin estat designats per l'interessat. Posat el cas que no s'identifiqui, després d'una indagació raonable, cap d'aquests llocs, es considera rebuda el dia en què hagi estat lliurada o intentat el lliurament, per correu certificat o qualsevol altre mitjà que deixi constància, en l'últim domicili, residència habitual, direcció o establiment coneguts del destinatari.”

MOTIVACIÓ

El burofax és un servei que permet enviar de manera urgent documents que puguin requerir una prova davant de tercers. En tractar-se d'una comunicació fefaent amb valor probatori, el contingut del text queda acreditat, així com l'emissor, el destinatari i la data d'enviament. El seu caràcter probatori diferencia aquest servei d'altres, com la carta certificada o el fax. El fax no deixa constància de la recepció del document. És possible que el remitent tingui un resguard del que ha enviat i que s'ha transmès de manera correcta, però no està segur que el destinatari el rebí. El mateix succeeix amb el correu certificat. El que acredita és que ha arribat un document a la persona indicada, però no el contingut de la carta.

Esmena 15 **De modificació***Grup Parlamentari Socialdemòcrata (9)*

Es proposa modificar el punt 2 de l'article 6 amb el següent text:

“2. Les disposicions d'aquest article no s'apliquen a les notificacions, les comunicacions, les citacions i els còmputos de terminis dins un procediment davant d'un òrgan jurisdiccional estatal, en les funcions d'assistència i supervisió durant l'arbitratge, que es regeixen per les seves normes pròpies.”

MOTIVACIÓ

La intervenció judicial durant el procediment d'arbitratge, ve expressament limitada dins del model CNUDMI a simples funcions d'assistència i supervisió. S'intenta fugir d'un control sever judicial que pot desencisar a les parts a l'hora de fixar la seu arbitral. Així doncs, s'entén convenient substituir la paraula “control” per la paraula “supervisió” que és la utilitzada pel model, i que comporta menys connotació judicial. Igualment, cal incloure les funcions previstes d'assistència, a més a més de les de supervisió, quant al còmput de terminis i comunicacions, dins d'aquests incidents judicials.

Article 7. Renúncia tàcita a les facultats d'impugnació

Si una part, coneixent la infracció d'alguna norma dispositiva de la Llei de la qual les parts puguin apartar-se o d'algun requisit del conveni d'arbitratge, no la denuncia injustificadament dins el termini previst amb aquesta finalitat o, en el seu defecte, tan aviat com li sigui possible, es considera que renuncia a les facultats d'impugnació que preveu la Llei.

Esmena 16 **De modificació***Grup Parlamentari Socialdemòcrata (10)*

Es proposa modificar l'article 7 amb el següent text:

“Article 7. Renúncia tàcita a les facultats d'impugnació

Si una part prossegueix amb l'arbitratge coneixent la infracció d'alguna disposició de la present Llei de la qual les parts puguin apartar-se, o d'algun requisit establert pel conveni d'arbitratge, i no ho impugni dins el termini previst o, en el seu defecte, tan aviat com li sigui possible, sense demora injustificada, es considera que renuncia a les facultats d'impugnació que preveu la Llei.”

MOTIVACIÓ

La Proposició de llei, d'acord al model CNUDMI, i sempre amb l'ànim d'agilitzar el procediment

arbitral sense perdre garanties processals, estableix (resumidament) que si una part coneix una infracció del procediment i no ho impugna quan li sigui possible, s'entendrà que renuncia a aquesta possibilitat d'impugnació.

El criteri del Govern relatiu a la Proposició de llei d'arbitratge del Principat d'Andorra publicat en el Butlletí del Consell General núm. 59/2014, del 23 de juliol, en la seva segona consideració, que correspon al present article 7, recomana que aquests efectes de renúncia tàcita a la impugnació tan sols recaiguin sobre les normes que les parts hagin triat com a reguladores per a la resolució del conflicte que les oposa. Aquesta recomanació l'argumenta en contra del text de l'article 7 quan diu textualment “coneixent la infracció d'alguna **norma dispositiva** de la Llei de la qual les parts puguin apartar-se” tot incidint en què si la norma és dispositiva, les parts se'n poden apartar i, per tant, no hi ha infracció possible a la norma esmentada, atès que no els és oposable.

S'entén que aquesta qüestió suscitada té solució simplement acudint al text original del model CNUDMI, ja que en l'article 4 del model no es parla de “coneixent la infracció d'alguna norma dispositiva de la Llei”, com malauradament s'ha traslladat a la Proposició de llei arbitral sinó que en realitat es parla de “coneixent que no s'ha complert amb alguna disposició de la present Llei”. És a dir, no es tracta de normes dispositives de les lleis sinó que solament es tracta de **disposicions de la present Llei** de la que les parts puguin apartar-se. Sent fidels a la redacció original del model, quedaria solucionada la recomanació governamental, a la vegada que aclarit el dubte interpretatiu.

Esmena 17 **De modificació***Grup Parlamentari Demòcrata (1)*

Es proposa modificar l'article 7, substituint el text del Projecte de llei pel text següent:

“Article 7. Renúncia tàcita a les facultats d'impugnació

Si una part, coneixent la infracció d'alguna norma de la Llei o d'algun requisit del conveni d'arbitratge, no la denuncia injustificadament dins el termini previst amb aquesta finalitat o, en el seu defecte, tan aviat com li sigui possible, es considera que renuncia a les facultats d'impugnació que preveu la Llei.”

MOTIVACIÓ

Millora tècnica.

Esmena 18 **De modificació***Grup Mixt (8)*

Es proposa modificar l'article 7 amb el redactat següent:

“Es considera que les parts renunciïn a les facultats d'impugnació si, coneixent la infracció d'una norma dispositiva o d'algun requisit del conveni d'arbitratge, no la denuncien dins del termini establert o, en el seu defecte, tan aviat com li sigui possible.”

MOTIVACIÓ

Proposem una redacció més clara, amb un simple canvi d'ordre i suprimint l'expressió “injustificadament” i algunes reiteracions innecessàries.

Títol II. L'arbitratge intern**Esmena 19** **De modificació***Grup Parlamentari Socialdemòcrata (11)*

Es proposa modificar l'epígraf del títol II amb el següent text:

“**Títol II. L'arbitratge intern i l'internacional**”

MOTIVACIÓ

La raó de ser d'aquesta esmena és la supressió del Títol III, dedicat a l'Arbitratge internacional i la seva incorporació al Títol II, fent una regulació unitària dels arbitratges intern i internacional.

Capítol I. Intervenció, assistència i control judicial de l'arbitratge**Esmena 20** **De modificació***Grup Parlamentari Socialdemòcrata (12)*

Es proposa modificar l'epígraf del Capítol I del Títol II amb el següent text:

“**Capítol I. Intervenció, assistència i supervisió judicial en l'arbitratge**”

MOTIVACIÓ

La raó de ser d'aquesta esmena és la mateixa que la de l'esmena 15 (esmena 9 del Grup Parlamentari Socialdemòcrata): substituir el concepte de control judicial per un concepte de supervisió.

Article 8. Intervenció dels òrgans jurisdiccionals estatals

En els assumptes que es regeixin per aquesta Llei no intervindrà cap òrgan jurisdiccional estatal, excepte en els casos en què la mateixa Llei ho disposi expressament.

Article 9. Òrgans judicials competents per a les funcions d'assistència i control de l'arbitratge

1. Els òrgans judicials competents per a les funcions d'assistència i control de l'arbitratge són els següents:

a. per al nomenament o remoció judicial d'àrbitres és competent la Secció Civil de la Batllia.

b. per a l'assistència judicial en la pràctica de proves és competent la Secció Civil de la Batllia.

c. per a l'adopció judicial de mesures cautelars és competent igualment la Secció Civil de la Batllia.

d. per a l'execució forçosa de laudes nacionals i estrangers reconeguts, és competent la Secció Civil de la Batllia.

e. Per al reconeixement de laudes o resolucions estrangers, així com per al coneixement de l'acció d'anul·lació del laude és competent la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Qualsevol de les parts i el tribunal arbitral es pot dirigir als òrgans judicials competents d'acord amb el previst a l'apartat anterior.

3. En tot allò no previst per aquesta Llei, és d'aplicació subsidiària la legislació processal civil.

4. Les decisions dels òrgans judicials competents a què fa referència l'apartat 1 no són susceptibles de recurs excepte en el cas que la decisió sigui que no pertoca el nomenament dels àrbitres per una de les causes previstes a l'article 17.

5. Les parts poden renunciar per conveni a l'arbitratge pactat i deixar per tant expedida la via judicial. A manca de renúncia expressa en els termes anteriorment indicats, s'entendrà que renunciïn quan, interposada la demanda davant dels òrgans jurisdiccionals, el demandat o els demandats si són més d'un, duen a terme, després de personats, qualsevol actuació processal, que no sigui la interposició de la declinatòria.

Esmena 21 **De modificació***Grup Parlamentari Socialdemòcrata (13)*

Es proposa modificar el títol de l'article 9 amb el següent text:

“**Article 9. Òrgans judicials competents per a les funcions d'assistència i supervisió de l'arbitratge**”

MOTIVACIÓ: La raó de ser d'aquesta esmena és la mateixa que la de l'esmena 12 del Grup Parlamentari Socialdemòcrata (esmena 20).

Esmena 22 **De modificació***Grup Parlamentari Socialdemòcrata (14)*

Es proposa modificar el punt 1 de l'article 9 amb el següent text:

“1. Els òrgans judicials competents per a les funcions d'assistència i supervisió de l'arbitratge són els següents:”

MOTIVACIÓ

La raó de ser d'aquesta esmena és la mateixa que en les esmenes 20 i 21 (esmenes 13 i 14 del Grup Parlamentari Socialdemòcrata).

Esmena 23

De modificació

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (15)

Es proposa modificar l'apartat 3 de l'article 9 amb el següent text:

“3. En tot allò no previst per aquesta Llei, en les funcions judicials d'assistència i supervisió de l'arbitratge, és d'aplicació subsidiària la legislació processal civil.”

MOTIVACIÓ

Aquesta modificació resulta adient per deixar clar que no estem davant d'una norma de tancament en relació a tota la Proposició de Llei d'arbitratge, sinó que la remissió a la legislació processal civil tan sols és aplicable en els procediments judicials previstos per a les funcions d'assistència i supervisió de l'arbitratge.

Capítol II. El conveni d'arbitratge

Article 10. Contingut, forma i validesa del conveni d'arbitratge

1. El conveni d'arbitratge ha d'expressar la voluntat de les parts de sotmetre a arbitratge els litigis que hagin sorgit o puguin sorgir respecte d'una determinada relació jurídica contractual o extracontractual.

2. El conveni d'arbitratge ha de designar el tribunal arbitral o el procediment per la seva designació, directament o per referència a un reglament d'arbitratge. No és vàlid el conveni que confereix a una part una situació privilegiada en la designació del tribunal arbitral.

3. El conveni d'arbitratge pot adoptar la forma de clàusula compromissòria o de compromís d'arbitratge. La clàusula compromissòria és el conveni en mèrits del qual les parts en una o diverses relacions jurídiques es comprometen a sotmetre a arbitratge els litigis que puguin sorgir en relació a aquelles. El compromís d'arbitratge és el conveni pel qual les parts d'un litigi ja sorgit el sotmeten a arbitratge. Les parts poden sotmetre's a arbitratge en tot moment fins i tot en el cas d'un procediment judicial ja iniciat.

4. La referència feta en un contracte a un document que contingui una clàusula compromissòria constitueix un conveni d'arbitratge per escrit,

sempre que la referència impliqui que aquesta clàusula forma part del contracte.

5. Si el conveni d'arbitratge està contingut en un contracte d'adhesió, la validesa del conveni i la seva interpretació es regeixen per les normes aplicables a aquest tipus de contracte.

6. El conveni d'arbitratge en qualsevol de les seves formes ha de constar per escrit en un o diversos documents firmats per les parts. S'entendrà que el conveni d'arbitratge és per escrit quan queda constància del seu contingut en qualsevol forma, tant si s'ha concertat verbalment, mitjançant l'execució de certs actes o bé per qualsevol altre mitjà. El requisit que el conveni d'arbitratge consti per escrit es compleix també amb una comunicació electrònica si la informació que hi ha consignada és accessible per la seva consulta ulterior.

7. Es considera que existeix conveni d'arbitratge quan, en un intercanvi d'escrits de demanda i contesta, l'existència del conveni és afirmada per una part sense ser negada per l'altra.

8. El conveni d'arbitratge és independent del contracte del qual forma part o al qual el conveni fa referència i la decisió del tribunal arbitral de declarar la nul·litat del contracte no comporta *ipso jure* la nul·litat del conveni d'arbitratge.

9. El tribunal arbitral té potestat per a decidir sobre l'existència i la validesa del conveni d'arbitratge d'acord amb el que disposa l'article 27.

10. Es considera existent i vàlid el conveni que consta en un intercanvi de cartes, telegrams o altres mitjans de telecomunicació, sempre que quedi constància del seu contingut en qualsevol forma. Es considera acomplert aquest requisit quan el conveni d'arbitratge consta i és accessible per a la seva ulterior consulta en suport electrònic, òptic o de qualsevol altre tipus.

11. En el cas d'un litigi multipart, la renúncia d'una de les parts a l'aplicació del conveni d'arbitratge no afecta les altres parts.

Esmena 24

De modificació

Grup Mixt (9)

Es proposa modificar el punt 10 de l'article 10 amb el redactat següent:

“10. Es considera existent i vàlid el conveni que consta en un intercanvi de cartes, **buofax** o altres mitjans de telecomunicació, sempre que quedi constància del seu contingut en qualsevol forma. Es considera acomplert aquest requisit quan el conveni d'arbitratge consta i és accessible per a la seva ulterior consulta en suport electrònic, òptic o de qualsevol altre tipus.”

MOTIVACIÓ

Mateixa que l'esmena 14 (esmena 7 del Grup Mixt).

Esmena 25**D'addició**

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (16)

Es proposa afegir un nou apartat 12 a l'article 10 amb el següent text:

“12. Quan una de les parts sigui un Estat o una societat, un organisme o una empresa controlada per un Estat, aquesta part no pot invocar les prerrogatives del seu propi dret per sostreure's a les obligacions derivades del conveni d'arbitratge.”

MOTIVACIÓ

Aquest nou apartat es correspon al text íntegre de l'article 63.4 de la Proposició de Llei, inclòs dins del títol III que regula l'arbitratge internacional (que es proposa suprimir).

El trasllat d'aquest precepte a l'article 10, ens permet indicar l'especificació necessària quant a l'arbitratge internacional, que estableix el model CNUDMI, referit a les obligacions paritàries dels estats envers les altres parts dins del conveni arbitral.

Article 11. Conveni d'arbitratge i demanda quant al fons davant la Secció Civil de la Batllia

1. La Secció Civil de la Batllia, quan se li sotmeti un litigi sobre un assumpte que és objecte d'un conveni d'arbitratge, es declara incompetent i remet les parts a l'arbitratge si ho sol·licita qualsevol d'elles, com a molt tard en el moment de presentar el primer escrit sobre el fons del litigi, a menys que es comprovi que el conveni és nul, ineficax o d'impossible execució.

2. Si s'ha iniciat l'acció a la qual es refereix l'apartat 1 del present article, es poden, no obstant, iniciar o prosseguir les actuacions arbitrals i dictar un laude mentre la qüestió està pendent davant de la Secció Civil de la Batllia.

Esmena 26**De modificació**

Grup Mixt (10)

Es proposa modificar el punt 1 de l'article 11 amb el redactat següent:

“1. La Secció Civil de la Batllia, quan se li sotmet un litigi sobre un assumpte que és objecte d'un conveni d'arbitratge, es declara incompetent i remet les parts a l'arbitratge si ho sol·licita qualsevol d'elles, com a molt tard en el moment de presentar el primer escrit sobre el fons del litigi, **excepte que** es comprovi que el conveni és nul, ineficax o d'impossible execució.”

MOTIVACIÓ

Millorar la redacció, especialment pel que fa a l'ús del verb en futur, que és més adequada que en present en aquest cas.

Article 12. Conveni d'arbitratge i adopció de mesures cautelars pel tribunal

Si les parts sol·liciten a la Secció Civil de la Batllia, amb anterioritat a les actuacions arbitrals o durant la seva tramitació, l'adopció de mesures cautelars, la sol·licitud o la concessió de les mesures no afecta l'existència i la validesa del conveni d'arbitratge.

Article 13. Conveni d'arbitratge i declaració de concurs

La declaració de concurs, per si sola, no afecta el conveni d'arbitratge subscrit pel concursat. Quan l'òrgan judicial que coneix del concurs considera que el conveni pot suposar un perjudici per als creditors del concurs, pot decidir la suspensió dels seus efectes, sense perjudici del que s'estableix en els tractats internacionals.

Capítol III. El tribunal arbitral**Article 14. Capacitat per a ser àrbitre**

1. La funció d'àrbitre només pot ser exercida per persones físiques en ple exercici dels seus drets civils, sempre que no els ho impedeixi la legislació a la que estiguin subjectes en l'exercici de la seva professió.

2. Si el conveni d'arbitratge designa una persona jurídica, aquesta només disposa de la facultat d'organitzar i administrar l'arbitratge conforme a l'article 15.

3. Llevat de l'acord en contrari de les parts, quan es tracti d'arbitratge amb àrbitre únic i sempre que no sigui un arbitratge en equitat (*ex aequo et bono*), l'àrbitre ha de tenir la condició de jurista. En l'arbitratge amb tres o més àrbitres, almenys un d'ells ha de tenir aquesta condició.

4. Ningú pot ser exclòs d'actuar com a àrbitre per raó de la seva nacionalitat, llevat que les parts acordin altrament.

Article 15. Arbitratge institucional

1. Les parts poden encomanar l'organització i l'administració de l'arbitratge i la designació dels àrbitres a una institució arbitral, que pot ser la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra o qualsevol altra corporació de dret públic o entitat pública que pugui exercir funcions arbitrals segons les seves normes reguladores, així com les associacions i les entitats sense ànim de lucre que segons els seus estatuts se'ls atribueixin funcions arbitrals. Les institucions arbitrals exerceixen les seves funcions d'acord amb els seus propis reglaments.

2. Les institucions arbitral vetllen pel compliment de les condicions de capacitat dels àrbitres i la transparència del seu nomenament així com per la seva independència.

3. Les parts poden sotmetre's al reglament d'una institució arbitral sense sotmetre's a la vegada a l'administració de l'arbitratge de la institució corresponent.

Article 16. Nombre d'àrbitres

1. Les parts determinen lliurement el nombre d'àrbitres que integren el tribunal arbitral, que en qualsevol cas ha de tenir una composició senar.

2. A falta d'acord, el tribunal arbitral es compon d'un sol àrbitre, sens perjudici del que disposa l'apartat 1 de l'article 18.

Article 17. Nomenament dels àrbitres

1. Les parts poden lliurement nomenar directament l'àrbitre o els àrbitres que componen el tribunal arbitral o bé acordar el procediment per al seu nomenament, amb subjecció a les disposicions dels apartats 4 i 5 d'aquest article.

2. A falta d'aquest acord:

a) en l'arbitratge amb tribunal arbitral compost per un àrbitre únic, si les parts no es posen d'acord sobre l'àrbitre, aquest és nomenat, a petició de part, per la institució arbitral nomenada per les parts i, si no se n'hagués nomenat cap, per la Secció Civil de la Batllia en el termini màxim d'un mes,

b) en l'arbitratge amb tribunal arbitral compost per tres àrbitres, cada part nomena un àrbitre i els dos àrbitres designats nomenen el tercer àrbitre, que actua com a president del tribunal arbitral; si una part no nomena l'àrbitre dins els vint dies següents a la notificació del requeriment fefaent en aquest sentit de l'altra part, o si els dos àrbitres no es posen d'acord sobre el tercer àrbitre dins els trenta dies següents a l'acceptació del seu nomenament, el nomenament es fa, a petició de part, per la institució arbitral nomenada per les parts i, si no se n'hagués nomenat cap, per la Secció Civil de la Batllia en el termini màxim d'un mes.

3. Quan en un procediment de nomenament d'àrbitres convingut per les parts,

a) una part no actuï segons el que disposa aquest procediment, o

b) les parts o els dos àrbitres no poden arribar a un acord de conformitat amb el procediment mencionat, o

c) un tercer, inclosa una institució, no compleix una funció que se li confereix en aquest procediment, qualsevol de les parts pot sol·licitar a la Batllia que adopti les mesures necessàries, llevat que l'acord

sobre el procediment de nomenament prevegi altres mitjans per a aconseguir-ho.

4. Quan el nomenament dels àrbitres correspon a la Secció Civil de la Batllia, aquesta confecciona una llista amb tres noms per cada àrbitre que hagi de ser nomenat i nomena els àrbitres per sorteig. Aquesta ha de tenir necessàriament en compte les condicions requerides per ser àrbitre d'un tribunal arbitral convingudes per les parts i, si no s'haguessin convingut, les previstes a la Llei i prendre les mesures que garanteixin la independència, la imparcialitat i la disponibilitat dels integrants de les llistes.

5. Les pretensions que s'exercitin davant la Batllia en relació amb els apartats anteriors se substancien per mitjà de les normes expressament previstes per a aquesta finalitat o, si no s'haguessin previst, les que regulen els procediments incidentals d'acord amb el previst a la legislació processal civil vigent en cada moment. La Batllia només pot refusar la petició de nomenament d'àrbitre si, de la documentació aportada, en resulta manifestament la inexistència o la invalidesa del conveni d'arbitratge.

6. Les decisions de la Batllia sobre el nomenament d'àrbitres a què fa referència aquest article no poden ser objecte de recurs, amb excepció d'aquelles que refusen la petició formulada d'acord amb l'últim incís de l'apartat 5 d'aquest article.

Esmena 27

De modificació

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (17)

Es proposa modificar l'article 17.2.b) amb el següent text:

“ b) en l'arbitratge amb tribunal arbitral compost per tres àrbitres, cada part nomena un àrbitre i els dos àrbitres designats nomenen el tercer àrbitre, que actua com a president del tribunal arbitral; si una part no nomena l'àrbitre dins els trenta dies següents a la notificació del requeriment fefaent en aquest sentit de l'altra part, o si els dos àrbitres no es posen d'acord sobre el tercer àrbitre dins els trenta dies següents a l'acceptació del seu nomenament, el nomenament es fa, a petició de part, per la institució arbitral nomenada per les parts i, si no se n'hagués nomenat cap, per la Secció Civil de la Batllia en el termini màxim d'un mes.”

MOTIVACIÓ

Si acudim al model CNUDMI (art. 11 del model), queda establert el termini de trenta dies, tant quan una part ha d'anomenar un àrbitre en ser compel·lida per l'altre, com també trenta dies quan s'han de posar d'acord els àrbitres per nomenar un tercer.

En conseqüència, no s'entén justificat que la Proposició canviï el termini del model, rebaixant-ho a 20 dies i provocant una disparitat que pot donar lloc a confusions, sent molt millor retornar als terminis del model, establint 30 dies en els dos supòsits.

Esmena 28 **De modificació**

Grup Mixt (11)

Es proposa modificar l'article 17.2.b) amb el redactat següent:

“b) en l'arbitratge **amb junta integrada per tres membres**, cada part nomena un àrbitre i els dos ja designats nomenen el tercer, que actua com a president; [...]”

MOTIVACIÓ

Millorar la redacció.

Esmena 29 **De modificació**

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (18)

Es proposa modificar l'article 17.3 amb el següent text:

“3. Quan en un procediment de nomenament d'àrbitres convingut per les parts,

a) una part no actuï segons el que disposa aquest procediment, o

b) les parts o els dos àrbitres no poden arribar a un acord de conformitat amb el procediment mencionat, o

c) un tercer, inclosa una institució, no compleix una funció que se li confereix en aquest procediment, qualsevol de les parts pot sol·licitar a la Batllia que adopti les mesures necessàries, llevat que l'acord sobre el procediment de nomenament prevegi altres mitjans per a aconseguir-ho.

Aquesta sol·licitud pot consistir tan sols en suplir allò que impedeix continuar amb el procediment de nomenament de l'àrbitre o àrbitres convingut per les parts, com també en peticionar el nomenament directe de l'àrbitre o àrbitres per la Batllia, tenint en compte els previs requisits establerts per les parts.”

MOTIVACIÓ

En la Proposició de llei s'estableix el procediment de nomenament dels àrbitres, fent esment a la diferent casuística i sempre utilitzant la intervenció judicial de la Batllia com a procediment de suport i tancament al nomenament. En aquest sentit, tal i com es demana en el Model, no es preveu la possibilitat de recurs contra la decisió de la Batllia de

nomenament d'àrbitre (excepció del cas de desestimació del nomenament).

Ara bé, el criteri publicat del Govern, en la seva tercera consideració, que fa referència a l'art. 17.3.c), dubta de la seva redacció en tant no li queda clar quines són les funcions de la Batllia en una impossibilitat del procediment de nomenament d'àrbitres prèviament convingut per les parts. No li falta raó al Govern en aquest punt, ja que el precepte queda indeterminat i caldria especificar-ho, en atenció a la funció residual que hauria de tenir l'àmbit judicial.

En aquest sentit, s'entén que és convenient especificar que a la Batllia se li pot sol·licitar tant que prengui mesures encaminades tan sols a suplir allò que impedeix continuar amb el procediment de nomenament dels àrbitres convingut per les parts, com també se li podria sol·licitar que directament anomeni els àrbitres, tenint en compte els requisits establerts per les parts en el procediment que prèviament havien convingut. Amb això, quedaria aclarit el dubte del Govern.

Esmena 30 **De modificació**

Grup Parlamentari Demòcrata (2)

Es proposa modificar l'apartat 3 de l'article 17, substituint el text del Projecte de llei pel text següent:

“3. Quan en un procediment de nomenament d'àrbitres convingut per les parts,

a) una part no actuï segons el que disposa aquest procediment, o

b) les parts o els dos àrbitres no poden arribar a un acord de conformitat amb el procediment mencionat, o

c) un tercer, inclosa una institució, no compleix una funció que se li confereix en aquest procediment,

qualsevol de les parts pot sol·licitar a la Secció Civil de la Batllia que adopti les mesures necessàries per tal que el nomenament dels àrbitres es faci efectiu, llevat que l'acord sobre el procediment de nomenament prevegi altres mitjans per a aconseguir-ho.”

MOTIVACIÓ

Millora tècnica.

Esmena 31 **De modificació**

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (19)

Es proposa modificar l'apartat 4 de l'article 17 amb el següent text:

“4. Quan el nomenament dels àrbitres correspon a la Secció Civil de la Batllia:

a) Aquesta confecciona una llista amb tres noms per cada àrbitre que hagi de ser nomenat i nomena els àrbitres per sorteig. Aquesta ha de tenir necessàriament en compte les condicions requerides per ser àrbitre d'un tribunal arbitral convingudes per les parts i, si no s'haguessin convingut, les previstes a la Llei i prendre les mesures que garanteixin la independència, la imparcialitat i la disponibilitat dels integrants de les llistes.

b) En l'arbitratge internacional, en el cas d'àrbitre únic o de tercer àrbitre, tindrà en consideració la conveniència de nomenar un àrbitre de nacionalitat diferent a la de les parts.”

MOTIVACIÓ

La Proposició de Llei no atén a la recomanació del Model CNUDMI conforme a la qual, en els casos amb un únic àrbitre o del tercer àrbitre, cal tenir en compte la conveniència de nomenar un àrbitre de nacionalitat diferent a la de les parts. Aquesta és una qüestió importat, sobretot si es pensa en el procediment arbitral internacional que es vol reforçar i que la Proposició tan sols regula per reenviament normatiu.

Esmena 32

De modificació

Grup Mixt (12)

Es proposa modificar el punt 4 de l'article 17 amb el redactat següent:

“4. Quan el nomenament dels àrbitres correspon a la Secció Civil de la Batllia, aquesta confecciona una llista amb tres noms per cada membre que hagi de ser escollit i tria els noms definitius per sorteig. La llista ha de tenir necessàriament en compte les condicions requerides per ser àrbitre convingudes per les parts. Si aquestes no s'haguessin previst, s'exigiran els requisits previstos a la present Llei i es garantirà la independència, la imparcialitat i la disponibilitat dels integrants de les llistes”.

MOTIVACIÓ

Abreujar una redacció que podria generar alguna confusió.

Article 18. Nomenament d'àrbitres en procediments amb pluralitat de parts i adhesió d'un tercer al procediment arbitral

1. En cas de pluralitat de demandants o demandats, quan la controvèrsia s'ha de sotmetre a arbitratge, aquesta ha de ser resolta per un tribunal arbitral format per tres membres. Els demandants nomenen de comú acord un àrbitre i els demandats en

nomenen de comú acord un altre. Una vegada nomenats els àrbitres per cada part, aquests nomenen el tercer, el qual actua com a president del col·legi/tribunal arbitral. Si una part no nomena l'àrbitre dins dels 20 dies a comptar de la recepció del requeriment de l'altra perquè ho faci, la designació de l'àrbitre correspon a la institució arbitral nomenada o, si és el cas, a la Batllia, a petició de qualsevol de les dues parts. Així mateix, quan els àrbitres designats no aconsegueixin posar-se d'acord en el nomenament del tercer àrbitre dins dels 30 dies a comptar de l'última acceptació, el nomenament correspon, a petició d'una de les dues parts, a la institució arbitral nomenada o, si és el cas, a la Batllia.

2. Si la designació d'àrbitres correspon a la institució arbitral nomenada o a la Secció Civil de la Batllia, una o altra segons escaigui ha de confeccionar una llista de tres noms per cada àrbitre que hagi de ser nomenat. En confeccionar aquesta llista s'ha de tenir en compte els requisits establerts per les parts per a la selecció dels àrbitres i prendre les mesures necessàries per garantir-ne la seva independència i la imparcialitat. Una vegada confeccionada la llista, es nomenen els àrbitres mitjançant sorteig.

3. Mentre un litigi estigui pendent, pot ser admès com a demandant o demandat qui acrediti tenir interès directe i legítim en el resultat del mateix. El tercer que desitgi sotmetre's a l'arbitratge o la part que desitgi incorporar un tercer a l'arbitratge ha de presentar la seva sol·licitud abans de la designació dels àrbitres, tret que totes les parts, inclòs el tercer que desitja adherir-se o ser adherit, acceptin que el tercer s'incorpori a un procediment en què els àrbitres ja han estat designats, i el tercer renunciï al seu dret de designació i accepti l'àrbitre que la seva part hagi nomenat.

Esmena 33

De modificació

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (20)

Es proposa modificar l'apartat 3 de l'article 18 amb el següent text:

“3. Mentre un arbitratge estigui pendent de resolució, pot ser admès com a demandant o demandat qui acrediti tenir interès directe i legítim en el resultat del mateix. El tercer que desitgi sotmetre's a l'arbitratge o la part que desitgi incorporar un tercer a l'arbitratge ha de presentar la seva sol·licitud abans de la designació dels àrbitres, tret que totes les parts, inclòs el tercer que desitja adherir-se o ser adherit, acceptin que el tercer s'incorpori a un procediment en què els àrbitres ja han estat designats, i el tercer renunciï al seu dret de

designació i accepti l'àrbitre que la seva part hagi nomenat.”

MOTIVACIÓ

La mateixa que en l'esmena 58 (esmena 2 del Grup Parlamentari Socialdemòcrata) si bé en aquest cas la paraula litigi no queda referida a controvèrsia sinó al propi procediment arbitral.

Article 19. Independència i imparcialitat

1. L'àrbitre ha de ser independent i imparcial durant el procediment. En cap cas no pot mantenir relacions personals, professionals o comercials amb les parts o amb els seus representants.

2. Quan es comuniqui a una persona el seu possible nomenament com a àrbitre, aquesta ha de declinar el nomenament si no es considera independent o imparcial. Posat cas que es consideri independent i imparcial ha de revelar tots els fets o les circumstàncies que puguin donar lloc a dubtes justificats respecte de la seva independència o imparcialitat abans d'acceptar la seva missió. Igualment ha de fer-ho immediatament si aquests fets o circumstàncies apareguessin després del seu nomenament i durant totes les actuacions arbitrals.

3. L'àrbitre no pot intervenir o haver intervingut com a mediador en la mateixa controvèrsia o litigi entre les parts, llevat que les parts acordin altrament.

Article 20. Acceptació dels àrbitres

Llevat que les parts hagin disposat altrament, cada àrbitre, dins el termini de quinze dies a comptar del dia següent a la comunicació del seu nomenament, ha de comunicar per escrit la seva acceptació a qui el va nomenar. Si en aquest termini no comunica la seva acceptació, es considera que no accepta el nomenament.

Article 21. Motius i procediment de recusació

1. Un àrbitre només pot ser recusat si existeixen fets o circumstàncies que donin lloc a dubtes justificats sobre la seva independència o imparcialitat, o si no reuneix les condicions convingudes per les parts o, si aquestes no existeixen, les exigides per la llei aplicable. Una part només pot recusar l'àrbitre nomenat per ella, o en el nomenament del qual hagi participat, per causes de les quals tingui coneixement després del nomenament.

2. Les parts poden acordar lliurement el procediment de recusació dels àrbitres, sense perjudici del que disposa l'apartat 3 d'aquest article.

3. Si no existeix aquest acord, la part que desitgi recusar un àrbitre ha d'exposar per escrit els motius en els quals basa la recusació, dins els quinze dies després de tenir coneixement de l'acceptació de l'àrbitre o de qualsevol circumstància a què es refereix l'article 19. Llevat que l'àrbitre recusat

renúnci al seu càrrec o que les altres parts acceptin la recusació, el tribunal arbitral, excloent l'àrbitre recusat, decideix sobre la recusació.

4. Si la recusació en virtut del procediment acordat per les parts o del procediment descrit en l'apartat precedent d'aquest article no prospera, la part recusant pot fer valdre, si escau, la recusació davant la Secció Civil de la Batllia, la decisió de la qual és inapel·lable o bé en el moment d'exercir l'acció d'anul·lació contra el laude.

5. La recusació no impedeix les actuacions arbitrals ni priva l'àrbitre recusat de les seves funcions.

Esmena 34

De modificació

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (21)

Es proposa modificar l'apartat 4 de l'article 21 amb el següent text:

“4. Si la recusació en virtut del procediment acordat per les parts o del procediment descrit en l'apartat precedent d'aquest article no prospera, la part recusant pot fer valdre, si escau, la recusació, en el moment d'exercir l'acció d'anul·lació contra el laude.”

MOTIVACIÓ

En la regulació dels procediments de recusació i remoció dels àrbitres, la Proposició de llei pren l'opció que siguin els propis àrbitres els que decideixin sobre la recusació. Ara bé, es preveu que de refusar-se la recusació, la part pot fer valer la seva pretensió davant de la Batllia (sense ulterior recurs), o bé tornar-ho a plantejar en l'acció de nul·litat del laude.

Aquesta dualitat de vies processals per fer valer la recusació, s'entén excessiva i contrària al principi d'agilitat arbitral, la qual cosa podria donar lloc a maniobres dilatòries de les parts en contra del procés. En aquest sentit, seria molt més recomanable que la resolució arbitral sobre la recusació, fos inapel·lable, sense recurs directe a la Batllia i sens perjudici de poder tornar-ho a plantejar en la posterior acció de nul·litat contra el laude. D'aquesta manera s'aconsegueix continuar endavant amb el procediment arbitral, sent evident que seran molts menys cops els que es trobi una recusació indègudament desestimada i que doni lloc a una posterior nul·litat, que els supòsits de recurs directe a la Batllia en el cas que es permetés.

En aquest punt, es coincideix amb la inquietud exposada pel criteri del Govern en relació a l'art. 21.4 de la Proposició de llei, si bé es dissenteix de la proposta governamental, en tant que considerem igualment dilatori establir una impugnació judicial de forma autònoma per a la

recusació, i considerem més encertat deixar-ho per una possible acció posterior de nul·litat del laude, per les raons exposades.

Esmena 35

De modificació

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (22)

Es proposa modificar l'apartat 5 de l'article 21 amb el següent text:

“5. La recusació, mentre no es resolgui, no impedeix les actuacions arbitrals ni priva l'àrbitre recusat de les seves funcions.”

MOTIVACIÓ

Resulta adient la puntualització en relació a la Proposició de Llei, a l'objecte d'aclarir que mentre no es resolgui la recusació, tant l'àrbitre recusat com el procediment arbitral poden continuar endavant. Ara bé, un cop resolta la qüestió favorablement a la recusació, l'àrbitre s'abstindrà de continuar en les seves funcions.

Esmena 36

De modificació

Grup Parlamentari Demòcrata (3)

Es proposa modificar l'article 21, substituint el text del Projecte de Llei pel text següent:

“Article 21. Motius i procediment de recusació

1. Un àrbitre només pot ser recusat si existeixen fets o circumstàncies que donin lloc a dubtes justificats sobre la seva independència o imparcialitat, o si no reuneix les condicions convingudes per les parts o, si aquestes no existeixen, les exigides per la Llei aplicable. **Tanmateix**, una part només pot recusar l'àrbitre nomenat per ella, o en el nomenament del qual hagi participat, per causes de les quals tingui coneixement després del nomenament.

2. Les parts poden acordar lliurement el procediment de recusació dels àrbitres, sense perjudici del que disposa l'apartat 3 d'aquest article.

3. Si no existeix aquest acord, la part que desitgi recusar un àrbitre ha d'exposar per escrit els motius en els quals basa la recusació, dins els quinze dies després de tenir coneixement de l'acceptació de l'àrbitre o de qualsevol circumstància a què es refereix l'article 19. Llevat que l'àrbitre recusat renunciï al seu càrrec o que les altres parts acceptin la recusació, el tribunal arbitral, excloent l'àrbitre recusat, decideix sobre la recusació.

4. Si la recusació en virtut del procediment acordat per les parts o del procediment descrit en l'apartat precedent d'aquest article no prospera, la part recusant pot fer valdre, si escau, la

recusació davant la Secció Civil de la Batllia, la decisió de la qual és inapel·lable, o bé en el moment d'exercir l'acció d'anul·lació contra el laude.

5. La recusació no impedeix les actuacions arbitrals ni priva l'àrbitre recusat de les seves funcions.”

MOTIVACIÓ

Millora tècnica.

Article 22. Exercici de les funcions arbitrals i remoció dels àrbitres

1. El tribunal arbitral ha d'exercir les seves funcions completant-les fins a la finalització del procediment arbitral, llevat que justifiqui un impediment o una causa legítima d'abstenció o de renúncia.

2. Si un àrbitre es veu impedit, *de iure o de facto*, d'exercir les seves funcions o les exerceix amb dilacions injustificades, el seu mandat cessa si renuncia el seu càrrec o si les parts acorden la seva remoció en qualsevol moment. En cas contrari, si existeix desacord respecte a qualsevol dels motius de remoció, qualsevol de les parts pot sol·licitar a la Secció Civil de la Batllia que decideixi sobre la terminació del mandat, decisió que és inapel·lable.

3. A la sol·licitud de remoció es pot acumular la sol·licitud de nomenament del nou àrbitre, en els termes previstos en aquest article, posat cas que s'estimi la remoció.

4. Si, en virtut d'aquest article o de l'apartat 3 de l'article 20, un àrbitre renuncia al seu càrrec o una part accepta la terminació del mandat d'un àrbitre, això no implica necessàriament acceptació de la concurrència de qualsevol dels motius esmentats en aquest article o en l'article 21.

5. La institució arbitral i, si de cas hi manca, la Secció Civil de la Batllia poden igualment decidir la revocació del nomenament de tots o un dels àrbitres, a petició d'una de les parts, després d'haver escoltat l'àrbitre afectat, posat cas que hi hagi dubtes justificats sobre la independència o la imparcialitat dels àrbitres o de les condicions requerides per a ells en el conveni d'arbitratge, o incapacitat física o mental dels àrbitres o deficiències greus en la conducció del procediment arbitral. Els àrbitres poden continuar el procediment i dictar el laude mentre el procediment de revocació estigui pendent.

Esmena 37

De modificació

Grup Mixt (13)

Es proposa modificar el punt 5 de l'article 22 amb el redactat següent:

“5. La institució arbitral i, si de cas hi manca, la Secció Civil de la Batllia poden igualment decidir

la revocació del nomenament de tots o un dels àrbitres, a petició d'una de les parts, després d'haver escoltat l'àrbitre afectat, posat cas que hi hagi dubtes justificats sobre la independència o la imparcialitat dels àrbitres o de les condicions requerides per a ells en el conveni d'arbitratge, o **qualsevol circumstància sobrevinguda** dels àrbitres o deficiències greus en la conducció del procediment arbitral. Els àrbitres poden continuar el procediment i dictar el laude mentre el procediment de revocació estigui pendent.”

MOTIVACIÓ

Es substitueix la referència a la incapacitat física i mental per "circumstància sobrevinguda".

Article 23. Nomenament d'àrbitre substitut

1. Quan el mandat d'un àrbitre acabi en virtut de defunció, renúncia, recusació, remoció o per acord de les parts de posar fi al mandat, es nomena un àrbitre substitut seguint les normes del procediment aplicades al nomenament de l'àrbitre substituït.

2. Una vegada nomenat l'àrbitre substitut, el tribunal arbitral, prèvia audiència de les parts, decideix si escau o no repetir algunes o totes les actuacions ja practicades.

Article 24. Secretari

El tribunal arbitral, d'acord amb les parts, pot nomenar un secretari del tribunal arbitral i fixar les seves funcions administratives i la remuneració.

Article 25. Responsabilitat dels àrbitres i de les institucions arbitral

1. L'acceptació del seu nomenament obliga els àrbitres i, si s'escau, la institució arbitral, a complir fidelment l'encàrrec rebut, els quals si no ho fan, incorren en responsabilitat pels danys i perjudicis que causin per mala fe, temeritat o dol.

2. En els arbitratges encomanats a una institució arbitral, el perjudicat té acció directa contra aquella, amb independència de les accions de rescabament que la institució tingui contra els àrbitres.

3. S'exigeix als àrbitres o a les institucions arbitral en nom seu la contractació d'una assegurança de responsabilitat civil o garantia equivalent.

Esmena 38

De modificació

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (23)

Es proposa modificar l'apartat 3 de l'article 25 amb el següent text:

“3. S'exigeix als àrbitres o a les institucions arbitral en nom seu, la contractació d'una assegurança de responsabilitat civil o garantia equivalent.

El Govern determinarà reglamentàriament les formes de garantia i els límits quantitius d'aquesta responsabilitat civil.”

MOTIVACIÓ

Queda constància en el criteri del Govern la seva preocupació per determinar l'import mínim de la pòlissa d'assegurança de responsabilitat civil dels àrbitres. En aquest punt, s'entén, que si bé pot ser molt útil fixar aquest import mínim de responsabilitat, per respondre dels danys i perjudicis causats, de cara a la transparència i seguretat de tots els agents participats; no resulta necessari fixar-ho dins la pròpia Llei d'arbitratge ja que una posterior regulació reglamentària, que s'anés adaptant a les circumstàncies de cada moment, seria suficient a aquests efectes.

Esmena 39

De modificació

Grup Mixt (14)

Es proposa modificar el punt 3 de l'article 25 amb el redactat següent:

“3. S'exigeix als àrbitres o a les institucions arbitral en nom seu la contractació d'una assegurança de responsabilitat civil o garantia equivalent **en la quantia que s'estableixi reglamentàriament.**”

MOTIVACIÓ

Cal determinar la quantia de les assegurances de responsabilitat civil.

Article 26. Provisió de fons

Llevat que les parts hagin acordat altrament, tant el tribunal arbitral com les institucions arbitral poden exigir a les parts les provisions de fons que estimin necessàries per a atendre als honoraris i les despeses del tribunal arbitral i a les que puguin produir-se en l'administració de l'arbitratge. A falta de provisió de fons per les parts, el tribunal arbitral pot suspendre o donar per concloses les actuacions arbitral. Si alguna de les parts no fa la seva provisió, el àrbitres, abans d'acordar la conclusió o la suspensió de les actuacions, ho comuniquen a les altres parts, per si tenen interès en suplir-la dins el termini que es fixi.

Capítol IV. Competència dels àrbitres

Article 27. Potestat del tribunal arbitral per a decidir sobre la seva competència

1. El tribunal arbitral està facultat per decidir sobre la seva pròpia competència i en particular sobre les excepcions relatives a l'existència o la validesa del conveni d'arbitratge, el nomenament dels àrbitres, l'arbitrabilitat del litigi o qualsevol altra excepció l'estimació de la qual impedeixi entrar en el fons del litigi.

2. L'excepció d'incompetència del tribunal arbitral i les altres a què fa referència l'apartat anterior poden ser oposades per les parts fins el moment de presentar la contesta a la demanda. Les parts no es veuen impedides d'oposar les excepcions pel fet que hagin nomenat un àrbitre o participat en el seu nomenament. L'excepció basada en el fet que el tribunal arbitral s'ha excedit del seu mandat, ha de ser plantejada tan aviat com aparegui, durant les actuacions arbitral, la matèria que suposadament excedeix el seu mandat.

3. El tribunal arbitral només pot admetre la interposició d'excepcions posteriorment si la demora resulta justificada. Es considera que la part que, amb coneixement de causa i sense motiu justificat, s'absté d'oposar una excepció en temps útil, renuncia a oposar-la.

4. El tribunal arbitral pot decidir respecte les excepcions a què fan referència els apartats 1 i 2 d'aquest article com a qüestió prèvia, mitjançant un laude parcial, o juntament amb les altres qüestions sotmeses a la seva decisió relatives al fons de l'assumpte en el laude final. La decisió del tribunal arbitral només pot ser impugnada mitjançant l'exercici de l'acció d'anul·lació del laude en què s'hagi adoptat. Si la decisió del tribunal arbitral fos desestimatòria de les excepcions i s'adoptés amb caràcter previ, l'exercici de l'acció d'anul·lació no suspèn el procediment arbitral.

Esmena 40 **De modificació**

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (24)

Es proposa modificar el redactat de l'apartat 1 de l'article 27 amb el següent text:

"1. El tribunal arbitral està facultat per decidir sobre la seva pròpia competència i en particular sobre les excepcions relatives a l'existència o la validesa del conveni d'arbitratge, el nomenament dels àrbitres, l'arbitrabilitat de la controvèrsia o qualsevol altra excepció, l'estimació de la qual impedeixi entrar en el fons de la controvèrsia."

MOTIVACIÓ

La motivació és la mateixa que en l'esmena 58 (esmena 2 del Grup Parlamentari Socialdemòcrata).

Cal dir que d'acord amb el model CNUDMI, en aquest article es ratifica i fins i tot es reitera, el principi internacional de què el Tribunal Arbitral té potestat per decidir sobre les seves pròpies qüestions. Pot decidir sobre la seva pròpia competència així com totes aquelles incidències i excepcions que vagin sorgint en el decurs de l'arbitratge (sens perjudici d'una supervisió judicial posterior).

Es deixa a criteri del Tribunal Arbitral la possibilitat de decidir sobre la seva pròpia competència i sobre les excepcions formulades, resolent-ho en un primer moment com a qüestió prèvia (laude parcial) o bé posteriorment en el laude final. En tot cas, contra aquest laude (sigui final o parcial) tan sols es permet l'acció d'anul·lació, que si s'exercita contra un laude parcial, no impedeix la continuació de l'arbitratge.

Aquesta flexibilitat que permet la Proposició de llei en l'actuació arbitral, a fi d'adequar-la a allò més pertinent en cada cas concret, resolent les diferents qüestions en el moment que es consideri més oportú, consolida el principi general de què els àrbitres poden dictar tots els laudes que entenguin convenients, resolent tant qüestions processals com sobre els fons de la controvèrsia, a la vegada que també poden dictar un sol laude final que ho resolgui tot.

Capítol V. Mesures cautelars i ordres preliminars

Secció primera. Mesures cautelars

Article 28. Potestat del tribunal arbitral per a adoptar mesures cautelars

Llevat que les parts hagin acordat altrament, el tribunal arbitral pot, a instància d'una d'elles, adoptar les mesures cautelars que consideri necessàries. El tribunal arbitral, o si de cas hi manca l'òrgan jurisdiccional estatal, pot ordenar a una de les parts que:

1. mantingui o restableixi l'*statu quo* en espera que es dirimeixi el litigi;
2. adopti mesures per impedir algun dany actual o imminent o alguna ingerència en el procediment arbitral, o que s'abstingui de dur a terme certs actes que probablement ocasionarien un dany o una ingerència en el procediment arbitral;
3. proporcioni algun mitjà per a preservar béns que permetin executar qualsevol laude subsegüent;
4. preservi elements de prova que poguessin ser rellevants i pertinents per a resoldre el litigi.

Esmena 41 **De modificació**

Grup Parlamentari Demòcrata (4)

Es proposa modificar l'article 28, substituint el text del Projecte de llei pel text següent:

"Article 28. Potestat del tribunal arbitral per a adoptar mesures cautelars

Llevat que les parts hagin acordat altrament, el tribunal arbitral pot, a instància d'una d'elles,

adoptar les mesures cautelars que consideri necessàries. El tribunal arbitral pot ordenar a una de les parts que:

1. Mantingui o restableixi l'*statu quo* en espera que es dirimeixi el litigi.
2. Adopti mesures per impedir algun dany actual o imminent o alguna ingerència en el procediment arbitral, o que s'abstingui de dur a terme certs actes que probablement ocasionarien un dany o una ingerència en el procediment arbitral.
3. Proporcioni algun mitjà per a preservar béns que permetin executar qualsevol laude subsegüent.
4. Preservi elements de prova que poguessin ser rellevants i pertinents per a resoldre el litigi.”

MOTIVACIÓ

Millora tècnica.

Article 29. Condicions per a l'adopció de mesures cautelars

1. El sol·licitant d'una mesura cautelar prevista en algun dels apartats 1, 2 o 3 de l'article anterior ha d'acreditar davant el tribunal arbitral:
  - a. Que si no s'adopta la mesura cautelar és probable que es produeixi algun dany, no rescabable adequadament mitjançant una indemnització, notablement més greu que el que pugui sofrir la part afectada per la mesura, en cas de ser adoptada, i
  - b. que existeix una possibilitat raonable que la demanda del sol·licitant sobre el fons del litigi prosperi. La decisió del tribunal arbitral respecte d'aquesta possibilitat no perjudica en cap cas les decisions subsegüents del tribunal arbitral.
2. Quan es tracta d'una mesura cautelar sol·licitada en mèrits d'allò que preveu l'apartat 4 de l'article anterior, els requisits enunciats en les lletres a) i b) de l'apartat anterior d'aquest article només són exigibles en la mesura en què el tribunal arbitral ho estimi oportú.
3. El tribunal arbitral no pot imposar mesures cautelars a tercers que no siguin part del procediment arbitral.

Secció segona. Ordres preliminars

Article 30. Petició d'una ordre preliminar i condicions per a la seva emissió

1. Llevat que les parts hagin acordat altrament, qualsevol d'elles, sense necessitat de prevenir les altres parts (*ex parte*), pot sol·licitar l'adopció d'una mesura cautelar i demanar una ordre preliminar al tribunal arbitral en mèrits de la qual s'ordini a

alguna part que no frustri la mesura cautelar sol·licitada.

2. El tribunal arbitral pot emetre una ordre preliminar sempre que consideri que la notificació prèvia de la sol·licitud d'una mesura cautelar a la part contra la que aquesta mesura va dirigida comporta el risc que es frustri la mesura cautelar.
3. Les condicions establertes a l'article 28 són aplicables a tota ordre preliminar quan el dany que ha d'avaluar-se en virtut de la lletra a) de l'apartat 1 del mateix article sigui el dany que probablement resultarà del fet que s'emeti o no l'ordre.

Article 31. Règim específic de les ordres preliminars

1. Davant la sol·licitud d'una ordre preliminar, el tribunal arbitral es pronuncia sobre la procedència o no d'aquesta.
2. Inmediatament després d'haver-se pronunciat sobre la procedència o no d'una petició d'ordre preliminar, el tribunal arbitral notifica a les parts tant la sol·licitud com la pròpia ordre preliminar, en el cas d'haver-se emès, així com la mesura cautelar que pretén preservar-se mitjançant dita ordre preliminar. Igualment, el tribunal arbitral notifica totes les comunicacions respecte de l'ordre preliminar, fins i tot la constància del contingut de tota comunicació verbal, entre qualsevol de les parts i el tribunal arbitral amb relació a aquesta matèria.
3. Al mateix temps, el tribunal arbitral dóna a la part a qui afecta l'ordre preliminar l'oportunitat de fer valdre els seus drets el més aviat possible.
4. El tribunal arbitral es pronuncia sense tardança sobre tota objecció que es presenti contra l'ordre preliminar.
5. Tota ordre preliminar expira als vint dies comptats a partir de la data en què el tribunal arbitral l'hagi emesa. No obstant això, el tribunal arbitral pot adoptar una mesura cautelar per la qual ratifiqui o modifiqui l'ordre preliminar una vegada que la part contra la que s'hagi dirigit l'ordre preliminar hagi estat notificada i hagi tingut l'oportunitat de fer valer els seus drets.
6. Les ordres preliminars són vinculants per a les parts, però no són de per si objecte d'execució judicial. Les ordres preliminars no constitueixen un laude.

Secció tercera. Disposicions aplicables a les mesures cautelars i a les ordres preliminars

Article 32. Modificació, suspensió i revocació

En qualsevol moment, el tribunal arbitral pot modificar, suspendre o revocar les mesures cautelars o les ordres preliminars que hagi adoptat, ja sigui a instància d'alguna de les parts o, en circumstàncies

excepcionals, per iniciativa pròpia, prèvia notificació a les parts.

Article 33. Exigència d'una garantia pel tribunal arbitral

1. El tribunal arbitral pot exigir del sol·licitant d'una mesura cautelar que presti una garantia adequada respecte de la mesura.

2. El tribunal arbitral exigeix al sol·licitant d'una ordre preliminar que presti una garantia respecte de l'ordre, llevat que ho consideri inapropiat o innecessari.

Article 34. Comunicació d'informació

1. El tribunal arbitral pot exigir a qualsevol de les parts que faci conèixer immediatament qualsevol canvi important que es produeixi en les circumstàncies que varen motivar que la mesura se sol·licités o s'adoptés.

2. El sol·licitant d'una ordre preliminar ha de revelar al tribunal arbitral qualsevol circumstància que pugui ser rellevant per a la decisió que el tribunal arbitral hagi d'adoptar en relació a l'emissió o el manteniment de l'ordre, i continua estant obligat a fer-ho fins que la part contra la qual l'ordre hagi estat demanada no hagi tingut l'oportunitat de fer valer el seu dret a manifestar-se amb relació a l'ordre. A partir d'aquest moment, és d'aplicació el previst a l'apartat precedent d'aquest article.

Article 35. Costes i danys i perjudicis

El sol·licitant d'una mesura cautelar o d'una ordre preliminar és responsable de les costes i els danys i perjudicis que aquesta mesura o ordre ocasioni a qualsevol part, sempre que el tribunal arbitral determini ulteriorment que, en les circumstàncies del cas, no s'hauria d'haver adoptat la mesura o emès l'ordre. El tribunal arbitral pot condemnar-lo en qualsevol moment de les actuacions al pagament de les costes i els danys i perjudicis. Posat cas que el tribunal arbitral hagués exigint una garantia, es resta d'aquesta l'import de les costes i els danys i perjudicis.

Secció quarta. Reconeixement i execució de mesures cautelars

Article 36. Reconeixement i execució

1. Tota mesura cautelar adoptada pel tribunal arbitral és vinculant i ha de ser executada immediatament. Llevat que el tribunal arbitral ho disposi altrament, és executada en el moment que se sol·licita la seva execució davant l'òrgan jurisdiccional estatal competent, amb independència de l'estat en què es trobi el procediment arbitral i sense perjudici del que disposa l'article 37.

2. La part que sol·liciti o hagi obtingut el reconeixement o l'execució d'una mesura cautelar ha d'informar sense demora l'òrgan jurisdiccional estatal de tota revocació, suspensió o modificació que s'ordeni de tal mesura.

3. L'òrgan jurisdiccional estatal davant el qual s'ha sol·licitat el reconeixement o l'execució d'una mesura cautelar pot, si ho considera oportú, exigir a la part sol·licitant que presti una garantia adequada, quan el tribunal arbitral no s'hagi pronunciat encara sobre tal garantia o quan aquesta garantia sigui necessària per a protegir els drets de tercers.

4. Llevat que les parts acordin altrament, el tribunal arbitral pot imposar multes i sancions en cas d'incompliment de les mesures cautelars.

5. A les decisions arbitrals sobre mesures cautelars, qualsevol que sigui la forma que revesteixin, els són d'aplicació les normes sobre anul·lació i execució de laudes.

Esmena 42

De supressió

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (25)

Es proposa suprimir el punt 4 de l'article 36.

MOTIVACIÓ

En matèria de mesures cautelars, la Proposició de llei segueix quasi fil per randa el complet model CNUDMI (concretament l'art 17 i 17.j) del model).

Aquest model CNUDMI que s'ha traspassat a la Proposició de llei, estableix i atesora tots els principis bàsics de les mesures cautelars en l'arbitratge, com són:

- "fumus bonis iuris" (acreditar aparença de bon dret en el fonament de la pretensió).

- "periculum in mora" (acreditar risc de greus danys i perjudicis o de situacions que podrien impedir o dificultar l'efectivitat del laude final).

- "caució": exigència d'una fiança per respondre dels danys i perjudicis que l'adopció de la mesura cautelar podria provocar.

- "inaudita altera pars" (possibilitat d'adoptar la mesura sense coneixement previ de l'altra part, per no comprometre l'eficàcia de la mesura).

- "principi de concurrència judicial i arbitral en les mesures cautelars" (Les mesures cautelars poden ser demanades i adoptades indistintament, tant per la jurisdicció judicial com l'arbitral).

Tanmateix, el model regula uns procediments de reconeixement i execució propis per a les mesures cautelars, sempre amb la intenció de limitar-ne els supòsits en què es pot denegar la seva

execució, a fi d'atorgar a la mesura adoptada, la màxima validesa i efectes possibles.

Ara bé, hi ha certs punts en els quals la Proposició de llei s'aparta del Model CNUDMI, i afegeix (article 36.4 i 36.5) dos punts més als que ja consten en l'Art. 17.h) del model CNUDMI, i precisament aquest afegit és el que es proposa suprimir.

Així doncs, la Proposició de llei, dóna en l'art. 36.4 facultats al Tribunal Arbitral per imposar multes i sancions en cas d'incompliment de les mesures cautelars. Independentment de què el text ni quantifica les multes ni tipifica les sancions (qüestió ja de per si mateixa incompleta), el que resulta important és que està donant al Tribunal Arbitral facultats executives, de les quals manca i hauria de continuar mancant.

El sistema arbitral té un dels seus pilars en la manca de facultats executives del Tribunal Arbitral. Execució que, ara per ara, és un principi internacional mundialment acceptat que és matèria reservada a la jurisdicció judicial, previ reconeixement del laude per cada Estat (el Tribunal Arbitral té potestats declaratives però no executives). Obrir la porta a què sigui el propi Tribunal Arbitral el que pugui fer servir mesures coercitives per fer complir les seves resolucions, és un camí perillós, no recomanable i fins i tot contrari a l'esperit del Conveni de Nova York de 10.06.1958 sobre reconeixement i execució de laudes arbitrals que el Principat d'Andorra vol ratificar. Si el Tribunal Arbitral tingués potestat per fer complir de forma coercitiva les seves pròpies resolucions, llavors ja no caldria demanar el reconeixement i execució dels seus laudes, ni serien necessaris tots els procediments establerts en la Llei, per al reconeixement i execució de les seves resolucions, escapant-se tot el procediment arbitrat de la posterior supervisió dels diferents estats, en els quals es vol fer complir un laude.

Esmena 43

De supressió

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (26)

Es proposa suprimir el punt 5 de l'article 36.

MOTIVACIÓ

Continuant amb la motivació de l'esmena anterior, afegeix també la Proposició de llei al Model CNUDMI, que a les decisions arbitrals sobre mesures cautelars, els són d'aplicació les normes sobre anul·lació i execució de laudes.

Entenem que aquest punt 5 de l'article 36 entra en contradicció amb el redactat de la resta de la Proposició de llei, i especialment pel que fa

referència a la regulació de les mesures cautelars, ja que aquestes es regeixen pel seu procediment especial (el del Capítol V del Títol II de la Proposició de llei).

Així doncs, ja està regulat per l'article 32 de la Proposició, la modificació, suspensió i revocació de les mesures pel propi Tribunal arbitral. Igualment, com s'ha apuntat anteriorment, els procediments de reconeixement i execució propis per a les mesures cautelars, tendeixen a limitar els supòsits en què es pot denegar la seva execució, a fi d'atorgar a la mesura adoptada de la màxima validesa i efectes possibles. En aquest sentit, resulta contradictori que la Proposició de llei reguli un procediment especial per al seu reconeixement i execució, així com unes causes limitades per a la denegació de la seva execució, i en canvi, hagi un altre precepte concret contradictori (art. 36.5) que remet a les mesures cautelars cap a les normes generals d'execució dels laudes, que exigeixen uns requisits i unes motivacions diferents i més àmplies a les pròpies de les mesures cautelars.

És per tot això, que s'entén que podrien ser exclosos de la Proposició de llei els dos preceptes continguts en l'art. 36.4 i art. 36.5.

Article 37. Motius per a denegar el reconeixement o l'execució

1. Només es pot denegar el reconeixement o l'execució d'una mesura cautelar:

a. Si, en actuar a instància de la part afectada per la mesura, a l'òrgan jurisdiccional estatal li consta que:

i. la denegació està justificada per algun dels motius enunciats en els incisos i), ii) iii) o iv) de la lletra a) de l'apartat 2 de l'article 56; o

ii. no s'ha complert la decisió del tribunal arbitral en relació amb la prestació de garantia que correspongui a la mesura cautelar adoptada pel tribunal arbitral, o

iii. la mesura cautelar ha estat revocada o suspesa pel tribunal arbitral o, posat el cas que estigui facultat per fer-ho, per un òrgan jurisdiccional de l'estat on es tramita el procediment d'arbitratge o conforme al dret del qual la mesura es va adoptar, o

b. Si l'òrgan jurisdiccional estatal resol que:

i. la mesura cautelar és incompatible amb les facultats que se li confereixen, a menys que aquest tribunal deixi d'adoptar la mesura per subjectar-la a les seves pròpies facultats i procediments a efectes de poder-la executar sense modificar el seu contingut; o que

ii. algun dels motius de denegació enunciats en els incisos i) o ii) de la lletra b) de l'apartat 2 de l'article

56 és aplicable al reconeixement o l'execució de la mesura cautelar.

2. Tota determinació a la qual arribi l'òrgan jurisdiccional estatal respecte de qualsevol motiu enunciat en l'apartat 1 d'aquest article és únicament aplicable als fins de la sol·licitud de reconeixement i/o de l'execució de la mesura cautelar. L'òrgan jurisdiccional estatal al qual se sol·liciti el reconeixement o l'execució no pot emprendre, en l'exercici de la seva competència, una revisió del contingut de la mesura cautelar.

Secció cinquena. Mesures cautelars dictades per la Batllia

Article 38. Mesures cautelars dictades per la Batllia

1. El conveni d'arbitratge no impedeix a les parts, amb anterioritat a les actuacions arbitrals o durant la seva tramitació, sol·licitar de la Batllia l'adopció de mesures cautelars ni a la Batllia el concedir-les. Ni la sol·licitud ni l'adopció d'aquestes mesures no afecta l'eficàcia del conveni d'arbitratge.

2. La Batllia té la mateixa competència per adoptar mesures cautelars al servei d'actuacions arbitrals, amb independència del fet que aquestes se substanciïn o no en el país de la seva jurisdicció, que la que té al servei d'actuacions judicials. La Batllia exerceix la seva competència de conformitat amb els seus propis procediments.

Esmena 44 De modificació

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (27)

Es proposa modificar el redactat del punt 2 de l'article 38 amb el següent text:

“2. La Batllia té la mateixa competència per adoptar mesures cautelars al servei d'actuacions arbitrals, amb independència del fet que aquestes se substanciïn o no en el país de la seva jurisdicció, que la que té al servei d'actuacions judicials. La Batllia exerceix la seva competència de conformitat amb els seus propis procediments i tenint en compte els trets distintius d'un arbitratge internacional.”

MOTIVACIÓ

D'acord amb al Model CNUDMI (article 17.j) del model), resulta convenient afegir a la redacció d'aquest punt el fet de què s'ha de tenir en compte la situació d'internacionalitat quan els tribunals ordinaris dicten mesures cautelars que poden tenir incidència internacional.

Esmena 45 De modificació

Grup Parlamentari Demòcrata (5)

Es proposa modificar l'article 38, substituint el text del Projecte de Llei pel text següent:

“Article 38. Mesures cautelars dictades per la secció civil de la Batllia

1. El conveni d'arbitratge no impedeix a les parts, amb anterioritat a les actuacions arbitrals o durant la seva tramitació, sol·licitar de la secció civil de la Batllia l'adopció de mesures cautelars ni a la secció civil de la Batllia el concedir-les. Ni la sol·licitud ni l'adopció d'aquestes mesures no afecta l'eficàcia del conveni d'arbitratge.

2. La secció civil de la Batllia té la mateixa competència per adoptar mesures cautelars al servei d'actuacions arbitrals, amb independència del fet que aquestes se substanciïn o no en el país de la seva jurisdicció, que la que té al servei d'actuacions judicials. La secció civil de la Batllia exerceix la seva competència de conformitat amb els seus propis procediments.”

MOTIVACIÓ

Millora tècnica.

Capítol VI. Substanciació de les actuacions arbitrals

Article 39. Principis fonamentals del procediment arbitral

1. Els principis fonamentals del procediment arbitral, que tots han de respectar, són els d'igualtat, audiència i contradicció. Les parts han de ser tractades amb igualtat i cada una d'elles ha de tenir plena oportunitat per a fer valdre els seus drets.

2. El tribunal arbitral i la institució arbitral, si escau, així com les parts, estan obligats a mantenir la confidencialitat de les informacions que coneguin amb ocasió de les actuacions arbitrals, llevat que les parts acordin altrament.

Esmena 46 De modificació

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (28)

Es proposa modificar el redactat del punt 2 de l'article 39, en relació també a l'article 67.2 (que es proposa suprimir), amb el següent text:

“2. El tribunal arbitral i la institució arbitral, si escau, així com les parts, els pèrits i qualsevol altre agent que intervingui en el procediment arbitral, estan obligats a mantenir la confidencialitat de les informacions que coneguin amb ocasió de les actuacions arbitrals, llevat que les parts acordin altrament.”

MOTIVACIÓ

Després d'anomenar els principis fonamentals del procés arbitral (igualtat, audiència i contradicció), la Proposició de Llei dedica expressament un punt a la confidencialitat de l'arbitratge, i es decanta per la posició d'exigir

l'obligació de mantenir la confidencialitat de les informacions que els intervinents coneguin per raó de l'arbitratge (llevat acord contrari de les parts).

La confidencialitat és un dels trets característics i distintius d'un arbitratge i moltes vegades la raó per la qual les parts opten per aquesta forma de resolució de conflictes, salvaguardant els seus interessos respecte de la publicitat (en audiència pública) que comporta la jurisdicció ordinària, a la vegada que afavoreix la continuïtat en les seves futures relacions de negoci.

Tot i així, actualment es discuteix quin ha de ser l'abast d'aquesta confidencialitat, com pot ser l'existència mateixa de la controvèrsia, el procediment, les audiències, les deliberacions, el propi laude, etc, sobretot quan existeix col·lisió amb l'interès públic i quan s'intenta ocultar la controvèrsia als Tribunals ordinaris, per la seva condició d'il·legal o il·lícita (com pot ser ocultar pràctiques monopolístiques).

En qualsevol cas, s'entén positiu que la Proposició de Llei hagi optat per significar-se expressament a favor de mantenir el criteri de confidencialitat, però entenem que aquesta confidencialitat no tan sols ha de vincular a les parts, sinó que també s'ha d'ampliar a totes les altres persones que tinguin intervenció en el procediment arbitral. En aquest sentit es proposa l'ampliació en la redacció d'aquest article.

Aquest esment a la confidencialitat (igual que es fa en l'article 50.2) pot afavorir que les parts es decantin per resoldre els seus conflictes a través d'un arbitratge dins del Principat d'Andorra, especialment les parts internacionals que busquin un lloc neutral. És per això que seguint la mateixa opinió, no es pot estar d'acord amb el redactat de l'article 67.2 de la Proposició de Llei (situat sistemàticament dins de la regulació de l'arbitratge internacional) en què canviant l'encertat criteri establert per a l'arbitratge nacional, diu que si les parts internacionals volen un arbitratge confidencial, ho han de convenir expressament. Precisament caldria establir-ho a l'inrevés, per les raons indicades.

Amb la supressió proposada del Títol III de la Proposició de Llei (dedicada a l'arbitratge internacional), queda solucionada aquesta qüestió, i aplicable als dos tipus d'arbitratge, el nacional i l'internacional) el mateix grau de confidencialitat.

Article 40. Determinació del procediment

1. Amb subjecció a les disposicions imperatives de la Llei, les parts tenen plena llibertat per a convenir el

procediment a què s'hagi d'ajustar el tribunal arbitral, les parts i la resta d'intervinents en les actuacions arbitral.

2. A falta d'acord, el tribunal arbitral pot, amb subjecció a les disposicions imperatives de la Llei, establir les normes i dirigir el procediment d'arbitratge de la manera que consideri adequada i sense que hagi de seguir les normes legals establertes per a la jurisdicció ordinària. Aquesta potestat del tribunal arbitral comprèn, entre altres, la de decidir sobre l'admissibilitat, la pertinència i la utilitat de les proves, la seva pràctica, fins i tot d'ofici, i sobre la seva valoració.

Esmena 47

De modificació

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (29)

Es proposa modificar l'article 40 amb el següent text:

“Article 40. Determinació del procediment

1. Amb subjecció a les disposicions imperatives d'aquesta Llei, les parts tenen plena llibertat per a convenir el procediment a què s'hagi d'ajustar el tribunal arbitral, les parts i la resta d'intervinents en les actuacions arbitral.

2. A falta d'acord, el tribunal arbitral pot, amb subjecció a les disposicions imperatives d'aquesta Llei, establir les normes i dirigir el procediment d'arbitratge de la manera que consideri adequada i sense que hagi de seguir les normes legals establertes per a la jurisdicció ordinària. Aquesta potestat del tribunal arbitral comprèn, entre altres, la de decidir sobre l'admissibilitat, la pertinència i la utilitat de les proves, la seva pràctica, fins i tot d'ofici, i sobre la seva valoració.”

MOTIVACIÓ

Quant a la determinació del procediment arbitral, es deixa plena llibertat a les parts i al Tribunal per al seu establiment, amb la simple limitació de les disposicions imperatives d'aquesta Llei d'arbitratge (tot i que l'articulat parla de disposicions imperatives de la Llei, s'entén que simplement ha d'anar referit a la Llei d'arbitratge).

Article 41. Seu de l'arbitratge

1. Les parts poden determinar lliurement la seu de l'arbitratge. Si no arriben a un acord, el tribunal arbitral determina la seu, ateses les circumstàncies del cas inclosa la conveniència de les parts.

2. Sense perjudici del que disposa l'apartat precedent, el tribunal arbitral pot, llevat que les parts acordin altrament i prèvia consulta a les parts, reunir-se en qualsevol lloc que estimi apropiat per

examinar els testimonis, escoltar els experts o les parts, o per observar o analitzar mercaderies o altres béns, o documents.

3. El tribunal arbitral pot celebrar deliberacions en qualsevol forma, moment o lloc que estimi apropiats.

4. Llevat que les parts ho acordin altrament, la seu de l'arbitratge determina el dret que regula l'arbitrabilitat de la disputa, el conveni arbitral, el procediment arbitral (*lex arbitri*), els tribunals estatals competents per assistir i supervisar l'arbitratge, fins i tot la constitució del tribunal arbitral, l'adopció de mesures cautelars i la nacionalitat, la forma i la nul·litat del laude.

Esmena 48

De supressió

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (30)

Es proposa suprimir el punt 4 de l'article 41.

MOTIVACIÓ

Pel que fa referència a la seu de l'arbitratge, la Proposició de llei també dóna plena llibertat a les parts i al Tribunal arbitral (en cas que les parts no ho determinin) per escollir el lloc de l'arbitratge.

Ara bé, l'article 41.4 de la Proposició de llei, vincula la seu elegida de l'arbitratge, amb tot un ventall d'efectes en relació a l'arbitrabilitat, el conveni arbitral, el procediment, la nacionalitat de l'arbitratge, les mesures cautelars, la forma del laude, etc. que s'entén sistemàticament fora de lloc (és una qüestió general que en tot cas hauria d'estar regulada en el Títol I de la Proposició de llei) a la vegada que innecessària ja que aquestes matèries processals ja queden regulades en les qüestions generals de la Proposició de llei: l'article 2 relatiu a l'àmbit d'aplicació de la Llei, en el seu punt primer ens indica que "aquesta Llei s'aplica als arbitratges, la seu dels quals estigui dins el territori del Principat d'Andorra". Seria una reiteració innecessària que en el seu primer incís "llevat que les parts ho acordin altrament", entraria en contradicció amb l'article 2.1 de la Proposició de llei.

A més a més, cal dir que tots aquests aspectes que vol regular per reiteració i extensió aquest article 41.4 ja estaran també subjectes a supervisió judicial en virtut dels filtres especialment establerts a l'hora de procedir al reconeixement i execució dels laudes dictats, siguin nacionals o estrangers.

Article 42. Inici i desenvolupament de les actuacions arbitrals

1. Llevat que les parts ho acordin altrament, les actuacions arbitrals respecte d'un determinat litigi s'inicien en la data en la qual el demandat hagi rebut el requeriment de sotmetre el litigi a arbitratge.

2. En el desenvolupament de les actuacions arbitrals, les parts i els àrbitres actuen amb celeritat i lleialtat.

Article 43. Idioma

1. Les parts poden acordar lliurement l'idioma o els idiomes que hagin d'utilitzar-se en les actuacions arbitrals. A falta de tal acord, el tribunal arbitral determina l'idioma o els idiomes que s'hagin d'utilitzar. Aquest acord o aquesta determinació és aplicable, llevat que s'hagi especificat altrament, a tots els escrits de les parts, totes les audiències i qualsevol laude, decisió o comunicació d'altra índole que dicti el tribunal arbitral.

2. El tribunal arbitral pot ordenar que qualsevol prova documentada que consti en un idioma o idiomes diferents als acordats per les parts o determinats pel tribunal arbitral, vagi acompanyada d'una traducció a l'idioma o els idiomes acordats per les parts o determinats pel tribunal. No obstant això, i llevat que les parts o el tribunal arbitral ho hagin determinat altrament, els escrits i els documents redactats en espanyol, francès o anglès no necessiten traducció.

Article 44. Demanda i contesta

1. Dins el termini convingut per les parts o determinat pel tribunal arbitral, el demandant ha d'al·legar els fets en els quals fonamenta la demanda, les pretensions que formula i l'objecte de la demanda, i el demandat pot respondre i oposar-se als fets al·legats i les pretensions formulades en la demanda i formular reconvençió, llevat que les parts acordin altrament respecte dels elements que la demanda i la contesta han de contenir necessàriament.

2. Les parts han d'aportar, en formular els seus escrits d'al·legacions, tots els documents que considerin pertinents o fer-hi referència, així com les altres proves que proposin practicar.

3. Llevat que ho acordin altrament, qualsevol de les parts pot modificar o ampliar la seva demanda o contesta en el curs de les actuacions arbitrals, sempre que, a criteri del tribunal arbitral, respectin els principis fonamentals previstos a l'article 39, no modifiquin substancialment l'objecte del procediment o no siguin improcedents per raó de la demora.

Article 45. Audiències i actuacions per escrit

1. Llevat que les parts ho acordin altrament, el tribunal decideix sobre la celebració d'audiències per a la presentació d'al·legacions, la pràctica de proves o conclusions orals, o si les actuacions se substancien sobre la base de documents i altres proves escrites. No obstant això, llevat que les parts hagin acordat que no se celebrin audiències, el tribunal arbitral pot acordar la celebració d'audiències en la fase

apropiada de les actuacions si qualsevol de les parts ho sol·licita.

2. El tribunal arbitral convoca les parts amb antelació suficient a la celebració de totes les audiències i les reunions per examinar mercaderies, béns i documents, a les quals poden intervenir les parts directament o per mitjà dels representats que nomenin.

3. Les audiències per videoconferència, amb les garanties necessàries, requereixen el consentiment de les parts i l'aprovació del tribunal arbitral.

4. De tota audiència se'n deixa constància documental.

5. De totes les al·legacions, documents, dictàmens pericials i altra informació o proves que una de les parts porti al tribunal arbitral, se n'ha de donar trasllat immediat a les altres parts.

6. Si una part reté un element de prova, el tribunal arbitral pot requerir-la perquè l'aporti d'acord amb les modalitats que determini.

Article 46. Inactivitat processal de les parts

Llevat que les parts ho acordin altrament, quan sense invocar causa suficient a judici del tribunal:

a. el demandant no presenta la seva demanda dintre de termini, el tribunal arbitral dóna per acabades les actuacions, excepte que, oït el demandat, aquest manifesti la seva voluntat d'exercitar alguna pretensió;

b. el demandat no presenta la contesta dintre de termini, el tribunal arbitral continua les actuacions arbitrals, sense que aquesta omissió es consideri per si mateixa aplanament o acceptació de les al·legacions del demandant;

c. una de les parts no compareix a una audiència o no presenta proves, el tribunal arbitral pot continuar les actuacions i dictar el laude basant-se en les proves de què disposi.

Article 47. Nomenament de pèrits o experts pel tribunal arbitral

1. Llevat que les parts ho acordin altrament, el tribunal arbitral pot nomenar, d'ofici o a instància de part, un o més pèrits o experts perquè dictaminin sobre matèries concretes que determini el tribunal arbitral, així com sol·licitar a qualsevol de les parts que faciliti al pèrit o a l'expert la documentació pertinent o que porti per a la seva inspecció els documents, mercaderies o altres béns pertinents o en proporcioni l'accés.

2. Llevat que les parts ho acordin altrament, quan una part ho sol·liciti o quan el tribunal arbitral ho consideri necessari, el pèrit o l'expert, després de la presentació del seu dictamen escrit o oral, ha de

participar a una audiència en la qual el tribunal arbitral i les parts, per si o per mitjà de pèrits o experts, tenen l'oportunitat d'interrogar-lo amb relació als punts controvertits.

3. El previst en els apartats precedents s'entén sense perjudici de la facultat de les parts, llevat d'acord en contrari, d'aportar dictàmens pericials de pèrits o experts lliurement designats.

Article 48. Assistència de la Secció Civil de la Batllia en la pràctica de proves

1. El tribunal arbitral o qualsevol de les parts amb l'aprovació del tribunal arbitral pot demanar l'assistència de la Secció Civil de la Batllia per a la pràctica de proves. La Secció Civil de la Batllia pot atendre aquesta sol·licitud dins de l'àmbit de la seva competència i de conformitat amb les normes sobre mitjans de prova que siguin aplicables.

2. L'assistència de la Secció Civil de la Batllia pot consistir en la pràctica de la prova davant de la pròpia Batllia i sota la seva exclusiva direcció, o en l'adopció per la Batllia de les mesures necessàries perquè la prova pugui ser practicada davant el tribunal arbitral.

3. En tots dos supòsits, la Secció Civil de la Batllia lliura al sol·licitant testimoni que doni fe de les actuacions practicades.

Capítol VII. Pronunciament del laude i finalització de les actuacions

Article 49. Normes aplicables al fons del litigi

1. El tribunal arbitral decideix el litigi de conformitat amb les normes jurídiques escollides per les parts aplicables al fons del litigi (*lex causae*). S'entén que tota indicació del dret o l'ordenament jurídic d'un estat determinat es refereix, llevat que s'expressi el contrari, al dret substantiu d'aquest estat i no a les normes de conflicte de lleis.

2. Si les parts no indiquen les normes jurídiques aplicables, el tribunal arbitral aplica les que estima que corresponen.

3. El tribunal arbitral només decideix en equitat (*ex aequo et bono*) si les parts l'han autoritzat expressament a fer-ho així.

4. En tot cas, el tribunal arbitral decideix d'acord amb les estipulacions del contracte i té en compte els usos mercantils aplicables al cas.

5. Llevat que les parts ho hagin prohibit, el tribunal arbitral pot dictar en qualsevol moment laudes parcials sobre alguna part del fons del litigi, sobre la competència del tribunal arbitral o sobre mesures cautelars.

Article 50. Adopció de decisions quan el tribunal arbitral és col·legiat

1. En les actuacions en les quals el tribunal arbitral està compost per més d'un àrbitre, tota decisió del tribunal arbitral s'adopta, llevat que les parts ho acordin altrament, per majoria de vots dels seus membres.

2. Les deliberacions del tribunal arbitral són secretes.

3. L'àrbitre president pot decidir qüestions d'ordenació, tramitació o impuls del procediment, si així ho autoritzen les parts o tots els membres del tribunal arbitral.

Article 51. Laude en els termes convinguts per les parts

1. Si durant les actuacions arbitrals, les parts arriben a una transacció que resolgui, totalment o parcialment, el litigi, el tribunal arbitral dona per finalitzades les actuacions respecte dels aspectes transigits i, si ho demanen totes les parts i el tribunal arbitral no aprecia motius per oposar-s'hi, fa constar la transacció en forma de laude arbitral en els termes convinguts per les parts.

2. El laude en els termes convinguts es dicta d'acord al que disposa l'article 54 i es fa constar que es tracta d'un laude. Aquest laude té la mateixa naturalesa i efectes que qualsevol altre laude dictat sobre el fons del litigi.

Article 52. Forma, termini, contingut i notificació del laude

1. Llevat que les parts ho acordin altrament, el tribunal arbitral decideix el litigi en un sol laude o en tants laudes parcials com estimi necessari.

2. Llevat que les parts de comú acord ho disposin altrament,

a. el tribunal arbitral ha de decidir el litigi dins els sis mesos següents a la data de presentació de la contesta a la demanda o de l'expiració del termini per a formular-la.

b. El termini de sis mesos pot ser prorrogat pel tribunal arbitral per un altre termini no superior a dos mesos, mitjançant una decisió motivada.

c. L'expiració del termini o de la seva pròrroga sense que s'hagi dictat el laude definitiu no afecta l'eficàcia del conveni d'arbitratge ni la validesa del laude dictat, sense perjudici de la responsabilitat en què puguin incórrer els àrbitres.

3. El laude del tribunal arbitral ha de contenir:

a. la data en què es dicta;

b. els noms, els cognoms o la denominació de les parts, així com el seu domicili o seu social;

c. el nom dels advocats o les persones que representen les parts, si s'escau;

d. el nom dels àrbitres que componen el tribunal arbitral que el dicta;

e. la seu de l'arbitratge que es considera que és també el lloc de l'emissió del laude;

f. una exposició succinta de les pretensions respectives de les parts i dels mitjans de prova;

g. la decisió;

h. les costes, si escau i si no estan decidides per les parts en el conveni.

4. En l'arbitratge de dret, el laude del tribunal arbitral ha de ser motivat, llevat que es tracti d'un laude en termes convinguts d'acord amb el previst a l'article 51. En canvi, quan es tracti d'un arbitratge d'equitat, les parts poden convenir en la no necessitat de motivació.

5. El laude ha de ser dictat per escrit i firmat pels àrbitres que componen el tribunal arbitral. S'entén que el laude consta per escrit també quan queda constància del seu contingut i firmes i és accessible per a la seva consulta ulterior en suport electrònic, òptic o d'altre tipus.

6. En les actuacions en un tribunal arbitral amb més d'un àrbitre, són suficients les firmes de la majoria dels membres del tribunal arbitral, o solament la de l'àrbitre president, sempre que es deixi constància de la raó de la manca d'una o més signatures.

7. Si algun dels àrbitres que componen el tribunal arbitral vota en contra de la decisió adoptada per majoria, pot exposar el seu vot discrepant.

8. Després de dictat, el tribunal arbitral notifica el laude a cadascuna de les parts en la forma i dins els terminis acordats per les parts i, si aquests no s'haguessin acordat, mitjançant entrega d'una còpia firmada pels àrbitres de conformitat amb l'apartat 5 d'aquest article.

9. Qualsevol de les parts, al seu càrrec, pot instar el tribunal arbitral amb una antelació mínima de quinze dies abans de la seva notificació, que el laude sigui protocol·litzat notarialment.

Esmena 49

De modificació

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (31)

Es proposa modificar el redactat del punt 9 de l'article 52 amb el següent text:

“9. Qualsevol de les parts, al seu càrrec, pot instar al tribunal arbitral, sempre abans de ser dictat, que el laude sigui protocol·litzat notarialment.”

MOTIVACIÓ

La protocol·lització del laude no és ara un requisit de legitimació ni autenticitat. Tot i així, la Proposició de llei permet que continuï la tradició de protocol·litzar els laudes, amb la intervenció del Tribunal arbitral, sempre que es demani amb quinze dies d'antelació a la notificació del laude.

Ara bé, com que no es pot saber en avançar el moment en què es notificarà el laude a les parts, s'entén que resulta més apropiat fixar el termini de petició de la protocol·lització fins al moment anterior a què sigui dictat el laude pel Tribunal arbitral.

Article 53. Suspensió o finalització de les actuacions

1. En qualsevol moment del procediment, les parts poden suspendre'l amb qualsevol motiu, fins i tot la negociació, la conclusió o la resolució del conflicte.

2. Les actuacions arbitrals finalitzen amb el laude definitiu o per una ordre del tribunal arbitral dictada de conformitat amb l'apartat 3 d'aquest article.

3. El tribunal arbitral ordena la finalització de les actuacions arbitrals quan:

a. el demandant desisteix de la seva demanda, llevat que el demandat s'hi oposi i el tribunal arbitral li reconegui un interès legítim en obtenir una solució definitiva del litigi;

b. les parts acorden donar per finalitzades les actuacions;

c. el tribunal arbitral comprova que la prossecució de les actuacions resultaria innecessària o impossible.

4. El tribunal arbitral cessa en les seves funcions en acabar les actuacions arbitrals, llevat del que estableix l'article 54 i l'apartat 4 de l'article 56.

5. Transcorregut el termini que les parts han assenyalat amb aquesta finalitat o, si no l'han assenyalat, el de sis mesos des de la finalització de les actuacions, cessa l'obligació del tribunal arbitral de conservar la documentació del procediment. Dins aquest termini, qualsevol de les parts pot sol·licitar al tribunal arbitral que li remeti els documents presentats per ella. El tribunal arbitral accedeix a la sol·licitud sempre que no atempti contra el secret de las deliberacions arbitrals i que el sol·licitant assumeixi les despeses de l'enviament.

Article 54. Correcció, aclariment, complement i rectificació de l'extralimitació del laude i laude addicional

1. Dins els quinze dies següents a la notificació del laude, llevat que les parts hagin acordat un altre termini, qualsevol de les parts pot, amb notificació a la resta, sol·licitar al tribunal arbitral:

a. la correcció de qualsevol error de càlcul, de còpia, tipogràfic o qualsevol altre error de naturalesa similar en el laude;

b. l'aclariment d'un punt o d'una part concreta del laude;

c. el complement del laude respecte de peticions formulades i no resoltes;

d. la rectificació de l'extralimitació parcial del laude, quan hagi resolt sobre qüestions no sotmeses a la seva decisió o no susceptibles d'arbitratge.

2. Prèvia audiència de les altres parts, si el tribunal arbitral estima justificada la sol·licitud, efectua la correcció, l'aclariment, el complement o la rectificació sol·licitades dins els vint dies següents a la notificació de la sol·licitud. La correcció, l'aclariment, el complement o la rectificació formen part del laude.

3. Dins els vint dies següents a la data del laude, el tribunal arbitral pot també, per iniciativa pròpia, corregir qualsevol error dels tipus mencionats en la lletra a. de l'apartat 1 d'aquest article.

4. El tribunal arbitral pot prorrogar, si ho estima necessari, i per deu dies, el termini en el qual efectua la correcció, l'aclariment, la correcció o la rectificació.

5. El previst a l'article 52 s'aplica també a les correccions, els aclariments, o les rectificacions del laude.

Esmena 50

D'addició

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (32)

Es proposa afegir un punt 6 a l'article 54 amb el següent text:

“6. Quan l'arbitratge sigui internacional:

a) El termini per sol·licitar la correcció, aclariment, complement i rectificació de l'extralimitació parcial del laude, serà de trenta dies.

b) El termini del tribunal arbitral per resoldre les peticions del punt anterior, serà de seixanta dies, i el de corregir a iniciativa pròpia qualsevol error dels tipus mencionats en la lletra a) de l'apartat 1 d'aquest article, serà de trenta dies.”

MOTIVACIÓ

Pel que fa a la correcció, aclariment i complement del laude arbitral, la Proposició de llei segueix el model CNUDMI però estableix uns terminis diferents per a l'arbitratge nacional (article 54) que els establerts en el model CNUDMI per a l'arbitratge internacional.

La regulació en els dos tipus d'arbitratge és pràcticament idèntica (article 54 i article 69), però escurçant els terminis en el nacional. La Proposició de llei entén que els problemes d'estudi i deliberació de les parts i els àrbitres en l'arbitratge nacional han de ser menors que en l'internacional, la qual cosa justificaria aquesta retallada en els terminis.

Tot i així, regulant-se uniformement dins de l'articulat, tant l'arbitratge nacional com

l'internacional (per supressió del Títol III referent a l'internacional), és convenient afegir un punt 6 amb aquestes especificacions que es respecten de la Proposició de llei.

Capítol VIII. *Impugnació del laude*

Article 55. *Cosa jutjada i impugnació del laude definitiu*

1. El laude arbitral ferm produeix efectes de cosa jutjada (*res judicata*).
2. Contra el laude definitiu només hi cap l'acció d'anul·lació i contra el laude ferm hi cap la revisió d'acord amb el que preveuen els articles següents.

Article 56. *L'acció d'anul·lació*

1. Contra el laude arbitral definitiu, total o parcial, només es pot exercir l'acció d'anul·lació davant la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia conforme als apartats 2 i 3 d'aquest article.

2. El laude arbitral només pot ser anul·lat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia quan:

a. la part que interposi l'acció de nul·litat al·legui i provi que:

i. una de les parts del conveni d'arbitratge estava afectada per alguna incapacitat en el moment d'atorgar el conveni, o que el conveni no és vàlid segons el dret a què les parts s'han sotmès o, si res s'hagués indicat a aquest respecte, segons el dret andorrà; o

ii. no ha sigut degudament notificada de la designació dels àrbitres que componen el tribunal arbitral o de les actuacions arbitrals o no ha pogut, per qualsevol altra raó, fer valdre els seus drets; o

iii. el laude es refereix a un litigi no previst en el conveni d'arbitratge o conté decisions que excedeixen els termes del conveni; no obstant, si les disposicions del laude que es refereixen a les qüestions sotmeses a l'arbitratge poden separar-se de les que no ho estan, només es poden anular les últimes; o

iv. la composició del tribunal arbitral o el procediment arbitral no s'han ajustat a l'acord entre les parts, llevat que aquest acord estigui en conflicte amb una disposició imperativa de la llei o, a falta d'aquest acord, no s'han ajustat a la llei; o

b. el Tribunal Superior, d'ofici o a instància del Ministeri Fiscal amb relació als interessos la defensa dels quals li està legalment atribuïda, comprovi que:

i. segons el dret aplicable a l'arbitratge, l'objecte del litigi no és arbitrable; no obstant, si les disposicions del laude que es refereixen a les qüestions sotmeses a l'arbitratge poden separar-se de les que no ho estan, només es poden anular les primeres; o

ii. el laude és contrari a l'ordre públic del Principat d'Andorra.

Els dos motius anteriors poden ser apreciats pel Tribunal Superior quan resolgui una acció d'anul·lació exercida per alguna de les parts.

3. L'acció d'anul·lació s'ha d'exercir dins el termini de trenta dies comptats des de la data de notificació del laude o, en els casos previstos a l'article 54, des de la data de notificació de la resolució o des de l'expiració del termini per a adoptar-la.

4. Quan se sol·liciti l'anul·lació d'un laude, el Tribunal Superior pot suspendre les actuacions, quan correspongui i quan així ho sol·liciti una de les parts, per un termini que determini a fi de donar al tribunal arbitral l'oportunitat de reprendre les actuacions arbitrals o d'adoptar qualsevol altra mesura que, a judici del tribunal arbitral, elimini els motius per a l'acció d'anul·lació.

Esmena 51

De modificació

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (33)

Es proposa modificar el redactat de l'article 56.2.a).iv amb el següent text:

“iv. la composició del tribunal arbitral o el procediment arbitral no s'han ajustat a l'acord entre les parts, llevat que aquest acord estigui en conflicte amb una disposició imperativa de la present Llei o, a falta d'aquest acord, no s'han ajustat a la present Llei; o”

MOTIVACIÓ

Quant a la acció d'anul·lació, referida a la composició del tribunal arbitral, tot i que l'articulat parla de disposicions imperatives de la Llei, s'entén que simplement ha d'anar referit a la Llei d'arbitratge.

Esmena 52

De modificació

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (34)

Es proposa modificar el redactat del punt 3 de l'article 56, amb el següent text:

“3. L'acció d'anul·lació s'ha d'exercir dins el termini de tres mesos comptats des de la data de notificació del laude o, en els casos previstos a l'article 54, des de la data de notificació de la resolució o des de l'expiració del termini per a adoptar-la.”

MOTIVACIÓ

En la regulació de l'acció d'anul·lació, novament es segueix de forma bastant fidel, el model CNUDMI, però s'amplien els recursos contra el laude, ja que no tan sols es regula l'acció d'anul·lació, sinó que també es permet un posterior recurs excepcional de revisió, que si bé

és oblidat pel model, sí que és pertinent i correcte el procedir a la seva introducció dins la Proposició de llei, d'acord al dret comparat.

Queden regulats els motius d'anul·lació, encara que es tornen a escurçar els terminis per a la seva interposició: trenta dies en l'arbitratge nacional (article 56.3) i dos mesos en l'internacional (article 71.2). Aquí s'aparta la Proposició de llei del model CNUDMI (article 34.3 del model) el qual estableix que la petició de nul·litat es podrà formular en tres mesos. No s'acaba d'entendre la justificació per retallar el termini de l'acció de nul·litat i encara menys en l'arbitratge internacional, raó per la qual recomanariem utilitzar el termini de tres mesos indicat pel model en els dos tipus d'arbitratge, tant el nacional com l'internacional.

Esmena 53

D'addició

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (35)

Es proposa afegir un punt 5 a l'article 56 amb el següent text:

“5. Per acord especial i de forma expressa, les parts poden, en qualsevol moment, fins i tot al conveni d'arbitratge, renunciar a l'acció d'anul·lació.”

MOTIVACIÓ

Es trasllada aquí el punt 4 de l'article 70 de la Proposició de llei, que permet que l'acció d'anul·lació del laude sigui renunciable per les parts, en un arbitratge internacional.

En aquest sentit, moltes parts internacionals prefereixen recórrer a un Tribunal arbitral de segona instància, per preservar els seus drets arbitrals i la seva confidencialitat envers la jurisdicció ordinària, ja que la majoria de vegades no els caldrà ni tan sols acudir a un posterior procediment d'execució, tal vegada que molt possiblement hi hagi un compliment voluntari del laude, fins i tot per compromís previ abans d'iniciar l'arbitratge.

És per això que es veu molt positivament aquesta possibilitat de renúncia a l'acció d'anul·lació, possibilitat que també fora convenient traslladar a l'arbitratge nacional, per les mateixes raons. No podem tractar de forma desigual a les parts nacionals i internacionals pel que fa els principis inspiradors de l'arbitratge, provocant un greuge comparatiu.

Article 57. Procediment per a l'acció d'anul·lació

1. L'acció d'anul·lació se substancia davant la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia de conformitat amb les normes de procediment

previstes per als recursos en matèria civil, amb les especialitats següents:

a. La demanda d'anul·lació es presenta acompanyada dels documents justificatius de la seva pretensió, del conveni d'arbitratge i conté la proposta dels mitjans de prova la pràctica de les quals interressi al demandant de l'acció de nul·litat.

b. La Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia dóna trasllat de la demanda al demandat de l'acció d'anul·lació, perquè contesti si l'interessa en el termini de vint dies. La contesta ha d'anar acompanyada dels documents justificatius de la seva pretensió i contenir la proposta dels mitjans de prova que interessin al demandat de l'acció de nul·litat. De la contesta, el Tribunal Superior en dóna trasllat al demandant perquè presenti els documents addicionals i proposi els mitjans de prova complementaris que l'interessin.

c. Contestada la demanda o transcorregut el termini corresponent per fer-ho, es convoquen les parts per a la vista, si així ho sol·licita alguna de les parts en els seus escrits de demanda i contestació o si la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia ho creu convenient.

2. Contra la sentència que dicta el Tribunal Superior de Justícia no hi cap la interposició de recurs.

Article 58. La revisió del laude

El laude arbitral només pot ser revisat excepcionalment de conformitat amb el que estableixi la legislació processal civil en vigor en cada moment.

Capítol IX. Execució del laude arbitral

Article 59. Normes aplicables

L'execució forçosa dels laudes es regirà per les disposicions d'aquest capítol i subsidiàriament per les normes que regulen el procediment civil d'execució de resolucions judicials fermes.

Article 60. Suspensió, arxiu i continuació de l'execució en cas d'exercici de l'acció d'anul·lació del laude

1. El laude és executable encara que contra ell s'hagi exercit l'acció d'anul·lació. No obstant, l'executat pot sol·licitar a la Secció Civil de la Batllia la suspensió de l'execució, sempre que ofereixi una caució pel valor de la condemna més els danys i perjudicis que puguin derivar-se de la demora en l'execució del laude. La caució pot constituir-se en qualsevol de les formes previstes en les normes que regulen el procediment civil. Presentada la sol·licitud de suspensió, la Secció Civil de la Batllia, després d'escoltar l'executant, resol sobre la suspensió

sol·licitada. Contra aquesta resolució no es pot interposar cap recurs.

2. Quan consti a la Secció Civil de la Batllia la desestimació de l'acció d'anul·lació, aixeca la suspensió i ordena que continuï l'execució del laude, sense perjudici del dret de l'executant a sol·licitar, si escau, una indemnització dels danys i perjudicis causats per la demora en l'execució, de conformitat amb les normes processals civils que regulen el procediment d'incident d'execució. Si consta a la Batllia l'estimació de l'acció d'anul·lació, arxiva definitivament l'execució amb els efectes previstos a la normativa civil.

Capítol X. Exequàtur de laudes estrangers

Article 61. Normes aplicables

1. L'exequàtur de laudes estrangers es regeix pel Conveni sobre el reconeixement i l'execució de laudes arbitrals estrangers, fet a Nova York el 10 de juny de 1958, sense perjudici del previst en altres tractats internacionals que formin part de l'ordenament jurídic i que siguin més favorables a la seva concessió.

2. El procediment d'exequàtur és el que estableix la legislació processal civil per a l'execució de sentències dictades per tribunals estatals estrangers.

Esmena 54

D'addició

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (36)

Es proposa afegir un nou article 62 dins del Capítol X del Títol II, amb el següent text:

“Article 62. Impugnació dels laudes en matèria d'arbitratge internacional dictats a l'estranger

La resolució judicial relativa a una sol·licitud de reconeixement o exequàtur d'un laude en matèria d'arbitratge internacional dictat a l'estranger és susceptible de recurs d'apel·lació davant el Ple del Tribunal Superior de Justícia en el termini de trenta dies a comptar de la seva notificació.”

(L'acceptació de l'esmena suposarà la reenumeració dels articles posteriors)

MOTIVACIÓ

Es trasllada aquí l'article 72 de la Proposició de llei, que sistemàticament estava incardinat dins del títol III corresponent a l'arbitratge internacional. Vist que se suprimeix aquest títol III, resulta procedent continuar mantenint la regulació específica sobre la sol·licitud de reconeixement d'un laude dictat a l'estranger i el tribunal competent per conèixer del seu recurs.

Esmena 55

D'addició

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (37)

Es proposa afegir un nou article 63 dins del capítol X del títol II, amb el següent text:

“Article 63. Motius per a denegar el reconeixement o l'execució dels laudes en matèria d'arbitratge internacional dictats a l'estranger

1. La Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia només pot denegar el reconeixement o l'exequàtur d'un laude arbitral, qualsevol que sigui el país on s'ha dictat:

a) A instància de la part contra la qual es pretén executar o fer valer, quan aquesta part acrediti:

i. que una de les parts del conveni d'arbitratge estava afectada per alguna incapacitat, o que el conveni no es vàlid en virtut del dret a què les parts l'han sotmès o, si no s'hagués indicat res a aquest respecte, en virtut de la llei del país on s'hagi dictat el laude; o

ii. que la part contra la qual s'invoca el laude no ha estat degudament notificada sobre la designació d'un àrbitre o sobre les actuacions arbitrals o no ha pogut, per qualsevol altra raó, fer valdre els seus drets; o

iii. que el laude es refereix a un litigi no previst en el conveni d'arbitratge o conté decisions que excedeixen els termes del conveni d'arbitratge; no obstant, si les disposicions del laude que es refereixen a qüestions sotmeses a l'arbitratge poden separar-se de les que no ho estan, es pot donar el reconeixement i l'execució a les primeres; o

iv. que la composició del tribunal arbitral o el procediment arbitral no s'han ajustat al conveni celebrat entre les parts o, si no existís aquest acord, no s'han ajustat a la llei del país on es va efectuar l'arbitratge; o

v. que el laude no és encara obligatori per a les parts o ha estat anul·lat o suspès per un òrgan jurisdiccional estatal del país on, o conforme al dret del qual, s'ha dictat el laude; o

b) quan l'òrgan jurisdiccional estatal comprovi:

i. que segons l'ordenament jurídic andorrà, l'objecte de la controvèrsia no és susceptible d'arbitratge; o

ii. que el reconeixement o l'execució del laude serien contraris a l'ordre públic nacional.

2. Si s'ha sol·licitat a un òrgan jurisdiccional estatal de la jurisdicció a la qual s'ha sotmès l'arbitratge o bé de la jurisdicció del país on s'ha dictat el laude, l'anul·lació o la suspensió del laude, la Sala Civil del Tribunal Superior de

Justícia pot, si ho considera procedent, ajornar la seva decisió i, a instància de la part que sol·liciti el reconeixement o l'execució del laude, pot també ordenar que l'altra part aporti les garanties apropiades.”

MOTIVACIÓ

Es trasllada aquí el contingut de l'article 73 de la Proposició de llei, que sistemàticament estava incardinat dins del títol III corresponent a l'arbitratge internacional. Vist que se suprimeix aquest títol III, resulta procedent continuar mantenint la regulació específica sobre els motius per a la denegació, el reconeixement o l'execució dels laudes estrangers.

Títol III. Arbitratge internacional

Capítol I. Disposicions de caràcter general

Article 62. Disposicions de caràcter general

1. És internacional l'arbitratge en el qual concorre alguna de les circumstàncies esmentades a la lletra b de l'article 4.
2. Són susceptibles d'arbitratge els litigis la resolució dels quals no estigui expressament reservada a la jurisdicció dels tribunals estatals per les normes pactades per les parts amb la finalitat de regir el conveni d'arbitratge, per les normes jurídiques aplicables al fons del litigi o pel dret andorrà d'acord amb l'article 3.1.
3. La Secció Civil de la Batllia té les mateixes facultats d'assistència i control que les establertes a l'article 9 sempre que:
  - a. l'arbitratge es duu a terme al Principat d' Andorra, o
  - b. les parts acorden sotmetre l'arbitratge a les lleis de procediment andorranes, o
  - c. les parts confereixen expressament competència a la jurisdicció estatal andorrana per a conèixer els litigis relatius al procediment andorrà, o
  - d. una de les parts està exposada a un risc de denegació de justícia.
4. Les regles relatives als terminis, la suspensió i la interrupció del procediment arbitral es regulen pel conveni d'arbitratge, pel reglament d'arbitratge, si escau, o pel tribunal arbitral, sense perjudici de la facultat de les parts i, si de cas hi manca, del tribunal arbitral, de prorrogar el termini de l'arbitratge fixat convencionalment tal com preveu l'article 52.2 i de la facultat del tribunal arbitral de suspendre el procediment que es regula a l'article 53.
5. En tot allò que no contradigui les disposicions anteriors, són d'aplicació a l'arbitratge internacional

les disposicions generals objecte del títol I, així com el previst al capítol I del títol II encara que es refereixin a l'arbitratge intern.

Capítol II. El conveni d'arbitratge internacional

Article 63. El conveni d'arbitratge internacional

1. El conveni d'arbitratge internacional no està sotmès a cap requisit de forma.
2. El conveni d'arbitratge serà vàlid i el litigi serà susceptible d'arbitratge sempre que concorrin els requisits establerts per les normes jurídiques acordades per les parts per regir el conveni d'arbitratge, per les normes jurídiques aplicables al fons del litigi o pel dret andorrà.
3. El conveni d'arbitratge pot, directament o per referència a un reglament d'arbitratge o a altres regles de procediment, designar els àrbitres o preveure les modalitats per al seu nomenament.
4. Quan una de les parts sigui un estat o una societat, un organisme o una empresa controlada per un estat, aquesta part no pot invocar les prerrogatives del seu propi dret per sostreure's a les obligacions derivades del conveni d'arbitratge.
5. En tot allò que no contradigui les disposicions anteriors, són d'aplicació a l'arbitratge internacional les normes que conté el capítol II del títol II relatives al conveni en l'arbitratge intern.

Capítol III. El tribunal arbitral

Article 64. El tribunal arbitral

Són d'aplicació a l'arbitratge internacional les normes que conté el capítol III del títol II amb relació al tribunal arbitral en l'arbitratge intern.

Article 65. Competència dels àrbitres

És d'aplicació a l'arbitratge internacional el que estableix el capítol IV del títol II amb relació a la competència dels àrbitres en l'arbitratge intern.

Capítol IV. Mesures cautelars i ordres preliminars

Article 66. Mesures cautelars i ordres preliminars

Són d'aplicació a l'arbitratge internacional les normes que conté el capítol V del títol II relatives a les mesures cautelars i les ordres preliminars en l'arbitratge intern.

Capítol V. Substanciació de les actuacions arbitrals

Article 67. Substanciació de les actuacions arbitrals

1. És d'aplicació a l'arbitratge internacional el que, amb relació a la substanciació d'actuacions arbitrals en l'arbitratge intern, estableix el capítol VI del títol II.
2. Si les parts desitgen que l'arbitratge sigui confidencial, ho han de convenir expressament.
3. Amb subjecció a les disposicions imperatives de la llei, les parts tenen plena llibertat per a convenir, en el conveni arbitral o posteriorment, directament, per referència a un reglament d'arbitratge o a altres regles, el procediment al qual s'han d'ajustar el tribunal arbitral i les parts en les actuacions arbitrals.
4. Sigui quin sigui el procediment convingut per les parts, el tribunal arbitral ha de garantir els principis d'igualtat, audiència i contradicció de les parts.
5. A falta d'acord, el tribunal arbitral pot, amb subjecció a les disposicions imperatives de la llei, establir les normes i dirigir el procediment d'arbitratge de la manera que consideri apropiada i sense que hagi de seguir les normes establertes per la jurisdicció ordinària. Aquesta potestat del tribunal arbitral comprèn la de decidir sobre l'admissibilitat, la pertinència i la utilitat de les proves, la pràctica de les proves, fins i tot d'ofici, i sobre la seva valoració.

Capítol VI. Pronunciament del laude i finalització de les actuacions arbitrals

Article 68. Pronunciament del laude i finalització de les actuacions arbitrals

1. És d'aplicació a l'arbitratge internacional el que estableix el capítol VII del títol II amb referència a l'arbitratge intern.
2. El tribunal arbitral només pot dictar un laude en equitat (*ex aequo et bono*) si les parts l'han autoritzat expressament a fer-ho així.
3. El tribunal arbitral decideix el litigi de conformitat amb les normes de dret acordades per les parts per ser aplicables al fons del litigi (*lex causae*) encara que no existeixi vinculació entre les normes i el litigi. Si no hi ha aquestes normes, el tribunal arbitral decideix de conformitat amb les que estima més apropiades. S'entén que tota referència al dret o ordenament jurídic d'un estat determinat es refereix, llevat que s'expressi el contrari, al dret substantiu d'aquest estat i no a les normes de conflicte de lleis.
4. En tots els casos, el tribunal arbitral decideix d'acord amb les estipulacions del contracte i té en compte els usos mercantils aplicables al cas.

5. Llevat que el conveni d'arbitratge ho disposi altrament, en els arbitratges amb més d'un àrbitre, el laude es dicta per majoria de vots i és signat per tots els àrbitres. Si una minoria dels àrbitres refusa signar-lo, els altres fan menció d'aquesta circumstància en el laude. El laude firmat per la majoria d'àrbitres o pel president sol, té els mateixos efectes que si estès firmat per tots.

6. El laude es notifica en la forma que acordin les parts i, si no ho haguessin acordat, d'acord amb l'article 52.8.

Article 69. Correcció, aclariment, complement i rectificació de l'extralimitació del laude i laude addicional

1. Sense perjudici del que estableixen els apartats següents d'aquest article, és d'aplicació als arbitratges internacionals el que, amb referència als arbitratges interns i en matèria de correcció, aclariment, complement i rectificació de l'extralimitació, preveu l'article 54.
2. El termini per sol·licitar la correcció, l'aclariment, el complement o la rectificació de l'extralimitació del laude i el laude addicional a què fa referència l'article 54 és de trenta dies en els arbitratges internacionals.
3. Igualment, el termini per a resoldre la sol·licitud de correcció, aclariment, complement o rectificació de l'extralimitació del laude i el laude addicional a què fa referència l'article 56 és de seixanta dies en els arbitratges internacionals.

Capítol VII. Reconeixement i execució del laude

Article 70. Reconeixement i execució del laude

1. És d'aplicació a l'arbitratge internacional el que estableix el capítol IX del títol II amb relació a l'execució de laudes dictats en arbitratges interns.
2. Els laudes en matèria d'arbitratge internacional són reconeguts i executats al Principat d'Andorra si la seva existència és demostrada per la part sol·licitant i aquest reconeixement o execució no és manifestament contrari a l'ordenament jurídic andorrà o a l'ordre públic internacional.
3. L'existència del laude arbitral es demostra mitjançant la presentació del seu original acompanyat del conveni d'arbitratge o de còpies d'aquests documents que reuneixin les condicions necessàries per a la seva autenticitat. Si algun d'aquests documents no està redactat en llengua catalana, espanyola o francesa, la part sol·licitant n'ha d'acompanyar una traducció al català feta per un traductor jurat.

Capítol VIII. Impugnació dels laudes en matèria d'arbitratge internacional dictats a Andorra

Article 71. Impugnació dels laudes en matèria d'arbitratge internacional dictats a Andorra

1. Els laudes en matèria d'arbitratge internacional dictats amb subjecció a aquesta Llei no poden ser objecte de cap recurs amb l'excepció de l'acció d'anul·lació per algun dels motius establerts a l'article 56. En aquest darrer cas, la referència que fa l'apartat 2, b, ii del referit article a l'ordre públic del Principat d'Andorra s'ha d'entendre ampliat a l'ordre públic internacional.
2. El termini per formular l'acció d'anul·lació és de dos mesos a partir de la notificació del laude.
3. El tribunal competent per al coneixement de l'acció d'anul·lació és la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia del Principat d'Andorra.
4. Per acord especial i de forma expressa, les parts poden, en qualsevol moment, fins i tot al conveni d'arbitratge, renunciar a l'acció d'anul·lació.
5. L'acció d'anul·lació del laude comporta de ple dret el recurs contra la resolució de l'òrgan jurisdiccional estatal que decideix sobre l'exequàtur o la renúncia de l'òrgan jurisdiccional estatal.
6. L'acció d'anul·lació contra el laude i el recurs d'apel·lació a què fa referència l'apartat 4 no tenen efectes suspensius excepte que l'òrgan jurisdiccional estatal així ho decideixi expressament perquè considera que l'execució del laude pot lesionar greument els interessos d'una de les parts.
7. Les parts poden formular recurs d'apel·lació davant la Sala Civil del Tribunal Superior contra la resolució que disposa l'exequàtur, pels motius establerts a l'article 56.2 i dins els trenta dies següents a partir de la notificació de la resolució. Aquest recurs es formula davant el Ple del Tribunal Superior de Justícia.
8. La resolució que acorda l'exequàtur, sense perjudici del recurs previst en l'apartat precedent d'aquest article, no és susceptible de cap recurs. Per contra, la resolució que denega l'exequàtur del laude en matèria d'arbitratge internacional dictat amb subjecció a aquesta Llei és susceptible de recurs d'apel·lació davant el Ple del Tribunal Superior en el termini de trenta dies des de la notificació de la resolució.

Esmena 56

De modificació

Grup Parlamentari Demòcrata (6)

Es proposa modificar l'article 71 pel text següent:

“Article 71. Impugnació dels laudes en matèria d'arbitratge internacional dictats a Andorra

1. Els laudes en matèria d'arbitratge internacional dictats amb subjecció a aquesta Llei no poden ser objecte de cap recurs amb l'excepció de l'acció d'anul·lació per algun dels motius establerts a l'article 56. En aquest darrer cas, la referència que fa l'apartat 2.b).ii del referit article a l'ordre públic del Principat d'Andorra s'ha d'entendre ampliat a l'ordre públic internacional.
2. El termini per formular l'acció d'anul·lació és de dos mesos a partir de la notificació del laude.
3. El tribunal competent per al coneixement de l'acció d'anul·lació és la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia del Principat d'Andorra.
4. Per acord especial i de forma expressa, les parts poden, en qualsevol moment, fins i tot al conveni d'arbitratge, renunciar a l'acció d'anul·lació.
5. L'acció d'anul·lació contra el laude i el recurs d'apel·lació a què fa referència l'apartat 6 no tenen efectes suspensius excepte que l'òrgan jurisdiccional estatal així ho decideixi expressament perquè considera que l'execució del laude pot lesionar greument els interessos d'una de les parts.
6. Les parts poden formular recurs d'apel·lació davant la Sala Civil del Tribunal Superior contra la resolució que disposa l'exequàtur, pels motius establerts a l'article 56.2 i dins els trenta dies següents a partir de la notificació de la resolució. Aquest recurs es formula davant el Ple del Tribunal Superior de Justícia.
7. La resolució que acorda l'exequàtur, sense perjudici del recurs previst en l'apartat precedent d'aquest article, no és susceptible de cap recurs. Per contra, la resolució que denega l'exequàtur del laude en matèria d'arbitratge internacional dictat amb subjecció a aquesta Llei és susceptible de recurs d'apel·lació davant el Ple del Tribunal Superior en el termini de trenta dies des de la notificació de la resolució.”

MOTIVACIÓ

Millora tècnica.

Article 72. Impugnació dels laudes en matèria d'arbitratge internacional dictats a l'estranger

La resolució judicial relativa a una sol·licitud de reconeixement o exequàtur d'un laude en matèria d'arbitratge internacional dictat a l'estranger és susceptible de recurs d'apel·lació davant el Ple del Tribunal Superior de Justícia en el termini de trenta dies a comptar de la seva notificació.

Article 73. Motius per a denegar el reconeixement o l'execució

1. La Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia només pot denegar el reconeixement o l'exequàtur d'un laude arbitral, qualsevol que sigui el país on s'ha dictat:

a. A instància de la part contra la qual es pretén executar o fer valer, quan aquesta part acrediti:

i. que una de les parts del conveni d'arbitratge estava afectada per alguna incapacitat, o que el conveni no es vàlid en virtut del dret a què les parts l'han sotmès o, si no s'hagués indicat res a aquest respecte, en virtut de la llei del país on s'hagi dictat el laude; o

ii. que la part contra la qual s'invoca el laude no ha estat degudament notificada sobre la designació d'un àrbitre o sobre les actuacions arbitrals o no ha pogut, per qualsevol altra raó, fer valdre els seus drets; o

iii. que el laude es refereix a un litigi no previst en el conveni d'arbitratge o conté decisions que excedeixen els termes del conveni d'arbitratge; no obstant, si les disposicions del laude que es refereixen a qüestions sotmeses a l'arbitratge poden separar-se de les que no ho estan, es pot donar el reconeixement i l'execució a les primeres; o

iv. que la composició del tribunal arbitral o el procediment arbitral no s'han ajustat al conveni celebrat entre les parts o, si no existís aquest acord, no s'han ajustat a la llei del país on es va efectuar l'arbitratge; o

v. que el laude no és encara obligatori per a les parts o ha estat anul·lat o suspès per un òrgan jurisdiccional estatal del país on, o conforme al dret del qual, s'ha dictat el laude; o

b. quan l'òrgan jurisdiccional estatal comprovi:

i. que segons l'ordenament jurídic andorrà, l'objecte de la controvèrsia no és susceptible d'arbitratge; o

ii. que el reconeixement o l'execució del laude serien contraris a l'ordre públic nacional.

2. Si s'ha sol·licitat a un òrgan jurisdiccional estatal de la jurisdicció a la qual s'ha sotmès l'arbitratge o bé de la jurisdicció del país on s'ha dictat el laude, l'anul·lació o la suspensió del laude, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia pot, si ho considera procedent, ajornar la seva decisió i, a instància de la part que sol·liciti el reconeixement o l'execució del laude, pot també ordenar que l'altra part aporti les garanties apropiades.

Esmena 57

De supressió

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (38)

Es proposa suprimir, en la seva totalitat, el Títol III, Capítols I a VIII, articles 62 a 73 de la Proposició de llei.

MOTIVACIÓ

El primer que sobta de la Proposició de llei d'arbitratge és la seva sistemàtica i estructura, en el sentit de dividir la Llei entre arbitratge nacional i arbitratge internacional, regulant prioritàriament el nacional, de tal manera que la regulació de l'internacional es deixa, en gran mesura, a la simple remissió normativa d'allò regulat prèviament sobre l'arbitratge nacional.

Si bé no caldria aquesta divisió entre nacional i internacional, ja que establir-ne les seves simples especificacions seria suficient per a la diferenciació, el cert és que de mantenir-se aquesta divisió, fóra molt més aconsellable donar la màxima preponderància i protagonisme a l'arbitratge internacional envers del nacional, a fi de dotar la Llei de major modernitat i amb l'objectiu de complir amb les expectatives de les parts internacionals que s'intenten encoratjar a què resolguin les seves controvèrsies en el Principat d'Andorra, encara que el conflicte que sotmetin sigui extern.

L'exposició de motius de la Proposició de llei (punt II) ens indica que l'ànim de la Llei ha estat reforçar la importància de l'arbitratge internacional, tenint en compte la situació geopolítica i comercial del Principat d'Andorra, la seva multiculturalitat i la seva gran projecció comercial internacional. Amb aquest objectiu, la regulació residual que realitza la Proposició de llei sobre l'arbitratge internacional no ajuda a assolir les fites d'internacionalització marcades.

En aquest punt, cal insistir en la inconveniència de regular l'arbitratge internacional per reenviament a les normes que regulen l'arbitratge nacional. La Proposició de llei, en allò que no reenvia, moltes vegades simplement reitera el que ja ha estat regulat prèviament per a l'arbitratge nacional, la qual cosa pot donar lloc a confusions i interpretacions contradictòries. És per totes aquestes raons, que es recomana no efectuar aquesta regulació residual en la Proposició de llei, respecte de l'arbitratge internacional.

Poques són les qüestions no reiteratives que la Llei guarda de forma diferenciadora per a l'arbitratge internacional i que no s'hagin ja regulat en el nacional.

La majoria d'aquestes qüestions són els terminis processals que s'estableixen en diversos aspectes de la Proposició i que ja han estat tractats en els nostres comentaris anteriors. Terminis que normalment amplien els fixats en l'arbitratge nacional.

S'indica en la Proposició de llei (article 70.3), que per poder reconèixer i executar un laude en matèria d'arbitratge internacional, s'ha de

presentar el seu original “acompanyat del conveni d'arbitratge”.

Aquest punt contradiu el model CNUDMI, ja que a l'any 2006 es va aprovar una revisió i modificació de l'article 35.2 d'aquest model, als efectes de què ja no fos necessari presentar una còpia certificada del conveni d'arbitratge, sent executiu el laude per si mateix, sense haver d'anar acompanyat de l'acord, conveni o contracte d'arbitratge. Caldria doncs, en cas que no s'accepti suprimir la totalitat del títol III, modificar aquest aspecte de la Proposició de llei.

S'ha d'estar d'acord amb l'última de les preocupacions esmentades en el Criteri del Govern, referida al redactat de l'article 71.5 de la Proposició de llei. El redactat resulta confús tota vegada que vincula indissociablement i automàticament l'acció d'anul·lació amb la interposició de recurs contra la resolució de l'òrgan judicial que resolgui sobre l'exequàtur, sense poder entendre's ben bé, a què pot referir-se la norma.

Es regulen també en aquest títol III com a part final de la Proposició de llei, les qüestions relatives als laudes en matèria internacional dictats a l'estranger (diferent de l'arbitratge internacional amb seu a Andorra), que en tot cas, procedeix mantenir i traslladar al capítol X del títol II que regula de forma general l'exequàtur de laudes estrangers.

Així doncs, s'ha traslladat als articles 62 i 63, el bloc de l'articulat corresponent al reconeixement o exequàtur dels laudes en matèria d'arbitratge internacional dictats a l'estranger (articles 72 i 73). D'aquesta manera es continua mantenint la regulació continguda en la Proposició de llei que fixa tant el tribunal competent en el recurs contra l'exequàtur com els especials motius per denegar el seu reconeixement o l'execució.

De la mateixa manera, s'ha incorporat al títol II totes les especificacions especials relatives a l'arbitratge internacional, que ha resultat convenient diferenciar envers un arbitratge nacional.

Disposició transitòria

Els procediments arbitrals que s'iniciïn a partir de l'entrada en vigor de la present Llei es regulen per aquesta. Els procediments arbitrals en curs de substanciació continuen regulats pel dret anterior. No obstant, si el laude es dicta una vegada entrada en vigor aquesta Llei, l'acció d'anul·lació, si s'escau, el reconeixement i l'execució es faran d'acord amb aquesta Llei.

Disposició final

Aquesta Llei entrarà en vigor l'endemà de la seva publicació al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Esmena 58

De modificació

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (2)

Es proposa modificar en tot el text de la Llei, la paraula “litigis” i en el seu lloc fer servir la paraula “controvèrsies”.

MOTIVACIÓ

Seria convenient canviar en tot el text de la Proposició de llei la paraula “litigis” per la paraula “controvèrsies”. Aquest canvi de vocable ve motivat precisament per la necessitat de diferenciar clarament, dins la Llei d'arbitratge, tot allò que faci referència a un procediment judicial respecte el que faci referència a un procediment arbitral.

Essent la paraula “litigi” comunament utilitzada dins dels procediments judicials sembla més adient fer servir la paraula “controvèrsia”, especialment reservada al procediment arbitral, des d'un punt comparatiu internacional. Igualment, l'expressió “diferències” i “resolució de conflictes” s'entén que farien el mateix servei, tal i com utilitza la pròpia Proposició de llei d'arbitratge en algun dels seus articles (per exemple: article 4.k), article 4.l) i article 18.1.

Esmena 59

De modificació

Grup Mixt (15)

Tal i com s'ha assenyalat en la nota que apareix en l'esmena 9 (esmena 4 del Grup Mixt) caldrà substituir l'expressió “tribunal arbitral” per “junta arbitral” en els articles següents:

article 10.2 (dues referències), article 10.9, intitulat capítol III, article 16.1, article 16.2, article 17.1, article 17.2, article 18.1 (atenció: cal corregir l'ús equívoc de l'expressió “col·legi/tribunal arbitral” que no apareix al llarg de la Llei i que quedaria aclarida amb la nostra proposta del nom de “junta arbitral”), article 18.3, article 22.1, article 24, article 26, article 27, article 28, article 29.4, article 30, article 31, article 32, article 33, article 34, article 35, article 36, article 41, article 43, article 44, article 45, article 46, article 47, article 48, article 49, article 50, article 51, article 52, article 53, article 54, article 64, i article 68.

MOTIVACIÓ

Donar coherència al conjunt del text legislatiu si s'aprova l'esmena 4 del Grup Mixt.

Sílvia Eloïsa Bonet Perot

Informe de la Comissió Legislativa d'Economia relatiu a la Proposició de llei d'arbitratge del Principat d'Andorra

La Comissió Legislativa d'Economia ha examinat, en el decurs de les reunions celebrades els dies 20 i 28 de novembre, i 4 i 5 de desembre del 2014, l'informe del ponent relatiu a la **Proposició de llei d'arbitratge del Principat d'Andorra**, d'acord amb els articles 98 i 99 del Reglament del Consell General, del qual se'n desprèn el següent:

Esmenes aprovades per unanimitat: (18)

Esmena 10 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 5.

Esmena 15 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 6.

Esmena 20 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'epígraf del capítol I del títol II.

Esmena 21 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 9.

Esmena 22 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 9.

Esmena 23 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 9.

Esmena 24 (Grup Mixt) de modificació a l'article 10.

Esmena 33 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 18.

Esmena 35 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 21.

Esmena 40 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 27.

Esmena 41 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 28.

Esmena 46 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 39.

Esmena 47 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 40.

Esmena 49 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 52.

Esmena 52 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 56.

Esmena 56 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 71.

Esmena 58 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació d'una expressió a tota la Proposició de llei.

Esmena 59 (Grup Mixt) de modificació d'una expressió a tota la Proposició de llei.

Esmenes aprovades per majoria: (2)

Esmena 14 (Grup Mixt) de modificació a l'article 6.

Esmena 45 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 38.

Esmenes retirades per transacció i aprovades per unanimitat: (18)

Esmena 1 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'exposició de motius.

Esmena 3 (Grup Mixt) de modificació a l'article 1.

Esmena 5 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 3.

Esmena 9 (Grup Mixt) de modificació a l'article 4.

Esmena 11 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 5.

Esmena 13 (Grup Mixt) d'addició d'un nou article al títol I.

Esmena 16 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 7.

Esmena 17 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 7.

Esmena 18 (Grup Mixt) de modificació a l'article 7.

Esmena 26 (Grup Mixt) de modificació a l'article 11.

Esmena 27 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 17.

Esmena 28 (Grup Mixt) de modificació a l'article 17.

Esmena 29 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 17.

Esmena 30 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 17.

Esmena 32 (Grup Mixt) de modificació a l'article 17.

Esmena 38 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 25.

Esmena 42 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 36.

Esmena 43 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 36.

Esmenes retirades per transacció i aprovades per majoria: (3)

Esmena 6 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 3.

Esmena 7 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) d'addició a l'article 3.

Esmena 36 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació a l'article 21.

Esmenes no aprovades: (14)

Esmena 2 (Grup Mixt) de modificació a l'exposició de motius.

Esmena 4 (Grup Mixt) de modificació a l'article 2.

Esmena 19 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'epígraf del títol II.

Esmena 25 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) d'addició a l'article 10.

Esmena 31 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 17.

Esmena 34 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 21.

Esmena 37 (Grup Mixt) de modificació a l'article 22.

Esmena 44 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 38.

Esmena 48 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de supressió a l'article 41.

Esmena 50 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) d'addició a l'article 54.

Esmena 53 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) d'addició a l'article 56.

Esmena 54 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'un article al capítol X del títol II.

Esmena 55 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'un article al capítol X del títol II.

Esmena 57 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de supressió al títol III.

Esmenes retirades: (4)

Esmena 8 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'un nou article.

Esmena 12 (Grup Mixt) de modificació a l'article 5.

Esmena 39 (Grup Mixt) de modificació a l'article 25.

Esmena 51 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació a l'article 56.

Nota de la Comissió:

Els membres de la Comissió han acordat, per unanimitat, adequar els aspectes gràfics i de presentació de la Proposició de Llei a l'Acord del Consell General sobre l'estructura, el contingut i la forma de les lleis, del 18 d'abril del 2002, així com corregir els errors ortogràfics i de referència detectats.

Proposició de llei d'arbitratge del Principat d'Andorra

Exposició de motius

L'arbitratge ha tingut un fort arrelament al Principat d'Andorra com a mecanisme de resolució de controvèrsies. La preocupació de l'arbitratge ve d'antic, com es desprèn d'algunes màximes del Manual Digest (capítol VI): “*Pero se deu advertir; que*

los Batlles deuen procurar que las parts no pleidegin, sinos, que se Compongan, y no tingan Verbal, o que deixen sas Questions a declaració de Arbitres, Cedint los Batlles per lo amor ala quietud, y be publich cedir asos particulars interesos, que tindrian en las declaraciones, y sas Sequelas.”

En aquest sentit, històricament, els capítols matrimonials o els testaments han previst clàusules que remetent a l'arbitri d'un tercer (“home bo”) per resoldre les eventuals controvèrsies que es puguin produir en aquest àmbit. També ha estat habitual que en els estatuts de les societats mercantils o de les comunitats de copropietaris s'hagin inclòs convenis per resoldre les controvèrsies mitjançant l'arbitratge.

No obstant això, la manca de regulació legal d'aquesta institució ha comportat que, a la pràctica, aquesta opció hagi estat sovint descartada per les parts, fins i tot en aquells casos en què s'havia previst inicialment. D'aquesta manera, les controvèrsies han acabat essent objecte de procediment judicial.

D'altra banda, des del món del comerç, s'ha estat reclamant una llei que reguli l'arbitratge com a mecanisme de resolució ràpida de conflictes entre empreses, la dinàmica de les quals no es pot permetre suportar la durada que es pot produir davant els òrgans judicials.

En efecte, l'extraordinària expansió de l'empresa i el comerç nacional i internacional del Principat d'Andorra exigeix fórmules ràpides i senzilles per resoldre les controvèrsies que es puguin originar en una activitat tan dinàmica com és la mercantil.

L'arbitratge ofereix els avantatges que s'han esmentat i, per aquesta raó, una llei moderna que reguli l'arbitratge i el seu procediment com la present es fa necessària. A més, tenint en compte que una part rellevant de l'activitat mercantil està absorbida per les relacions de veïnatge amb Espanya i França, països on l'arbitratge està molt assentat i és utilitzat pels empresaris, fa més aconsellable encara l'existència d'una llei d'arbitratge al Principat d'Andorra.

Aquesta Llei es promulga amb vocació de facilitar l'arbitratge i també de fomentar-lo i, indirectament, de promoure l'activitat mercantil, i el comerç nacional i internacional al Principat d'Andorra. Un país no pot evolucionar econòmicament si no disposa de mecanismes moderns, àgils i fiables per resoldre els conflictes que tot progrés econòmic ineluctablement comporta.

La Llei regula l'arbitratge propi o formal, és a dir, aquell que s'ajusta a la Llei d'arbitratge i que té un conveni i un laude amb plena eficàcia jurídica. Per la seva base normativa, la Llei preveu l'arbitratge de dret, que és el que es basa en normes de dret positiu,

i el d'equitat o *ex aequo et bono*, que és el que es fonamenta en el lleial saber i entendre de l'àrbitre per trobar una solució justa. També permet optar entre l'arbitratge *ad hoc* (administrat directament per les parts) i l'institucional (administrat per una institució arbitral i d'acord amb el seus reglaments), que es defineix seguint un criteri mixt i comprensiu. La Llei pretén ser una llei general que regula els arbitratges comercials que tenen la seu al Principat d'Andorra, sense perjudici de ser aplicada com a supletòria de les normes que es puguin dictar atenent les especificitats de l'arbitratge laboral, de consum o altres arbitratges especials.

La Llei distingeix entre l'arbitratge amb seu al territori del Principat d'Andorra i aquell amb laudes dictats a l'estranger i, dintre dels primers, entre els arbitratges interns i els internacionals.

La Llei estableix un sistema dualista i regula separatament l'arbitratge intern i l'internacional, a cadascun dels quals dedica un títol separat, malgrat que un gran nombre de normes són d'aplicació als dos. No es tracta tant d'una regulació separada, sinó de subratllar una concepció diferenciada dels dos arbitratges. Això s'ha fet amb ànim de reforçar la importància de l'arbitratge internacional, tenint en compte la situació geopolítica i comercial del Principat d'Andorra, la seva multiculturalitat i, encara que sigui un país petit, la seva gran projecció comercial internacional.

L'arbitratge sol venir regulat per tres nivells de normes. En primer lloc, per la llei nacional d'arbitratge; en segon lloc, si l'arbitratge és institucional, pel reglament de la institució arbitral escollida per les parts; i finalment, per les normes que les parts s'autoimposen en el conveni arbitral o ulteriorment. La Llei no regula, doncs, tots els diversos aspectes de l'arbitratge, sinó aquelles matèries més transcendents. I, dintre de les normes legals, s'ha de distingir entre les que són imperatives o d'ordre públic i, per tant, de compliment obligat, de les que només regeixen de forma supletòria segons la voluntat de les parts.

La Llei s'estructura en 3 títols, 18 capítols, 73 articles, una disposició transitòria i una disposició final. La majoria del seus preceptes són de naturalesa dispositiva i regeixen per defecte, és a dir, llevat que les parts acordin altrament.

El títol I es dedica a les disposicions generals, fa referència al que s'entén per arbitratge i el seu àmbit d'aplicació. S'exclouen de l'àmbit de la Llei els arbitratges especials com l'arbitratge laboral i l'arbitratge de consum, que hauran de ser desenvolupats en altres normes, sense perjudici que la Llei sigui complementària o supletòria d'aquelles. Pel que fa a les matèries arbitrables, s'ha prescindit

de fer-ne una relació i s'ha optat per una fórmula general que determina que són arbitrables totes les matèries de lliure disposició.

Per tal de complementar el que s'ha exposat anteriorment, el títol I també conté unes regles d'interpretació de la Llei, còmput de terminis i comunicacions d'importància especial en l'arbitratge. Finalment, aquest títol conté una norma sobre la renúncia tàcita a les facultats d'impugnació.

La Llei regula els arbitratges amb seu al Principat d'Andorra, tinguin caràcter intern o internacional, si bé el capítol X del títol II regula el reconeixement i l'execució dels laudes estrangers. El títol II es dedica a l'arbitratge intern, malgrat que la majoria dels seus articles són també aplicables a l'arbitratge internacional tal com es recull al títol III.

El títol III es consagra íntegrament a l'arbitratge internacional que, a causa de l'increment del comerç i les relacions econòmiques internacionals, s'estén cada vegada més. Tenint en compte els seus trets específics, aquesta forma d'arbitratge, on l'autonomia de la voluntat és, si escau, encara més palesa, sovint respon a exigències de l'arbitratge intern i reclama una especial flexibilitat processal, i per tant, mereix una regulació pròpia encara que li siguin d'aplicació moltes normes de l'arbitratge intern. L'arbitratge internacional es defineix sobre la base d'un criteri comprensiu mixt, en el sentit que engloba elements subjectius basats en el domicili i la residència de les parts, i no pas en la nacionalitat, i en criteris objectius relatius a la relació jurídica de la qual dimana la controvèrsia.

Títol I. Disposicions generals

Article 1. Objecte de la llei

L'objecte d'aquesta Llei és la regulació de l'arbitratge, entès com el procediment en virtut del qual les parts sotmeten voluntàriament una o diverses controvèrsies entre elles, abans de sorgir o després d'haver sorgit, a la decisió d'un tercer o tercers independents i imparcials i denominats àrbitres. L'àrbitre o els àrbitres són nomenats, directament o indirectament, per les parts que, per mitjà d'un procediment igualment convingut per elles, resolen les esmentades controvèrsies sobre la base de les al·legacions fetes i les proves practicades, mitjançant una resolució (laude) que les parts accepten com a final i executiva i que equival a una sentència judicial ferma.

Article 2. Àmbit d'aplicació

1. La Llei s'aplica als arbitratges, la seu dels quals estigui dins el territori del Principat d'Andorra, siguin de caràcter intern o internacional, amb subjecció al que estableixin els tractats

internacionals dels quals el Principat d'Andorra sigui part o a les lleis que continguin disposicions especials sobre arbitratge.

2. Les normes que contenen els articles 9, 10, 11, 12 i els capítols IX i X del títol II de la Llei s'apliquen encara que la seu de l'arbitratge estigui fora del territori andorrà.

3. Queden exclosos de l'àmbit d'aplicació de la Llei els arbitratges laborals i els de consum.

4. La Llei és aplicable supletòriament als arbitratges que preveuen altres lleis.

5. La Llei no és aplicable als supòsits en els quals les parts d'una relació jurídica incompleta encomanen a un tercer "arbitrador" la determinació d'un element integrador d'aquesta relació.

Article 3. Matèries objecte d'arbitratge

1. Són susceptibles d'arbitratge les controvèrsies sobre matèries que segons el dret aplicable són de lliure disposició per les parts.

2. Els estatuts de les societats de capital poden establir que se sotmeten a arbitratge les controvèrsies que es plantegen en el seu si, inclosa la impugnació dels acords socials pels socis o els administradors.

3. Es poden sotmetre a l'arbitratge instituït per disposició testamentària les controvèrsies entre hereus no forçosos o legataris, per qüestions relatives a la distribució o l'administració de l'herència.

4. També són susceptibles d'arbitratge els aspectes civils de les controvèrsies en matèria de competència efectiva, amb efectes entre les parts.

5. Els estatuts de les comunitats de propietaris poden establir que se sotmeten a arbitratge les controvèrsies que es plantegen en el seu si, inclosa la impugnació dels acords comunitaris pels propietaris.

Article 4. Definicions

Als efectes de la Llei, es defineixen els conceptes bàsics següents:

1. Arbitratge intern. Significa qualsevol arbitratge entès en els termes que s'estableixen a l'article 1, que tingui la seu al Principat d'Andorra, sempre que totes les parts hi tinguin el seu domicili i que no concorri cap de les circumstàncies que defineixen l'arbitratge internacional.

2. Arbitratge internacional. És aquell arbitratge que té seu al Principat d'Andorra i en el qual concorre alguna o algunes de les circumstàncies següents:

a) Que, en el moment de celebració del conveni d'arbitratge, les parts tinguin els seus domicilis en estats diferents.

b) Que la seu de l'arbitratge determinat en el conveni d'arbitratge o d'acord amb el que aquest

preveu, estigui situat fora de l'Estat en què les parts tinguin els seus domicilis.

c) Que el lloc de compliment d'una part substancial de les obligacions de la relació jurídica de la qual dimani la controvèrsia estigui situat fora de l'Estat en què les parts tinguin els seus domicilis.

d) Que la relació jurídica de la qual dimana la controvèrsia afecti interessos del comerç internacional.

e) Que les parts hagin convingut expressament que la qüestió objecte del conveni arbitral està relacionada amb més d'un Estat.

Si alguna de les parts té més d'un domicili, s'ha de tenir en compte el que tingui una relació més estreta amb el conveni d'arbitratge i, si una part no té cap domicili, cal atènyer-se a la seva residència habitual.

3. Junta arbitral. És l'òrgan decisor de l'arbitratge, integrat per un o més àrbitres, sempre en nombre senar, nomenats directament o indirectament per les parts.

4. Comunicació electrònica. És aquella informació, en suport digital, generada, emesa, rebuda, processada o arxivada per mitjans electrònics, digitals, magnètics, òptics o similars.

5. Conveni d'arbitratge. Significa el conveni en mèrits del qual les parts manifesten la seva voluntat de sotmetre a arbitratge totes o algunes controvèrsies que hagin sorgit o puguin sorgir entre elles respecte d'una relació jurídica determinada, sigui contractual o no contractual.

6. Laude. Significa resolució de la junta arbitral.

7. Laude parcial. Significa la resolució de la junta arbitral que, durant el procediment arbitral, resol qüestions puntuals de fons o de forma.

8. Laude definitiu. Significa la resolució final de la junta arbitral que posa fi a les actuacions arbitrals i resol el fons de la controvèrsia.

9. Laude ferm. Significa el laude que no permet cap recurs o acció d'anul·lació salvat el recurs de revisió.

10. Laude estranger. Significa el laude dictat fora del territori del Principat d'Andorra, amb independència de la nacionalitat o el domicili de les parts, de la matèria en què vers i del lloc de desenvolupament de l'arbitratge.

11. Arbitratge de dret. És l'arbitratge que basa la resolució del conflicte en raonaments jurídics.

12. Arbitratge d'equitat. És l'arbitratge que basa la resolució del conflicte en el sentit natural del que és just, atenent les particularitats de la matèria objecte d'arbitratge.

13. Controvèrsia. Significa la disputa sotmesa a arbitratge.

14. Ordre preliminar. És el manament dictaminat per la junta arbitral amb l'objectiu que alguna de les parts no pugui frustrar una mesura cautelar.

15. Mesura cautelar. Significa tota mesura temporal ordenada per la junta arbitral o l'òrgan jurisdiccional estatal, atorgada en forma o no de laude i prèvia a l'emissió del laude pel qual es dirimeix definitivament la controvèrsia.

16. Seu de l'arbitratge. És el lloc on es desenvolupa el procediment arbitral i es dicta el laude.

Article 5. Regles d'interpretació

1. Quan una disposició de la Llei:

a) Concedeixi a les parts la facultat de decidir lliurement sobre un assumpte concret, aquesta facultat comprèn la d'autoritzar un tercer, inclosa una institució arbitral, perquè adopti aquesta decisió, excepte en els casos que preveuen els apartats 1 a 3 de l'article 49.

b) Es refereixi al conveni d'arbitratge o a qualsevol altre acord entre les parts, s'entén que integren el seu contingut les disposicions del reglament d'arbitratge al qual les parts s'hagin sotmès, si s'escau. Aquest reglament es considera fruit de la voluntat de les parts i, en conseqüència, preval sobre les normes dispositives de la Llei.

c) Es refereixi a la demanda, també s'aplica a la reconvenió, i quan es refereixi a la contesta, també s'aplica a la contesta a la reconvenió, excepte en el casos que preveu l'article 46.a) i l'article 53.3.a).

2. Les qüestions relatives a les matèries que es regeixen per la present Llei que no estiguin expressament resoltes en aquesta, es dirimiran de conformitat als principis generals en què es basa, entre els quals es troben els següents:

a) Principi de llibertat, que consisteix en el reconeixement de facultats potestatives a les parts per adoptar mitjans alternatius al procés judicial per a la resolució de controvèrsies.

b) Principi de flexibilitat, que consisteix en l'establiment d'actuacions informals, adaptables i simples.

c) Principi de privacitat, que consisteix en el manteniment obligatori de la necessària reserva i confidencialitat.

d) Principi d'idoneïtat, que consisteix en la capacitat per exercir-se com a àrbitre o conciliador.

e) Principi de celeritat, que consisteix en la continuïtat dels procediments per a la solució de les controvèrsies.

f) Principi d'igualtat, que consisteix a donar a cada part les mateixes oportunitats de fer valer els seus drets.

g) Principi d'audiència, que consisteix en l'oralitat dels procediments alternatius.

h) Principi de contradicció, que consisteix en l'oportunitat de confrontació entre les parts.

Article 6. Actes de comunicació i còmput de terminis

1. Llevat que les parts acordin altrament s'apliquen les disposicions següents:

a) Qualsevulla notificació, citació o comunicació es considera rebuda el dia que hagi estat lliurada personalment al destinatari o que hagi estat lliurada al seu domicili, residència habitual, establiment o adreça. Així mateix, són vàlides les fetes per fax, burofax, correu electrònic o un altre mitjà de telecomunicació electrònic, telemàtic o d'una altra classe semblant que permeti la tramesa i la recepció d'escrits i documents que deixi constància de la seva remissió i recepció i que hagin estat designats per l'interessat. Posat el cas que no s'identifiqui, després d'una indagació raonable, cap d'aquests llocs, es considera rebuda el dia en què hagi estat lliurada o intentat el lliurament, per correu certificat o qualsevol altre mitjà que deixi constància, en l'últim domicili, residència habitual, adreça o establiment coneguts del destinatari.

b) Els terminis establerts en la Llei es computen des del dia següent al de la recepció de la notificació o la comunicació. Si l'últim dia del termini és dia festiu en el lloc de recepció de la notificació o la comunicació, es prorrogarà fins al primer dia laborable següent. Quan hi hagi establert un termini per presentar un escrit, el termini s'entén respectat si l'escrit es remet dins el termini, encara que la recepció es produeixi posteriorment. Els terminis establerts per dies es computen per dies naturals. Els terminis establerts per mesos es computen de data a data.

2. Les disposicions d'aquest article no s'apliquen a les notificacions, les comunicacions, les citacions i els còmput de terminis dins un procediment davant d'un òrgan jurisdiccional estatal, en les funcions d'assistència i supervisió durant l'arbitratge, que es regeixen per les seves normes pròpies.

Article 7. Renúncia tàcita a les facultats d'impugnació

S'entén que les parts renuncien a les facultats d'impugnació que preveu la Llei si, coneixent la infracció d'una norma o d'un requisit del conveni d'arbitratge, no la denuncien sense causa justificada dins del termini establert o, en el seu defecte, tan aviat com els sigui possible.

Títol II. L'arbitratge intern

Capítol I. Intervenció, assistència i supervisió judicial en l'arbitratge

Article 8. Intervenció dels òrgans jurisdiccionals estatals

En els assumptes que es regeixin per aquesta Llei no intervindrà cap òrgan jurisdiccional estatal, excepte en els casos en què la mateixa Llei ho disposi expressament.

Article 9. Òrgans judicials competents per a les funcions d'assistència i supervisió de l'arbitratge

1. Els òrgans judicials competents per a les funcions d'assistència i supervisió de l'arbitratge són els següents:

- a) Per al nomenament o remoció judicial d'àrbitres és competent la Secció Civil de la Batllia.
- b) Per a l'assistència judicial en la pràctica de proves és competent la Secció Civil de la Batllia.
- c) Per a l'adopció judicial de mesures cautelars és competent igualment la Secció Civil de la Batllia.
- d) Per a l'execució forçosa de laudes nacionals i estrangers reconeguts, és competent la Secció Civil de la Batllia.
- e) Per al reconeixement de laudes o resolucions estrangers, així com per al coneixement de l'acció d'anul·lació del laude és competent la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Qualsevol de les parts i la junta arbitral es pot dirigir als òrgans judicials competents d'acord amb el previst a l'apartat 1.

3. En tot allò no previst per aquesta Llei, en les funcions judicials d'assistència i supervisió de l'arbitratge, és d'aplicació subsidiària la legislació processal civil.

4. Les decisions dels òrgans judicials competents a què fa referència l'apartat 1 no són susceptibles de recurs excepte en el cas que la decisió sigui que no pertoca el nomenament dels àrbitres per una de les causes previstes a l'article 17.

5. Les parts poden renunciar per conveni a l'arbitratge pactat i deixar per tant expedita la via judicial. A manca de renúncia expressa en els termes anteriorment indicats, s'entendrà que renunciïn quan, interposada la demanda davant dels òrgans jurisdiccionals, el demandat o els demandats si són més d'un, duguin a terme, després de personats, qualsevol actuació processal, que no sigui la interposició de la declinatòria.

Capítol II. El conveni d'arbitratge

Article 10. Contingut, forma i validesa del conveni d'arbitratge

1. El conveni d'arbitratge ha d'expressar la voluntat de les parts de sotmetre a arbitratge les controvèrsies que hagin sorgit o puguin sorgir respecte d'una determinada relació jurídica contractual o extracontractual.

2. El conveni d'arbitratge ha de designar la junta arbitral o el procediment per a la seva designació, directament o per referència a un reglament d'arbitratge. No és vàlid el conveni que confereix a una part una situació privilegiada en la designació de la junta arbitral.

3. El conveni d'arbitratge pot adoptar la forma de clàusula compromissòria o de compromís d'arbitratge. La clàusula compromissòria és el conveni en mèrits del qual les parts en una o diverses relacions jurídiques es comprometen a sotmetre a arbitratge les controvèrsies que puguin sorgir en relació a aquelles. El compromís d'arbitratge és el conveni pel qual les parts d'una controvèrsia ja sorgida la sotmeten a arbitratge. Les parts poden sotmetre's a arbitratge en tot moment fins i tot en el cas d'un procediment judicial ja iniciat.

4. La referència feta en un contracte a un document que contingui una clàusula compromissòria constitueix un conveni d'arbitratge per escrit, sempre que la referència impliqui que aquesta clàusula forma part del contracte.

5. Si el conveni d'arbitratge està contingut en un contracte d'adhesió, la validesa del conveni i la seva interpretació es regeixen per les normes aplicables a aquest tipus de contracte.

6. El conveni d'arbitratge en qualsevol de les seves formes ha de constar per escrit en un o diversos documents firmats per les parts. S'entendrà que el conveni d'arbitratge és per escrit quan quedi constància del seu contingut en qualsevol forma, tant si s'ha concertat verbalment, mitjançant l'execució de certs actes o bé per qualsevol altre mitjà. El requisit que el conveni d'arbitratge consti per escrit es compleix també amb una comunicació electrònica si la informació que hi ha consignada és accessible per la seva consulta ulterior.

7. Es considera que existeix conveni d'arbitratge quan, en un intercanvi d'escrits de demanda i contesta, l'existència del conveni sigui afirmada per una part sense ser negada per l'altra.

8. El conveni d'arbitratge és independent del contracte del qual forma part o al qual el conveni fa referència i la decisió de la junta arbitral de declarar

la nul·litat del contracte no comporta *ipso jure* la nul·litat del conveni d'arbitratge.

9. La junta arbitral té potestat per a decidir sobre l'existència i la validesa del conveni d'arbitratge d'acord amb el que disposa l'article 27.

10. Es considera existent i vàlid el conveni que consta en un intercanvi de cartes, burofax o altres mitjans de telecomunicació, sempre que quedi constància del seu contingut en qualsevol forma. Es considera acomplert aquest requisit quan el conveni d'arbitratge consti i sigui accessible per a la seva ulterior consulta en suport electrònic, òptic o de qualsevol altre tipus.

11. En el cas d'una controvèrsia multipart, la renúncia d'una de les parts a l'aplicació del conveni d'arbitratge no afecta les altres parts.

Article 11. Conveni d'arbitratge i demanda quant al fons davant la Secció Civil de la Batllia

1. La Secció Civil de la Batllia, quan se li sotmeti una controvèrsia sobre un assumpte que és objecte d'un conveni d'arbitratge, es declara incompetent i remet les parts a l'arbitratge si ho sol·licita qualsevol d'elles, com a molt tard en el moment de presentar el primer escrit sobre el fons de la controvèrsia, llevat que es comprovi que el conveni és nul, ineficax o d'impossible execució.

2. Si s'ha iniciat l'acció a la qual es refereix l'apartat 1, es poden iniciar o prosseguir les actuacions arbitrials i dictar un laude mentre la qüestió estigui pendent davant de la Secció Civil de la Batllia.

Article 12. Conveni d'arbitratge i adopció de mesures cautelars per la Secció Civil de la Batllia

Si les parts sol·liciten a la Secció Civil de la Batllia, amb anterioritat a les actuacions arbitrials o durant la seva tramitació, l'adopció de mesures cautelars, la sol·licitud o la concessió de les mesures no afecta l'existència i la validesa del conveni d'arbitratge.

Article 13. Conveni d'arbitratge i declaració de concurs

La declaració de concurs, per si sola, no afecta el conveni d'arbitratge subscrit pel concursat. Quan l'òrgan judicial que coneix del concurs consideri que el conveni pot suposar un perjudici per als creditors del concurs, pot decidir la suspensió dels seus efectes, sense perjudici del que s'estableixi en els tractats internacionals.

Capítol III. La junta arbitral

Article 14. Capacitat per a ser àrbitre

1. La funció d'àrbitre només pot ser exercida per persones físiques en ple exercici dels seus drets civils,

sempre que no els ho impedeixi la legislació a la qual estiguin subjectes en l'exercici de la seva professió.

2. Si el conveni d'arbitratge designa una persona jurídica, aquesta només disposa de la facultat d'organitzar i administrar l'arbitratge conforme a l'article 15.

3. Llevat de l'acord en contrari de les parts, quan es tracti d'arbitratge amb àrbitre únic i sempre que no sigui un arbitratge en equitat (*ex aequo et bono*), l'àrbitre ha de tenir la condició de jurista. En l'arbitratge amb tres o més àrbitres, almenys un d'ells ha de tenir aquesta condició.

4. Ningú pot ser exclòs d'actuar com a àrbitre per raó de la seva nacionalitat, llevat que les parts acordin altrament.

Article 15. Arbitratge institucional

1. Les parts poden encomanar l'organització i l'administració de l'arbitratge i la designació dels àrbitres a una institució arbitral, que pot ser la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra o qualsevol altra corporació de dret públic o entitat pública que pugui exercir funcions arbitrials segons les seves normes reguladores, així com les associacions i les entitats sense ànim de lucre que segons els seus estatuts se'ls atribueixin funcions arbitrials. Les institucions arbitrials exerceixen les seves funcions d'acord amb els seus propis reglaments.

2. Les institucions arbitrials vetllen pel compliment de les condicions de capacitat dels àrbitres i la transparència del seu nomenament així com per la seva independència.

3. Les parts poden sotmetre's al reglament d'una institució arbitral sense sotmetre's a la vegada a l'administració de l'arbitratge de la institució corresponent.

Article 16. Nombre d'àrbitres

1. Les parts determinen lliurement el nombre d'àrbitres que integren la junta arbitral, que en qualsevol cas ha de tenir una composició senar.

2. A falta d'acord, la junta arbitral es compon d'un sol àrbitre, sens perjudici del que disposa l'article 18.1.

Article 17. Nomenament dels àrbitres

1. Les parts poden lliurement nomenar directament l'àrbitre o els àrbitres que componen la junta arbitral o bé acordar el procediment per al seu nomenament, amb subjecció a les disposicions dels apartats 4 i 5.

2. A falta d'aquest acord:

a) En l'arbitratge amb junta arbitral composta per un àrbitre únic, si les parts no es posen d'acord sobre

l'àrbitre, aquest és nomenat, a petició de part, per la institució arbitral nomenada per les parts i, si no se n'hagués nomenat cap, per la Secció Civil de la Batllia en el termini màxim d'un mes.

b) En l'arbitratge amb junta arbitral integrada per tres àrbitres, cada part nomena un àrbitre i els dos àrbitres designats nomenen el tercer àrbitre, que actua com a president de la junta arbitral; si una part no nomena l'àrbitre dins els trenta dies següents a la notificació del requeriment fefaent en aquest sentit de l'altra part, o si els dos àrbitres no es posen d'acord sobre el tercer àrbitre dins els trenta dies següents a l'acceptació del seu nomenament, el nomenament es fa, a petició de part, per la institució arbitral nomenada per les parts i, si no se n'hagués nomenat cap, per la Secció Civil de la Batllia en el termini màxim d'un mes.

3. Quan en un procediment de nomenament d'àrbitres convingut per les parts,

a) una part no actuï segons el que disposa aquest procediment, o

b) les parts o els dos àrbitres no puguin arribar a un acord de conformitat amb el procediment mencionat, o

c) un tercer, inclosa una institució, no compleixi una funció que se li confereix en aquest procediment,

qualsevol de les parts pot sol·licitar a la Secció Civil de la Batllia que adopti les mesures necessàries per tal que el nomenament dels àrbitres es faci efectiu, llevat que l'acord sobre el procediment de nomenament prevegi altres mitjans per a aconseguir-ho.

Aquesta sol·licitud pot consistir tan sols en suplir allò que impedeix continuar amb el procediment de nomenament de l'àrbitre o àrbitres convingut per les parts, com també en peticionar el nomenament directe de l'àrbitre o àrbitres per la Batllia, tenint en compte els previs requisits establerts per les parts.

4. Quan el nomenament dels àrbitres correspongui a la Secció Civil de la Batllia, aquesta confecciona una llista amb tres noms per cada àrbitre que hagi de ser escollit i tria els noms per sorteig. La Batllia ha de tenir necessàriament en compte les condicions requerides per ser àrbitre d'una junta arbitral convingudes per les parts, i si no se n'haguessin convingut, les previstes a la Llei i ha de prendre les mesures que garanteixin la independència, la imparcialitat i la disponibilitat dels integrants de les llistes.

5. Les pretensions que s'exercitin davant la Batllia en relació amb els apartats anteriors se substancien per mitjà de les normes expressament previstes per a aquesta finalitat o, si no se n'haguessin previst, per les que regulen els procediments incidentals d'acord

amb el previst a la legislació processal civil vigent en cada moment. La Batllia només pot refusar la petició de nomenament d'àrbitre si, de la documentació aportada, en resulta manifestament la inexistència o la invalidesa del conveni d'arbitratge.

6. Les decisions de la Batllia sobre el nomenament d'àrbitres a què fa referència aquest article no poden ser objecte de recurs, amb excepció d'aquelles que refusen la petició formulada d'acord amb l'últim incís de l'apartat 5.

Article 18. Nomenament d'àrbitres en procediments amb pluralitat de parts i adhesió d'un tercer al procediment arbitral

1. En cas de pluralitat de demandants o demandats, quan la controvèrsia s'hagi de sotmetre a arbitratge, aquesta ha de ser resolta per una junta arbitral formada per tres membres. Els demandants nomenen de comú acord un àrbitre i els demandats en nomenen de comú acord un altre. Una vegada nomenats els àrbitres per cada part, aquests nomenen el tercer, el qual actua com a president de la junta arbitral. Si una part no nomena l'àrbitre dins dels 20 dies a comptar de la recepció del requeriment de l'altra perquè ho faci, la designació de l'àrbitre correspon a la institució arbitral nomenada o, si és el cas, a la Batllia, a petició de qualsevol de les dues parts. Així mateix, quan els àrbitres designats no aconseguixin posar-se d'acord en el nomenament del tercer àrbitre dins dels 30 dies a comptar de l'última acceptació, el nomenament correspon, a petició d'una de les dues parts, a la institució arbitral nomenada o, si és el cas, a la Batllia.

2. Si la designació d'àrbitres correspon a la institució arbitral nomenada o a la Secció Civil de la Batllia, una o altra segons escaigui ha de confeccionar una llista de tres noms per cada àrbitre que hagi de ser nomenat. En confeccionar aquesta llista s'ha de tenir en compte els requisits establerts per les parts per a la selecció dels àrbitres i prendre les mesures necessàries per garantir-ne la seva independència i la imparcialitat. Una vegada confeccionada la llista, es nomenen els àrbitres mitjançant sorteig.

3. Mentre un arbitratge estigui pendent de resolució, pot ser admès com a demandant o demandat qui acrediti tenir interès directe i legítim en el resultat del mateix. El tercer que desitgi sotmetre's a l'arbitratge o la part que desitgi incorporar un tercer a l'arbitratge ha de presentar la seva sol·licitud abans de la designació dels àrbitres, tret que totes les parts, inclòs el tercer que desitja adherir-se o ser adherit, acceptin que el tercer s'incorpori a un procediment en què els àrbitres ja han estat designats, i el tercer renunciï al seu dret de designació i accepti l'àrbitre que la seva part hagi nomenat.

Article 19. Independència i imparcialitat

1. L'àrbitre ha de ser independent i imparcial durant el procediment. En cap cas no pot mantenir relacions personals, professionals o comercials amb les parts o amb els seus representants.

2. Quan es comuniqui a una persona el seu possible nomenament com a àrbitre, aquesta ha de declinar el nomenament si no es considera independent o imparcial. Posat cas que es consideri independent i imparcial ha de revelar tots els fets o les circumstàncies que puguin donar lloc a dubtes justificats respecte de la seva independència o imparcialitat abans d'acceptar la seva missió. Igualment ha de fer-ho immediatament si aquests fets o circumstàncies apareguessin després del seu nomenament i durant totes les actuacions arbitrals.

3. L'àrbitre no pot intervenir o haver intervingut com a mediador en la mateixa controvèrsia entre les parts, llevat que les parts acordin altrament.

Article 20. Acceptació dels àrbitres

Llevat que les parts hagin disposat altrament, cada àrbitre, dins el termini de quinze dies a comptar del dia següent a la comunicació del seu nomenament, ha de comunicar per escrit la seva acceptació a qui el va nomenar. Si en aquest termini no comunica la seva acceptació, es considera que no accepta el nomenament.

Article 21. Motius i procediment de recusació

1. Un àrbitre només pot ser recusat si existeixen fets o circumstàncies que donin lloc a dubtes justificats sobre la seva independència o imparcialitat, o si no reuneix les condicions convingudes per les parts o, si aquestes no existeixen, les exigides per la llei aplicable. Tanmateix, una part només pot recusar l'àrbitre nomenat per ella, o en el nomenament del qual hagi participat, per causes de les quals tingui coneixement després del nomenament.

2. Les parts poden acordar lliurement el procediment de recusació dels àrbitres, sense perjudici del que disposa l'apartat 3.

3. Si no existeix aquest acord, la part que desitgi recusar un àrbitre ha d'exposar per escrit els motius en els quals basa la recusació, dins els quinze dies després de tenir coneixement de l'acceptació de l'àrbitre o de qualsevol circumstància a què es refereix l'article 19. Llevat que l'àrbitre recusat renunciï al seu càrrec o que les altres parts acceptin la recusació, la junta arbitral, excloent l'àrbitre recusat, decideix sobre la recusació.

4. Si la recusació en virtut del procediment acordat per les parts o del procediment descrit en l'apartat 3 no prospera, la part recusant pot fer valdre, si escau,

la recusació davant la Secció Civil de la Batllia, la decisió de la qual és inapel·lable.

5. La recusació, mentre no es resolgui, no impedeix les actuacions arbitrals ni priva l'àrbitre recusat de les seves funcions.

Article 22. Exercici de les funcions arbitrals i remoció dels àrbitres

1. La junta arbitral ha d'exercir les seves funcions completant-les fins a la finalització del procediment arbitral, llevat que justifiqui un impediment o una causa legítima d'abstenció o de renúncia.

2. Si un àrbitre es veu impedit, *de iure o de facto*, d'exercir les seves funcions o les exerceix amb dilacions injustificades, el seu mandat cessa si renuncia al seu càrrec o si les parts acorden la seva remoció en qualsevol moment. En cas contrari, si existeix desacord respecte a qualsevol dels motius de remoció, qualsevol de les parts pot sol·licitar a la Secció Civil de la Batllia que decideixi sobre la terminació del mandat, decisió que és inapel·lable.

3. A la sol·licitud de remoció es pot acumular la sol·licitud de nomenament del nou àrbitre, en els termes previstos en aquest article, posat cas que s'estimi la remoció.

4. Si, en virtut d'aquest article o de l'article 20.3, un àrbitre renuncia al seu càrrec o una part accepta la terminació del mandat d'un àrbitre, això no implica necessàriament acceptació de la concurrència de qualsevol dels motius esmentats en aquest article o en l'article 21.

5. La institució arbitral i, si de cas hi manca, la Secció Civil de la Batllia poden igualment decidir la revocació del nomenament de tots o un dels àrbitres, a petició d'una de les parts, després d'haver escoltat l'àrbitre afectat, posat cas que hi hagi dubtes justificats sobre la independència o la imparcialitat dels àrbitres o de les condicions requerides per a ells en el conveni d'arbitratge, o incapacitat física o mental dels àrbitres o deficiències greus en la conducció del procediment arbitral. Els àrbitres poden continuar el procediment i dictar el laude mentre el procediment de revocació estigui pendent.

Article 23. Nomenament d'àrbitre substituït

1. Quan el mandat d'un àrbitre acabi en virtut de defunció, renúncia, recusació, remoció o per acord de les parts de posar fi al mandat, es nomena un àrbitre substituït seguint les normes del procediment aplicades al nomenament de l'àrbitre substituït.

2. Una vegada nomenat l'àrbitre substituït, la junta arbitral, prèvia audiència de les parts, decideix si escau o no repetir algunes o totes les actuacions ja practicades.

Article 24. Secretari

La junta arbitral, d'acord amb les parts, pot nomenar un secretari de la junta arbitral i fixar les seves funcions administratives i la remuneració.

Article 25. Responsabilitat dels àrbitres i de les institucions arbitrals

1. L'acceptació del seu nomenament obliga els àrbitres i, si s'escau, la institució arbitral, a complir fidelment l'encàrrec rebut, els quals si no ho fan, incorren en responsabilitat pels danys i perjudicis que causin per mala fe, temeritat o dol.

2. En els arbitratges encomanats a una institució arbitral, el perjudicat té acció directa contra aquella, amb independència de les accions de rescabament que la institució tingui contra els àrbitres.

3. S'exigeix als àrbitres o a les institucions arbitrals en nom seu, la contractació d'una assegurança de responsabilitat civil o garantia equivalent, l'import mínim de la qual l'estableix el Govern reglamentàriament.

Article 26. Provisió de fons

Llevat que les parts hagin acordat altrament, tant la junta arbitral com les institucions arbitrals poden exigir a les parts les provisions de fons que estimin necessàries per a atendre als honoraris i les despeses de la junta arbitral i a les que puguin produir-se en l'administració de l'arbitratge. A falta de provisió de fons per les parts, la junta arbitral pot suspendre o donar per concloses les actuacions arbitrals. Si alguna de les parts no fa la seva provisió, el àrbitres, abans d'acordar la conclusió o la suspensió de les actuacions, ho comuniquen a les altres parts, per si tenen interès en suplir-la dins el termini que es fixi.

Capítol IV. Competència dels àrbitres**Article 27. Potestat de la junta arbitral per a decidir sobre la seva competència**

1. La junta arbitral està facultada per decidir sobre la seva pròpia competència i en particular sobre les excepcions relatives a l'existència o la validesa del conveni d'arbitratge, el nomenament dels àrbitres, l'arbitrabilitat de la controvèrsia o qualsevol altra excepció, l'estimació de la qual impedeixi entrar en el fons de la controvèrsia.

2. L'excepció d'incompetència de la junta arbitral i les altres a què fa referència l'apartat 1 poden ser oposades per les parts fins el moment de presentar la contesta a la demanda. Les parts no es veuen impedides d'oposar les excepcions pel fet que hagin nomenat un àrbitre o participat en el seu nomenament. L'excepció basada en el fet que la junta arbitral s'ha excedit del seu mandat, ha de ser plantejada tan aviat com aparegui, durant les

actuacions arbitrals, la matèria que suposadament excedeix el seu mandat.

3. La junta arbitral només pot admetre la interposició d'excepcions posteriorment si la demora resulta justificada. Es considera que la part que, amb coneixement de causa i sense motiu justificat, s'absté d'oposar una excepció en temps útil, renuncia a oposar-la.

4. La junta arbitral pot decidir respecte les excepcions a què fan referència els apartats 1 i 2 com a qüestió prèvia, mitjançant un laude parcial, o juntament amb les altres qüestions sotmeses a la seva decisió relatives al fons de l'assumpte en el laude final. La decisió de la junta arbitral només pot ser impugnada mitjançant l'exercici de l'acció d'anul·lació del laude en què s'hagi adoptat. Si la decisió de la junta arbitral fos desestimària de les excepcions i s'adoptés amb caràcter previ, l'exercici de l'acció d'anul·lació no suspèn el procediment arbitral.

Capítol V. Mesures cautelars i ordres preliminars**Secció primera. Mesures cautelars****Article 28. Potestat de la junta arbitral per a adoptar mesures cautelars**

Llevat que les parts hagin acordat altrament, la junta arbitral pot, a instància d'una d'elles, adoptar les mesures cautelars que consideri necessàries. La junta arbitral pot ordenar a una de les parts que:

1. Mantingui o restableixi l'*statu quo* en espera que es dirimeixi la controvèrsia.
2. Adopti mesures per impedir algun dany actual o imminent o alguna ingerència en el procediment arbitral, o que s'abstingui de dur a terme certs actes que probablement ocasionarien un dany o una ingerència en el procediment arbitral.
3. Proporcioni algun mitjà per a preservar béns que permetin executar qualsevol laude subsegüent.
4. Preservi elements de prova que poguessin ser rellevants i pertinents per a resoldre la controvèrsia.

Article 29. Condicions per a l'adopció de mesures cautelars

1. El sol·licitant d'una mesura cautelar prevista en algun dels apartats 1, 2 o 3 de l'article 28 ha d'acreditar davant la junta arbitral:

- a) que si no s'adopta la mesura cautelar és probable que es produeixi algun dany, no rescabable adequadament mitjançant una indemnització, notablement més greu que el que pugui sofrir la part afectada per la mesura, en cas de ser adoptada; i

b) que existeix una possibilitat raonable que la demanda del sol·licitant sobre el fons de la controvèrsia prosperi. La decisió de la junta arbitral respecte d'aquesta possibilitat no prejudica en cap cas les decisions subsegüents de la junta arbitral.

2. Quan es tracta d'una mesura cautelar sol·licitada en mèrits d'allò que preveu l'article 28.4, els requisits enunciats en l'apartat 1 només són exigibles en la mesura en què la junta arbitral ho estimi oportú.

3. La junta arbitral no pot imposar mesures cautelars a tercers que no siguin part del procediment arbitral.

Secció segona. Ordres preliminars

Article 30. *Petició d'una ordre preliminar i condicions per a la seva emissió*

1. Llevat que les parts hagin acordat altrament, qualsevol d'elles, sense necessitat de prevenir les altres parts (*ex parte*), pot sol·licitar l'adopció d'una mesura cautelar i demanar una ordre preliminar a la junta arbitral en mèrits de la qual s'ordini a alguna part que no frustri la mesura cautelar sol·licitada.

2. La junta arbitral pot emetre una ordre preliminar sempre que consideri que la notificació prèvia de la sol·licitud d'una mesura cautelar a la part contra la que aquesta mesura va dirigida comporta el risc que es frustri la mesura cautelar.

3. Les condicions establertes a l'article 29 són aplicables a tota ordre preliminar quan el dany que ha d'avaluar-se en virtut de l'article 29.1.a) sigui el dany que probablement resultarà del fet que s'emeti o no l'ordre.

Article 31. *Règim específic de les ordres preliminars*

1. Davant la sol·licitud d'una ordre preliminar, la junta arbitral es pronuncia sobre la procedència o no d'aquesta.

2. Immediatament després d'haver-se pronunciat sobre la procedència o no d'una petició d'ordre preliminar, la junta arbitral notifica a les parts tant la sol·licitud com la pròpia ordre preliminar, en el cas d'haver-se emès, així com la mesura cautelar que pretén preservar-se mitjançant dita ordre preliminar. Igualment, la junta arbitral notifica totes les comunicacions respecte de l'ordre preliminar, fins i tot la constància del contingut de tota comunicació verbal, entre qualsevol de les parts i la junta arbitral amb relació a aquesta matèria.

3. Al mateix temps, la junta arbitral dóna a la part a qui afecta l'ordre preliminar l'oportunitat de fer valdre els seus drets al més aviat possible.

4. La junta arbitral es pronuncia sense tardança sobre tota objecció que es presenti contra l'ordre preliminar.

5. Tota ordre preliminar expira als vint dies comptats a partir de la data en què la junta arbitral l'hagi emesa. No obstant això, la junta arbitral pot adoptar una mesura cautelar per la qual ratifiqui o modifiqui l'ordre preliminar una vegada que la part contra la que s'hagi dirigit l'ordre preliminar hagi estat notificada i hagi tingut l'oportunitat de fer valer els seus drets.

6. Les ordres preliminars són vinculants per a les parts, però no són de per si objecte d'execució judicial. Les ordres preliminars no constitueixen un laude.

Secció tercera. Disposicions aplicables a les mesures cautelars i a les ordres preliminars

Article 32. *Modificació, suspensió i revocació*

En qualsevol moment, la junta arbitral pot modificar, suspendre o revocar les mesures cautelars o les ordres preliminars que hagi adoptat, ja sigui a instància d'alguna de les parts o, en circumstàncies excepcionals, per iniciativa pròpia, prèvia notificació a les parts.

Article 33. *Exigència d'una garantia per la junta arbitral*

1. La junta arbitral pot exigir del sol·licitant d'una mesura cautelar que presti una garantia adequada respecte de la mesura.

2. La junta arbitral exigeix al sol·licitant d'una ordre preliminar que presti una garantia respecte de l'ordre, llevat que ho consideri inapropiat o innecessari.

Article 34. *Comunicació d'informació*

1. La junta arbitral pot exigir a qualsevol de les parts que faci conèixer immediatament qualsevol canvi important que es produeixi en les circumstàncies que varen motivar que la mesura se sol·licités o s'adoptés.

2. El sol·licitant d'una ordre preliminar ha de revelar a la junta arbitral qualsevol circumstància que pugui ser rellevant per a la decisió que la junta arbitral hagi d'adoptar en relació a l'emissió o el manteniment de l'ordre, i continua estant obligat a fer-ho fins que la part contra la qual l'ordre hagi estat demanada no hagi tingut l'oportunitat de fer valer el seu dret a manifestar-se amb relació a l'ordre. A partir d'aquest moment, és d'aplicació el previst a l'apartat 1.

Article 35. *Costes i danys i perjudicis*

El sol·licitant d'una mesura cautelar o d'una ordre preliminar és responsable de les costes i els danys i perjudicis que aquesta mesura o ordre ocasioni a qualsevol part, sempre que la junta arbitral determini ulteriorment que, en les circumstàncies del cas, no s'hauria d'haver adoptat la mesura o emès l'ordre. La junta arbitral pot condemnar-lo en qualsevol

moment de les actuacions al pagament de les costes i els danys i perjudicis. Posat cas que la junta arbitral hagués exigít una garantia, es resta d'aquesta, l'import de les costes i els danys i perjudicis.

Secció quarta. Reconeixement i execució de mesures cautelars

Article 36. Reconeixement i execució

1. Tota mesura cautelar adoptada per la junta arbitral és vinculant i ha de ser executada immediatament. Llevat que la junta arbitral ho disposi altrament, és executada en el moment que se sol·licita la seva execució davant l'òrgan jurisdiccional estatal competent, amb independència de l'estat en què es trobi el procediment arbitral i sense perjudici del que disposa l'article 37.

2. La part que sol·liciti o hagi obtingut el reconeixement o l'execució d'una mesura cautelar ha d'informar sense demora l'òrgan jurisdiccional estatal de tota revocació, suspensió o modificació que s'ordini de tal mesura.

3. L'òrgan jurisdiccional estatal davant el qual s'ha sol·licitat el reconeixement o l'execució d'una mesura cautelar pot, si ho considera oportú, exigir a la part sol·licitant que presti una garantia adequada, quan la junta arbitral no s'hagi pronunciat encara sobre tal garantia o quan aquesta garantia sigui necessària per a protegir els drets de tercers.

4. Quan les parts ho acordin en el conveni, la junta arbitral pot imposar sancions en cas d'incompliment de les mesures cautelars.

5. A les decisions arbitrals sobre mesures cautelars, qualsevol que sigui la forma que revesteixin, els són d'aplicació les disposicions d'aquesta Llei relatives a l'anul·lació i l'execució de laudes.

Article 37. Motius per a denegar el reconeixement o l'execució

1. Només es pot denegar el reconeixement o l'execució d'una mesura cautelar:

a) Si, en actuar a instància de la part afectada per la mesura, a l'òrgan jurisdiccional estatal li consta que:

i. la denegació està justificada per algun dels motius enunciats en l'article 56.2.a); o

ii. no s'ha complert la decisió de la junta arbitral en relació amb la prestació de garantia que correspongui a la mesura cautelar adoptada per la junta arbitral, o

iii. la mesura cautelar ha estat revocada o suspesa per la junta arbitral o, posat el cas que estigui facultada per fer-ho, per un òrgan jurisdiccional de l'Estat on es tramita el procediment d'arbitratge o conforme al dret del qual la mesura es va adoptar, o

b) Si l'òrgan jurisdiccional estatal resol que:

i. la mesura cautelar és incompatible amb les facultats que se li confereixen, a menys que aquest tribunal deixi d'adoptar la mesura per subjectar-la a les seves pròpies facultats i procediments a efectes de poder-la executar sense modificar el seu contingut; o que

ii. algun dels motius de denegació enunciats en l'article 56.2.b) és aplicable al reconeixement o l'execució de la mesura cautelar.

2. Tota determinació a la qual arribi l'òrgan jurisdiccional estatal respecte de qualsevol motiu enunciat en l'apartat 1 és únicament aplicable als fins de la sol·licitud de reconeixement i de l'execució de la mesura cautelar. L'òrgan jurisdiccional estatal al qual se sol·liciti el reconeixement o l'execució no pot emprendre, en l'exercici de la seva competència, una revisió del contingut de la mesura cautelar.

Secció cinquena. Mesures cautelars dictades per la Batllia

Article 38. Mesures cautelars dictades per la secció civil de la Batllia

1. El conveni d'arbitratge no impedeix a les parts, amb anterioritat a les actuacions arbitrals o durant la seva tramitació, sol·licitar de la secció civil de la Batllia l'adopció de mesures cautelars ni a la secció civil de la Batllia el concedir-les. Ni la sol·licitud ni l'adopció d'aquestes mesures no afecta l'eficàcia del conveni d'arbitratge.

2. La secció civil de la Batllia té la mateixa competència per adoptar mesures cautelars al servei d'actuacions arbitrals, amb independència del fet que aquestes se substanciïn o no en el país de la seva jurisdicció, que la que té al servei d'actuacions judicials. La secció civil de la Batllia exerceix la seva competència de conformitat amb els seus propis procediments.

Capítol VI. Substanciació de les actuacions arbitrals

Article 39. Principis fonamentals del procediment arbitral

1. Els principis fonamentals del procediment arbitral, que tots han de respectar, són els d'igualtat, audiència i contradicció. Les parts han de ser tractades amb igualtat i cada una d'elles ha de tenir plena oportunitat per a fer valdre els seus drets.

2. La junta arbitral i la institució arbitral, si escau, així com les parts, els pèrits i qualsevol altre agent que intervingui en el procediment arbitral, estan obligats a mantenir la confidencialitat de les informacions que coneguin amb ocasió de les actuacions arbitrals, llevat que les parts acordin altrament.

Article 40. Determinació del procediment

1. Amb subjecció a les disposicions imperatives d'aquesta Llei, les parts tenen plena llibertat per a convenir el procediment a què s'hagi d'ajustar la junta arbitral, les parts i la resta d'intervinents en les actuacions arbitrals.

2. A falta d'acord, la junta arbitral pot, amb subjecció a les disposicions imperatives d'aquesta Llei, establir les normes i dirigir el procediment d'arbitratge de la manera que consideri adequada i sense que hagi de seguir les normes legals establertes per a la jurisdicció ordinària. Aquesta potestat de la junta arbitral comprèn, entre altres, la de decidir sobre l'admissibilitat, la pertinència i la utilitat de les proves, la seva pràctica, fins i tot d'ofici, i sobre la seva valoració.

Article 41. Seu de l'arbitratge

1. Les parts poden determinar lliurement la seu de l'arbitratge. Si no arriben a un acord, la junta arbitral determina la seu, ateses les circumstàncies del cas inclosa la conveniència de les parts.

2. Sense perjudici del que disposa l'apartat 1, la junta arbitral pot, llevat que les parts acordin altrament i prèvia consulta a les parts, reunir-se en qualsevol lloc que estimi apropiat per examinar els testimonis, escoltar els experts o les parts, o per observar o analitzar mercaderies o altres béns, o documents.

3. La junta arbitral pot celebrar deliberacions en qualsevol forma, moment o lloc que estimi apropiats.

4. Llevat que les parts ho acordin altrament, la seu de l'arbitratge determina el dret que regula l'arbitrabilitat de la disputa, el conveni arbitral, el procediment arbitral (*lex arbitri*), els tribunals estatals competents per assistir i supervisar l'arbitratge, fins i tot la constitució de la junta arbitral, l'adopció de mesures cautelars, i la nacionalitat, la forma i la nul·litat del laude.

Article 42. Inici i desenvolupament de les actuacions arbitrals

1. Llevat que les parts ho acordin altrament, les actuacions arbitrals respecte d'una determinada controvèrsia s'inicien en la data en la qual el demandat hagi rebut el requeriment de sotmetre la controvèrsia a arbitratge.

2. En el desenvolupament de les actuacions arbitrals, les parts i els àrbitres actuen amb celeritat i lleialtat.

Article 43. Idioma

1. Les parts poden acordar lliurement l'idioma o els idiomes que hagin d'utilitzar-se en les actuacions arbitrals. A falta de tal acord, la junta arbitral determina l'idioma o els idiomes que s'hagin d'utilitzar. Aquest acord o aquesta determinació és

aplicable, llevat que s'hagi especificat altrament, a tots els escrits de les parts, totes les audiències i qualsevol laude, decisió o comunicació d'altra índole que dicti la junta arbitral.

2. La junta arbitral pot ordenar que qualsevol prova documentada que consti en un idioma o idiomes diferents als acordats per les parts o determinats per la junta arbitral, vagi acompanyada d'una traducció a l'idioma o els idiomes acordats per les parts o determinats per la junta. No obstant això, i llevat que les parts o la junta arbitral ho hagin determinat altrament, els escrits i els documents redactats en espanyol, francès o anglès no necessiten traducció.

Article 44. Demanda i contesta

1. Dins el termini convingut per les parts o determinat per la junta arbitral, el demandant ha d'al·legar els fets en els quals fonamenta la demanda, les pretensions que formula i l'objecte de la demanda, i el demandat pot respondre i oposar-se als fets al·legats i les pretensions formulades en la demanda i formular reconvenció, llevat que les parts acordin altrament respecte dels elements que la demanda i la contesta han de contenir necessàriament.

2. Les parts han d'aportar, en formular els seus escrits d'al·legacions, tots els documents que considerin pertinents o fer-hi referència, així com les altres proves que proposin practicar.

3. Llevat que ho acordin altrament, qualsevol de les parts pot modificar o ampliar la seva demanda o contesta en el curs de les actuacions arbitrals, sempre que, a criteri de la junta arbitral, respectin els principis fonamentals previstos a l'article 39, no modifiquin substancialment l'objecte del procediment o no siguin improcedents per raó de la demora.

Article 45. Audiències i actuacions per escrit

1. Llevat que les parts ho acordin altrament, la junta arbitral decideix sobre la celebració d'audiències per a la presentació d'al·legacions, la pràctica de proves o conclusions orals, o si les actuacions se substancien sobre la base de documents i altres proves escrites. No obstant això, llevat que les parts hagin acordat que no se celebrin audiències, la junta arbitral pot acordar la celebració d'audiències en la fase apropiada de les actuacions si qualsevol de les parts ho sol·licita.

2. La junta arbitral convoca les parts amb antelació suficient a la celebració de totes les audiències i les reunions per examinar mercaderies, béns i documents, a les quals poden intervenir les parts directament o per mitjà dels representats que nomenin.

3. Les audiències per videoconferència, amb les garanties necessàries, requereixen el consentiment de les parts i l'aprovació de la junta arbitral.

4. De tota audiència se'n deixa constància documental.

5. De totes les al·legacions, documents, dictàmens pericials i altra informació o proves que una de les parts porti a la junta arbitral, se n'ha de donar trasllat immediat a les altres parts.

6. Si una part reté un element de prova, la junta arbitral pot requerir-la perquè l'aporti d'acord amb les modalitats que determini.

Article 46. Inactivitat processal de les parts

Llevat que les parts ho acordin altrament, quan sense invocar causa suficient a judici de la junta arbitral:

a) El demandant no presenta la seva demanda dintre de termini, la junta arbitral dóna per acabades les actuacions, excepte que, oït el demandat, aquest manifesti la seva voluntat d'exercitar alguna pretensió.

b) El demandat no presenta la contesta dintre de termini, la junta arbitral continua les actuacions arbitral, sense que aquesta omisió es consideri per si mateixa aplanament o acceptació de les al·legacions del demandant.

c) Una de les parts no compareix a una audiència o no presenta proves, la junta arbitral pot continuar les actuacions i dictar el laude basant-se en les proves de què disposi.

Article 47. Nomenament de pèrits o experts per la junta arbitral

1. Llevat que les parts ho acordin altrament, la junta arbitral pot nomenar, d'ofici o a instància de part, un o més pèrits o experts perquè dictaminin sobre matèries concretes que determini la junta arbitral, així com sol·licitar a qualsevol de les parts que faciliti al pèrit o a l'expert la documentació pertinent o que porti per a la seva inspecció els documents, mercaderies o altres béns pertinents o en proporcioni l'accés.

2. Llevat que les parts ho acordin altrament, quan una part ho sol·liciti o quan la junta arbitral ho consideri necessari, el pèrit o l'expert, després de la presentació del seu dictamen escrit o oral, ha de participar a una audiència en la qual la junta arbitral i les parts, per si o per mitjà de pèrits o experts, tenen l'oportunitat d'interrogar-lo amb relació als punts controvertits.

3. El previst en els apartats precedents s'entén sense perjudici de la facultat de les parts, llevat d'acord en

contrari, d'aportar dictàmens pericials de pèrits o experts lliurement designats.

Article 48. Assistència de la Secció Civil de la Batllia en la pràctica de proves

1. La junta arbitral o qualsevol de les parts amb l'aprovació de la junta arbitral pot demanar l'assistència de la Secció Civil de la Batllia per a la pràctica de proves. La Secció Civil de la Batllia pot atendre aquesta sol·licitud dins de l'àmbit de la seva competència i de conformitat amb les normes sobre mitjans de prova que siguin aplicables.

2. L'assistència de la Secció Civil de la Batllia pot consistir en la pràctica de la prova davant de la pròpia Batllia i sota la seva exclusiva direcció, o en l'adopció per la Batllia de les mesures necessàries perquè la prova pugui ser practicada davant la junta arbitral.

3. En tots dos supòsits, la Secció Civil de la Batllia lliura al sol·licitant testimoni que doni fe de les actuacions practicades.

Capítol VII. Pronunciament del laude i finalització de les actuacions

Article 49. Normes aplicables al fons de la controvèrsia

1. La junta arbitral decideix la controvèrsia de conformitat amb les normes jurídiques escollides per les parts aplicables al fons de la controvèrsia (*lex causae*). S'entén que tota indicació del dret o l'ordenament jurídic d'un Estat determinat es refereix, llevat que s'expressi el contrari, al dret substantiu d'aquest Estat i no a les normes de conflicte de lleis.

2. Si les parts no indiquen les normes jurídiques aplicables, la junta arbitral aplica les que estima que corresponen.

3. La junta arbitral només decideix en equitat (*ex aequo et bono*) si les parts l'han autoritzat expressament a fer-ho així.

4. En tot cas, la junta arbitral decideix d'acord amb les estipulacions del contracte i té en compte els usos mercantils aplicables al cas.

5. Llevat que les parts ho hagin prohibit, la junta arbitral pot dictar en qualsevol moment laudes parcials sobre alguna part del fons de la controvèrsia, sobre la competència de la junta arbitral o sobre mesures cautelars.

Article 50. Adopció de decisions quan la junta arbitral és col·legiada

1. En les actuacions en les quals la junta arbitral està composta per més d'un àrbitre, tota decisió de la

junta arbitral s'adopta, llevat que les parts ho acordin altrament, per majoria de vots dels seus membres.

2. Les deliberacions de la junta arbitral són secretes.

3. L'àrbitre president pot decidir qüestions d'ordenació, tramitació o impuls del procediment, si així ho autoritzen les parts o tots els membres de la junta arbitral.

Article 51. Laude en els termes convinguts per les parts

1. Si durant les actuacions arbitrals, les parts arriben a una transacció que resolgui, totalment o parcialment, la controvèrsia, la junta arbitral dóna per finalitzades les actuacions respecte dels aspectes transigits i, si ho demanen totes les parts i la junta arbitral no aprecia motius per oposar-s'hi, fa constar la transacció en forma de laude arbitral en els termes convinguts per les parts.

2. El laude en els termes convinguts es dicta d'acord el que disposa l'article 52 i es fa constar que es tracta d'un laude. Aquest laude té la mateixa naturalesa i efectes que qualsevol altre laude dictat sobre el fons de la controvèrsia.

Article 52. Forma, termini, contingut i notificació del laude

1. Llevat que les parts ho acordin altrament, la junta arbitral decideix la controvèrsia en un sol laude o en tants laudes parcials com estimi necessari.

2. Llevat que les parts de comú acord ho disposin altrament,

a) La junta arbitral ha de decidir la controvèrsia dins els sis mesos següents a la data de presentació de la contesta a la demanda o de l'expiració del termini per a formular-la.

b) El termini de sis mesos pot ser prorrogat per la junta arbitral per un altre termini no superior a dos mesos, mitjançant una decisió motivada.

c) L'expiració del termini o de la seva pròrroga sense que s'hagi dictat el laude definitiu no afecta l'eficàcia del conveni d'arbitratge ni la validesa del laude dictat, sense perjudici de la responsabilitat en què puguin incórrer els àrbitres.

3. El laude de la junta arbitral ha de contenir:

a) la data en què es dicta;

b) els noms, els cognoms o la denominació de les parts, així com el seu domicili o seu social;

c) el nom dels advocats o les persones que representen les parts, si s'escau;

d) el nom dels àrbitres que componen la junta arbitral que el dicta;

e) la seu de l'arbitratge que es considera que és també el lloc de l'emissió del laude;

f) una exposició succinta de les pretensions respectives de les parts i dels mitjans de prova;

g) la decisió;

h) les costes, si escau i si no estan decidides per les parts en el conveni.

4. En l'arbitratge de dret, el laude de la junta arbitral ha de ser motivat, llevat que es tracti d'un laude en termes convinguts d'acord amb el previst a l'article 51. En canvi, quan es tracti d'un arbitratge d'equitat, les parts poden convenir en la no necessitat de motivació.

5. El laude ha de ser dictat per escrit i firmat pels àrbitres que componen la junta arbitral. S'entén que el laude consta per escrit també quan quedi constància del seu contingut i firmes i és accessible per a la seva consulta ulterior en suport electrònic, òptic o d'altre tipus.

6. En les actuacions en una junta arbitral amb més d'un àrbitre, són suficients les firmes de la majoria dels membres de la junta arbitral, o solament la de l'àrbitre president, sempre que es deixi constància de la raó de la manca d'una o més firmes.

7. Si algun dels àrbitres que componen la junta arbitral vota en contra de la decisió adoptada per majoria, pot exposar el seu vot discrepant.

8. Després de dictat, la junta arbitral notifica el laude a cadascuna de les parts en la forma i dins els terminis acordats per les parts i, si aquests no s'haguessin acordat, mitjançant entrega d'una còpia firmada pels àrbitres de conformitat amb l'apartat 5.

9. Qualsevol de les parts, al seu càrrec, pot instar a la junta arbitral, sempre abans de ser dictat, que el laude sigui protocol·litzat notarialment.

Article 53. Suspensió o finalització de les actuacions

1. En qualsevol moment del procediment, les parts poden suspendre'l amb qualsevol motiu, fins i tot la negociació, la conclusió o la resolució del conflicte.

2. Les actuacions arbitrals finalitzen amb el laude definitiu o per una ordre de la junta arbitral dictada de conformitat amb l'apartat 3.

3. La junta arbitral ordena la finalització de les actuacions arbitrals quan:

a) El demandant desisteixi de la seva demanda, llevat que el demandat s'hi oposi i la junta arbitral li reconegui un interès legítim a obtenir una solució definitiva de la controvèrsia.

b) Les parts acordin donar per finalitzades les actuacions.

c) La junta arbitral comprovi que la prossecució de les actuacions resultaria innecessària o impossible.

4. La junta arbitral cessa en les seves funcions en acabar les actuacions arbitrals, llevat del que estableix l'article 54 i l'article 56.4.

5. Transcorregut el termini que les parts han assenyalat amb aquesta finalitat o, si no l'han assenyalat, el de sis mesos des de la finalització de les actuacions, cessa l'obligació de la junta arbitral de conservar la documentació del procediment. Dins aquest termini, qualsevol de les parts pot sol·licitar a la junta arbitral que li remeti els documents presentats per ella. La junta arbitral accedeix a la sol·licitud sempre que no atempti contra el secret de las deliberacions arbitrals i que el sol·licitant assumeixi les despeses de l'enviament.

Article 54. Correcció, aclariment, complement i rectificació de l'extralimitació del laude i laude adicional

1. Dins els quinze dies següents a la notificació del laude, llevat que les parts hagin acordat un altre termini, qualsevol de les parts pot, amb notificació a la resta, sol·licitar a la junta arbitral:

a) La correcció de qualsevol error de càlcul, de còpia, tipogràfic o qualsevol altre error de naturalesa similar en el laude.

b) L'aclariment d'un punt o d'una part concreta del laude.

c) El complement del laude respecte de peticions formulades i no resoltes.

d) La rectificació de l'extralimitació parcial del laude, quan hagi resolt sobre qüestions no sotmeses a la seva decisió o no susceptibles d'arbitratge.

2. Prèvia audiència de les altres parts, si la junta arbitral estima justificada la sol·licitud, efectua la correcció, l'aclariment, el complement o la rectificació sol·licitades dins els vint dies següents a la notificació de la sol·licitud. La correcció, l'aclariment, el complement o la rectificació formen part del laude.

3. Dins els vint dies següents a la data del laude, la junta arbitral pot també, per iniciativa pròpia, corregir qualsevol error dels tipus mencionats en l'apartat 1.a).

4. La junta arbitral pot prorrogar, si ho estima necessari, i per deu dies, el termini en el qual efectua la correcció, l'aclariment, la correcció o la rectificació.

5. El previst a l'article 52 s'aplica també a les correccions, els aclariments, o les rectificacions del laude.

Capítol VIII. Impugnació del laude

Article 55. Cosa jutjada i impugnació del laude definitiu

1. El laude arbitral ferm produeix efectes de cosa jutjada (*res judicata*).

2. Contra el laude definitiu només hi cap l'acció d'anul·lació i contra el laude ferm hi cap la revisió d'acord amb el que preveuen els articles següents.

Article 56. L'acció d'anul·lació

1. Contra el laude arbitral definitiu, total o parcial, només es pot exercir l'acció d'anul·lació davant la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia conforme als apartats 2 i 3.

2. El laude arbitral només pot ser anul·lat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia quan:

a) La part que interposi l'acció de nul·litat al·legui i provi que:

i. una de les parts del conveni d'arbitratge estava afectada per alguna incapacitat en el moment d'atorgar el conveni, o que el conveni no és vàlid segons el dret a què les parts s'han sotmès o, si res s'hagués indicat a aquest respecte, segons el dret andorrà; o

ii. no ha sigut degudament notificada de la designació dels àrbitres que componen la junta arbitral o de les actuacions arbitrals o no ha pogut, per qualsevol altra raó, fer valdre els seus drets; o

iii. el laude es refereix a una controvèrsia no prevista en el conveni d'arbitratge o conté decisions que excedeixen els termes del conveni; no obstant això, si les disposicions del laude que es refereixen a les qüestions sotmeses a l'arbitratge poden separar-se de les que no ho estan, només es poden anular les últimes; o

iv. la composició de la junta arbitral o el procediment arbitral no s'han ajustat a l'acord entre les parts, llevat que aquest acord estigui en conflicte amb una disposició imperativa de la Llei o, a falta d'aquest acord, no s'han ajustat a la Llei; o

b) El Tribunal Superior, d'ofici o a instància del Ministeri Fiscal amb relació als interessos la defensa dels quals li està legalment atribuïda, comprovi que:

i. segons el dret aplicable a l'arbitratge, l'objecte de la controvèrsia no és arbitrable; no obstant això, si les disposicions del laude que es refereixen a les qüestions sotmeses a l'arbitratge poden separar-se de les que no ho estan, només es poden anular les primeres; o

ii. el laude és contrari a l'ordre públic del Principat d'Andorra.

Els dos motius anteriors poden ser apreciats pel Tribunal Superior quan resolgui una acció d'anul·lació exercida per alguna de les parts.

3. L'acció d'anul·lació s'ha d'exercir dins el termini de tres mesos comptats des de la data de notificació del laude o, en els casos previstos a l'article 54, des de la data de notificació de la resolució o des de l'expiració del termini per a adoptar-la.

4. Quan se sol·liciti l'anul·lació d'un laude, el Tribunal Superior pot suspendre les actuacions, quan correspongui i quan així ho sol·liciti una de les parts, per un termini que determini a fi de donar a la junta arbitral l'oportunitat de reprendre les actuacions arbitrals o d'adoptar qualsevol altra mesura que, a judici de la junta arbitral, elimini els motius per a l'acció d'anul·lació.

Article 57. Procediment per a l'acció d'anul·lació

1. L'acció d'anul·lació se substancia davant la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia de conformitat amb les normes de procediment previstes per als recursos en matèria civil, amb les especialitats següents:

a) La demanda d'anul·lació es presenta acompanyada dels document justificatius de la seva pretensió, del conveni d'arbitratge i conté la proposta dels mitjans de prova la pràctica de les quals interressi al demandant de l'acció de nul·litat.

b) La Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia dóna trasllat de la demanda al demandat de l'acció d'anul·lació, perquè contesti si l'interessa en el termini de vint dies. La contesta ha d'anar acompanyada dels documents justificatius de la seva pretensió i contenir la proposta dels mitjans de prova que interessin al demandat de l'acció de nul·litat. De la contesta, el Tribunal Superior en dóna trasllat al demandant perquè presenti els documents addicionals i proposi els mitjans de prova complementaris que l'interessin.

c) Contestada la demanda o transcorregut el termini corresponent per fer-ho, es convoquen les parts per a la vista, si així ho sol·licita alguna de les parts en els seus escrits de demanda i contestació o si la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia ho creu convenient.

2. Contra la sentència que dicta el Tribunal Superior de Justícia no hi cap la interposició de recurs.

Article 58. La revisió del laude

El laude arbitral només pot ser revisat excepcionalment de conformitat amb el que estableixi la legislació processal civil en vigor en cada moment.

Capítol IX. Execució del laude arbitral

Article 59. Normes aplicables

L'execució forçosa dels laudes es regirà per les disposicions d'aquest capítol i subsidiàriament per les normes que regulen el procediment civil d'execució de resolucions judicials fermes.

Article 60. Suspensió, arxiu i continuació de l'execució en cas d'exercici de l'acció d'anul·lació del laude

1. El laude és executable encara que contra ell s'hagi exercit l'acció d'anul·lació. No obstant això, l'executat pot sol·licitar a la Secció Civil de la Batllia la suspensió de l'execució, sempre que ofereixi una caució pel valor de la condemna més els danys i perjudicis que puguin derivar-se de la demora en l'execució del laude. La caució pot constituir-se en qualsevol de les formes previstes en les normes que regulen el procediment civil. Presentada la sol·licitud de suspensió, la Secció Civil de la Batllia, després d'escoltar l'executant, resol sobre la suspensió sol·licitada. Contra aquesta resolució no es pot interposar cap recurs.

2. Quan consti a la Secció Civil de la Batllia la desestimació de l'acció d'anul·lació, aixeca la suspensió i ordena que continuï l'execució del laude, sense perjudici del dret de l'executant a sol·licitar, si escau, una indemnització dels danys i perjudicis causats per la demora en l'execució, de conformitat amb les normes processals civils que regulen el procediment d'incident d'execució. Si consta a la Batllia l'estimació de l'acció d'anul·lació, archiva definitivament l'execució amb els efectes previstos a la normativa civil.

Capítol X. Exequàtur de laudes estrangers

Article 61. Normes aplicables

1. L'exequàtur de laudes estrangers es regeix pel Conveni per al reconeixement i l'execució de sentències arbitrals estrangeres, fet a Nova York el 10 de juny de 1958, sense perjudici del previst en altres tractats internacionals que formin part de l'ordenament jurídic i que siguin més favorables a la seva concessió.

2. El procediment d'exequàtur és el que estableix la legislació processal civil per a l'execució de sentències dictades per tribunals estatals estrangers.

Títol III. Arbitratge internacional

Capítol I. Disposicions de caràcter general

Article 62. Disposicions de caràcter general

1. És internacional l'arbitratge en el qual concorre alguna de les circumstàncies esmentades a l'article 4.2.

2. Són susceptibles d'arbitratge les controvèrsies la resolució de les quals no estigui expressament reservada a la jurisdicció dels tribunals estatals per les normes pactades per les parts amb la finalitat de regir el conveni d'arbitratge, per les normes jurídiques aplicables al fons de la controvèrsia o pel dret andorrà d'acord amb l'article 3.1.

3. La Secció Civil de la Batllia té les mateixes facultats d'assistència i supervisió que les establertes a l'article 9 sempre que:

- a) l'arbitratge es dugui a terme al Principat d'Andorra, o
- b) les parts acordin sotmetre l'arbitratge a les lleis de procediment andorranes, o
- c) les parts confereixin expressament competència a la jurisdicció estatal andorrana per a conèixer les controvèrsies relatives al procediment andorrà, o
- d) una de les parts estigui exposada a un risc de denegació de justícia.

4. Les regles relatives als terminis, la suspensió i la interrupció del procediment arbitral es regulen pel conveni d'arbitratge, pel reglament d'arbitratge, si escau, o per la junta arbitral, sense perjudici de la facultat de les parts i, si de cas hi manca, de la junta arbitral, de prorrogar el termini de l'arbitratge fixat convencionalment tal com preveu l'article 52.2 i de la facultat de la junta arbitral de suspendre el procediment que es regula a l'article 53.

5. En tot allò que no contradigui les disposicions anteriors, són d'aplicació a l'arbitratge internacional les disposicions generals objecte del títol I, així com el previst al capítol I del títol II encara que es refereixin a l'arbitratge intern.

Capítol II. El conveni d'arbitratge internacional

Article 63. El conveni d'arbitratge internacional

1. El conveni d'arbitratge internacional no està sotmès a cap requisit de forma.

2. El conveni d'arbitratge serà vàlid i la controvèrsia serà susceptible d'arbitratge sempre que concorrin els requisits establerts per les normes jurídiques acordades per les parts per regir el conveni d'arbitratge, per les normes jurídiques aplicables al fons de la controvèrsia o pel dret andorrà.

3. El conveni d'arbitratge pot, directament o per referència a un reglament d'arbitratge o a altres regles de procediment, designar els àrbitres o preveure les modalitats per al seu nomenament.

4. Quan una de les parts sigui un Estat o una societat, un organisme o una empresa controlada per un Estat, aquesta part no pot invocar les prerrogatives del seu propi dret per sostreure's a les obligacions derivades del conveni d'arbitratge.

5. En tot allò que no contradigui les disposicions anteriors, són d'aplicació a l'arbitratge internacional les normes que conté el capítol II del títol II relatives al conveni en l'arbitratge intern.

Capítol III. La junta arbitral

Article 64. La junta arbitral

Són d'aplicació a l'arbitratge internacional les normes que conté el capítol III del títol II amb relació a la junta arbitral en l'arbitratge intern.

Article 65. Competència dels àrbitres

És d'aplicació a l'arbitratge internacional el que estableix el capítol IV del títol II amb relació a la competència dels àrbitres en l'arbitratge intern.

Capítol IV. Mesures cautelars i ordres preliminars

Article 66. Mesures cautelars i ordres preliminars

Són d'aplicació a l'arbitratge internacional les normes que conté el capítol V del títol II relatives a les mesures cautelars i les ordres preliminars en l'arbitratge intern.

Capítol V. Substanciació de les actuacions arbitral

Article 67. Substanciació de les actuacions arbitral

1. És d'aplicació a l'arbitratge internacional el que, amb relació a la substanciació d'actuacions arbitral en l'arbitratge intern, estableix el capítol VI del títol II.

2. Si les parts desitgen que l'arbitratge sigui confidencial, ho han de convenir expressament.

3. Amb subjecció a les disposicions imperatives de la Llei, les parts tenen plena llibertat per a convenir, en el conveni arbitral o posteriorment, directament, per referència a un reglament d'arbitratge o a altres regles, el procediment al qual s'han d'ajustar la junta arbitral i les parts en les actuacions arbitral.

4. Sigui quin sigui el procediment convingut per les parts, la junta arbitral ha de garantir els principis d'igualtat, audiència i contradicció de les parts.

5. A falta d'acord, la junta arbitral pot, amb subjecció a les disposicions imperatives de la Llei, establir les normes i dirigir el procediment d'arbitratge de la manera que consideri apropiada i sense que hagi de seguir les normes establertes per la jurisdicció ordinària. Aquesta potestat de la junta arbitral comprèn la de decidir sobre l'admissibilitat, la pertinència i la utilitat de les proves, la pràctica de les proves, fins i tot d'ofici, i sobre la seva valoració.

Capítol VI. Pronunciament del laude i finalització de les actuacions arbitrals

Article 68. Pronunciament del laude i finalització de les actuacions arbitrals

1. És d'aplicació a l'arbitratge internacional el que estableix el capítol VII del títol II amb referència a l'arbitratge intern.

2. La junta arbitral només pot dictar un laude en equitat (*ex aequo et bono*) si les parts l'han autoritzat expressament a fer-ho així.

3. La junta arbitral decideix la controvèrsia de conformitat amb les normes de dret acordades per les parts per ser aplicables al fons de la controvèrsia (*lex causae*) encara que no existeixi vinculació entre les normes i la controvèrsia. Si no hi ha aquestes normes, la junta arbitral decideix de conformitat amb les que estima més apropiades. S'entén que tota referència al dret o ordenament jurídic d'un Estat determinat es refereix, llevat que s'expressi el contrari, al dret substantiu d'aquest Estat i no a les normes de conflicte de lleis.

4. En tots els casos, la junta arbitral decideix d'acord amb les estipulacions del contracte i té en compte els usos mercantils aplicables al cas.

5. Llevat que el conveni d'arbitratge ho disposi altrament, en els arbitratges amb més d'un àrbitre, el laude es dicta per majoria de vots i és firmat per tots els àrbitres. Si una minoria dels àrbitres refusa firmar-lo, els altres fan menció d'aquesta circumstància en el laude. El laude firmat per la majoria d'àrbitres o pel president sol, té els mateixos efectes que si estès firmat per tots.

6. El laude es notifica en la forma que acordin les parts i, si no ho haguessin acordat, d'acord amb l'article 52.8.

Article 69. Correcció, aclariment, complement i rectificació de l'extralimitació del laude i laude addicional

1. Sense perjudici del que estableixen els apartats següents d'aquest article, és d'aplicació als arbitratges internacionals el que, amb referència als arbitratges interns i en matèria de correcció,

aclariment, complement i rectificació de l'extralimitació, preveu l'article 54.

2. El termini per sol·licitar la correcció, l'aclariment, el complement o la rectificació de l'extralimitació del laude i el laude addicional a què fa referència l'article 54 és de trenta dies en els arbitratges internacionals.

3. Igualment, el termini per a resoldre la sol·licitud de correcció, aclariment, complement o rectificació de l'extralimitació del laude i el laude addicional a què fa referència l'article 54 és de seixanta dies en els arbitratges internacionals.

Capítol VII. Reconeixement i execució del laude

Article 70. Reconeixement i execució del laude

1. És d'aplicació a l'arbitratge internacional el que estableix el capítol IX del títol II amb relació a l'execució de laudes dictats en arbitratges interns.

2. Els laudes en matèria d'arbitratge internacional són reconeguts i executats al Principat d'Andorra si la seva existència és demostrada per la part sol·licitant i aquest reconeixement o execució no és manifestament contrari a l'ordenament jurídic andorrà o a l'ordre públic internacional.

3. L'existència del laude arbitral es demostra mitjançant la presentació del seu original acompanyat del conveni d'arbitratge o de còpies d'aquests documents que reuneixin les condicions necessàries per a la seva autenticitat. Si algun d'aquests documents no està redactat en llengua catalana, espanyola o francesa, la part sol·licitant n'ha d'acompanyar una traducció al català feta per un traductor jurat.

Capítol VIII. Impugnació dels laudes en matèria d'arbitratge internacional dictats a Andorra

Article 71. Impugnació dels laudes en matèria d'arbitratge internacional dictats a Andorra

1. Els laudes en matèria d'arbitratge internacional dictats amb subjecció a aquesta Llei no poden ser objecte de cap recurs amb l'excepció de l'acció d'anul·lació per algun dels motius establerts a l'article 56. En aquest darrer cas, la referència que fa l'article 56.2.b).ii a l'ordre públic del Principat d'Andorra s'ha d'entendre ampliat a l'ordre públic internacional.

2. El termini per formular l'acció d'anul·lació és de dos mesos a partir de la notificació del laude.

3. El tribunal competent per al coneixement de l'acció d'anul·lació és la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia del Principat d'Andorra.

4. Per acord especial i de forma expressa, les parts poden, en qualsevol moment, fins i tot al conveni d'arbitratge, renunciar a l'acció d'anul·lació.

5. L'acció d'anul·lació contra el laude i el recurs d'apel·lació a què fa referència l'apartat 6 no tenen efectes suspensius excepte que l'òrgan jurisdiccional estatal així ho decideixi expressament perquè considera que l'execució del laude pot lesionar greument els interessos d'una de les parts.

6. Les parts poden formular recurs d'apel·lació davant la Sala Civil del Tribunal Superior contra la resolució que disposa l'exequàtur, pels motius establerts a l'article 56.2 i dins els trenta dies següents a partir de la notificació de la resolució. Aquest recurs es formula davant el Ple del Tribunal Superior de Justícia.

7. La resolució que acorda l'exequàtur, sense perjudici del recurs previst en l'apartat 6, no és susceptible de cap recurs. Per contra, la resolució que denega l'exequàtur del laude en matèria d'arbitratge internacional dictat amb subjecció a aquesta Llei és susceptible de recurs d'apel·lació davant el Ple del Tribunal Superior en el termini de trenta dies des de la notificació de la resolució.

Article 72. Impugnació dels laudes en matèria d'arbitratge internacional dictats a l'estranger

La resolució judicial relativa a una sol·licitud de reconeixement o exequàtur d'un laude en matèria d'arbitratge internacional dictat a l'estranger és susceptible de recurs d'apel·lació davant el Ple del Tribunal Superior de Justícia en el termini de trenta dies a comptar de la seva notificació.

Article 73. Motius per a denegar el reconeixement o l'execució

1. La Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia només pot denegar el reconeixement o l'exequàtur d'un laude arbitral, qualsevol que sigui el país on s'ha dictat:

a) A instància de la part contra la qual es pretén executar o fer valer, quan aquesta part acrediti:

i. que una de les parts del conveni d'arbitratge estava afectada per alguna incapacitat, o que el conveni no és vàlid en virtut del dret a què les parts l'han sotmès o, si no s'hagués indicat res a aquest respecte, en virtut de la llei del país on s'hagi dictat el laude; o

ii. que la part contra la qual s'invoca el laude no ha estat degudament notificada sobre la designació d'un àrbitre o sobre les actuacions arbitrals o no ha pogut, per qualsevol altra raó, fer valdre els seus drets; o

iii. que el laude es refereix a una controvèrsia no previst en el conveni d'arbitratge o conté decisions que excedeixen els termes del conveni d'arbitratge; no obstant, si les disposicions del laude que es

refereixen a qüestions sotmeses a l'arbitratge poden separar-se de les que no ho estan, es pot donar el reconeixement i l'execució a les primeres; o

iv. que la composició de la junta arbitral o el procediment arbitral no s'han ajustat al conveni celebrat entre les parts o, si no existís aquest acord, no s'han ajustat a la llei del país on es va efectuar l'arbitratge; o

v. que el laude no és encara obligatori per a les parts o ha estat anul·lat o suspès per un òrgan jurisdiccional estatal del país on, o conforme al dret del qual, s'ha dictat el laude; o

b) quan l'òrgan jurisdiccional estatal comprovi:

i. que segons l'ordenament jurídic andorrà, l'objecte de la controvèrsia no és susceptible d'arbitratge; o

ii. que el reconeixement o l'execució del laude serien contraris a l'ordre públic nacional.

2. Si s'ha sol·licitat a un òrgan jurisdiccional estatal de la jurisdicció a la qual s'ha sotmès l'arbitratge o bé de la jurisdicció del país on s'ha dictat el laude, l'anul·lació o la suspensió del laude, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia pot, si ho considera procedent, ajornar la seva decisió i, a instància de la part que sol·liciti el reconeixement o l'execució del laude, pot també ordenar que l'altra part aporti les garanties apropiades.

Disposició transitòria

Els procediments arbitrals que s'iniciïn a partir de l'entrada en vigor de la present Llei es regulen per aquesta. Els procediments arbitrals en curs de substanciació continuen regulats pel dret anterior. No obstant això, si el laude es dicta una vegada entrada en vigor aquesta Llei, l'acció d'anul·lació, si s'escau, el reconeixement i l'execució es faran d'acord amb aquesta Llei.

Disposició final

Aquesta Llei entrarà en vigor l'endemà de la seva publicació al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

En els termes precedents es formula l'informe de la Comissió Legislativa d'Economia que, d'acord amb l'article 100.1 del Reglament del Consell General, es tramet al M. I. Sr. Síndic General, als efectes escaients.

Olga Gelabert Fàbrega
Vicepresidenta de la Comissió Legislativa d'Economia

Sílvia Calvo Armengol
Presidenta de la Comissió Legislativa d'Economia

Butlletí del Consell General

Dipòsit legal: And. 262/94
ISSN 1024-9044

Preu de l'exemplar: 0,90 €
Subscripcions: Tel. 877877